

**Уважаеми пътници,
Добре дошли на борда на *България Ер*!**

Август е специален месец – време за почивка и отърсване от умората, но също и за свежи идеи, за нови начала. Преди осем години именно август донесе едно такова ново начало за нашето бордно списание, което се промени из основи, за да бъде в крак с времето.

През XXI век самолетните пътувания вече не са онова паметно, рядко преживяване, което бяха някога. Те отдавна са се превърнали в неотменна част не само от живота, но и от работата ни. В наши дни бордът на самолета е единственото място, където човек може наистина да се съсредоточи и да поработи, несмущаван от никого. Дори и от мобилния си телефон.

Тъкмо това бе идеята на новото THE INFLIGHT MAGAZINE – да е ваш приятен спътник не само в отбиха и развлеченията, но и в бизнеса. Една мъдра германска

поговорка гласи, че промяната и промяната към добро са две различни неща. Но ми се струва, че в нашия случай, девет години и 109 броя по-късно, те съвпадат напълно.

Пожелавам ви приятно – и полезно – пътуване!

*Янко Георгиев,
Изпълнителен директор*

**Dear Passengers,
Welcome aboard *Bulgaria Air*!**

August is a special month – time to relax and shake ourselves free from fatigue, but also enjoy fresh ideas and new beginnings. Eight years ago it was August that brought one such beginning to our board magazine that changed drastically in order to move with the times.

In the 21st century flying on a plane is no longer the memorable rare experience it used to be. It has long become an irrevocable part of both our life and our work. Today the board of a plane is the only place where one can really focus and do some work undisturbed by anyone. Not even by his own mobile phone. This is exactly what the new THE INFLIGHT MAGAZINE wanted to achieve: to be your pleasing companion in your rest and entertainment, but also in your business. A wise German proverb says that a change and a change for the better are two different things. But I think that in our case, nine years and 109 issues later, they are completely identical.

I wish you a pleasant flight!

*Yanko Georgiev
CEO*

СІАО МИЛАННО!

ОЩЕ ПО-ДОСТЪПНО С 4 ПОЛЕТА СЕДМИЧНО!

МИЛАННО

от
€ 63 еднопосочна
цена

от
€ 125   двупосочна
цена

Цената е крайна и включва: всички такси, 1 бр. ръчен багаж до 10 кг + 1 бр. дамска чанта/лаптоп, кетъринг на борда, безплатен чек-ин. Цена на първо парче багаж до 23 кг - 20 евро на посока. Чекиран багаж може да се заплати преди полет на летище или в офис на издателя на билета. Авиокомпанията предлага цени и с включен чекиран багаж. Виж всички предложения и резервирай на www.air.bg

България Ер
Национален Превозвач www.air.bg

ПРИЯТЕН
ПОЛЕТ

ПРИЯТНИ
ЕМОЦИИ

**11 | BUSINESS
ECONOMY**

**14 | Защо само
България иска
еврото?**

Чехите се боят, че ще им донесе инфлация, поляците - че ще им отнеме суверенитета

**17 | Why Does Only
Bulgaria Want the
Euro?**

20 | Коментар:
Проверката на активите на банките
Comment: The AQR for the Bulgarian banks

22 | Коментар: ERM II ще е политическо решение
Comment: The Decision on ERM II Will Be Political

**24 | Индустрия на
електрическия стол**

**32 | An Industry on the
Electric Chair**

**39 | ANALYSIS
POLITICS**

**46 | Имотният
пазар показва,
че българите в
чужбина мислят
за завръщане**

Марияна Николова,
вицепремиер по икономическата и демографската политика

**50 | Real Estate Markets
Shows That Bulgarians
Abroad Consider
Returning**

**40 | Букурещ забранява
старите коли**
Bucharest Bans Old Cars

**42 | Европа: Демография
и съдба**

**44 | Europe: Demography
and Destiny**

**54 | Човекът, който иска
да изкупи бъдещето**

**58 | The Man Who Wants
to Buy Up Our Future**

**61 | SCIENCE
TECHNOLOGY**

**64 | Взиращи се в
звездите**

Най-добрите астрономически снимки на 2019 година

64 | Staring at the Stars

**62 | Най-страшният враг
на човека**
Mankind's Worst Enemy

72 | Подвижно бъдеще
74 | Moveable future

78 | Маската на Зоро
80 | The Mask of Zorro

**81 | TRAVEL
LIFESTYLE**

**86 | На хубавия
син Дунав**

От римските крепости до концлагерите, българският бряг на Великата река е богат на гледки

89 | The Blue Danube

82 | Афиш
Poster

**92 | Интервю: Андре
Токев**

94 | Interview: Andre Tokev

98 | Къси истории

101 | Short Stories

106 | Труд и творчество

**113 | The Summer of
Repairs**

Фотография на корицата: ИВАЙЛО ПЕТРОВ
Cover photography: IWAYLO PETROV

Viva!

CASINO

AT

SOFIA HOTEL BALKAN
THE LUXURY COLLECTION

BLACKJACK
AMERICAN ROULETTE
RUSSIAN POKER
CARIBBEAN POKER
TEXAS POKER
NOVO POKER
MAJOR POKER
NEWEST SLOT MACHINES

OPEN 24/7 FREE ENTRANCE & BAR

SOFIA HOTEL BALKAN
5, Sveta Nedelja Square 1000 Sofia Bulgaria
+359 (2) 981 5747; info@groupviva.com
www.vivacasino.biz

Bulgaria Air
National Carrier www.air.bg

THE INFLIGHT MAGAZINE

БОРДНОТО СПИСАНИЕ НА БЪЛГАРИЯ ЕР ИМА СРЕДНА МЕСЕЧНА АУДИТОРИЯ
ОТ НАД 100 000 ДУШИ, ИЛИ НАД МИЛИОН ЧИТАТЕЛИ ГОДИШНО

THE INFLIGHT MAGAZINE ENJOYS AN AVERAGE MONTHLY AUDIENCE
OF MORE THAN 100,000 PEOPLE, OR OVER A MILLION READERS PER YEAR

ГЛАВЕН РЕДАКТОР
Константин Томов
ktomov@bulgariaonair.bg

РЕДАКТОР
Кристина Нигохосян
cnigohosian@bulgariaonair.bg

ПРЕВОДАЧИ
Албена Манафска
Методи Йорданов
Радослав Генчев
"Radix"

АВТОРИ
Бойко Василев
Валери Ценков
соц. Григор Сарийски
Евгени Динев
Евгений Кънев
Ивайло Петров
Калин Ангелов
Калин Николов

ДИЗАЙН
BRAND NEW MKS

ИЗДАТЕЛ
ИНВЕСТИОР МЕДИА ГРУП

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР
Виктория Мумкова

ТЪРГОВСКИ ДИРЕКТОР
Леа Бакалова
lbakalova@bulgariaonair.bg

РЕДАКЦИОНЕН АДРЕС
1540 София, бул. Брюксел 1
office@bulgariaonair.bg
тел.: 02 448 40 70
www.bgonair.bg

БАНКОВА СМЕТКА

EDITOR-IN-CHIEF
Konstantin Tomov
ktomov@bulgariaonair.bg

EDITOR
Cristina Nigohosian
cnigohosian@bulgariaonair.bg

TRANSLATORS
Albena Manafska
Metodi Yordanov
Radoslav Genchev
"Radix"

CONTRIBUTORS
Boyko Vassilev
Valeri Tsenkov
Ass. Prof. **Grigor Sariysky**
Evgeni Kanev
Ivaylo Petrov
Kalin Nikolov
Kalin Angelov

DESIGN
BRAND NEW MKS

PUBLISHER
INVESTOR MEDIA GROUP

CEO
Victoria Mitkova

MARKETING DIRECTOR
Lea Bakalova
lbakalova@bulgariaonair.bg

EDITORIAL ADDRESS
1540 Sofia, 1 Brussels Blvd.
office@bulgariaonair.bg
phone: (+359) 2 448 40 70
www.bgonair.bg

BANK ACCOUNT

IBAN: BG57 CECB 9790 1019 1023 03
BIC: CECBGB33
Банка „ЦКБ“ АД – клон Варна

ISSN 1314-2216

Съгласно чл.7а, ал.1 от Закона за задължителното депозиране на печатни и други произведения и за обявяване на разпространителите и доставчиците на медийни услуги (изм. и доп.ДВ бр.94 от 13.11.2018г.) действителен собственик на дружеството издател на списание "България он ер" е "Инвестор.БГ" АД, който публично сдружество по Закона за публично предлагане на ценни книжа и е под надзора на Комисията за финансов надзор.

Marc O'Polo

FOLLOW YOUR NATURE

MARC O'POLO STORES

Sofia, The Mall
Sofia, Serdika Center
Varna, Delta Planet Mall

НАЙ-КРАСИВИЯТ ИЗГРЕВ НА БЪЛГАРСКОТО ЧЕРНОМОРИЕ.

Къмпинг Градина
За повече информация и резервации:
+359 888 77 33 44
office@campinggradina.com;
reservations@campinggradina.com
www.campinggradina.com

CONTRIBUTORS АВТОРИ

Доц. г-р ГРИГОР САРИЙСКИ е сътрудник на Института за икономически изследвания към БАН. **ЕВГЕНИЙ КЪНЕВ** е управляващ партньор в консултантската компания "Маконис". Двата коментара, публикувани в броя, са от предаването "Светът е бизнес" по Bloomberg TV Bulgaria.

Associate professor Dr. GRIGOR SARIYSKI is a scientist at the Institute for Economic Studies with the Bulgarian Academy of Science. **EVGENI KANEV** is Managing Partner of Maconis consultancy. Both comments published here were made for Bloomberg TV Bulgaria's show The World is Business.

АЛБЕНА МАНАФСКА - приятел, колега и дългогодишен основен преводач на борното списание на България Ер - ни напусна на 21 юли. Албена бе един от най-талантливите български преводачи от английски, немски и шведски език, бивш ръководител на английското издание на "Софийски вестник", изключителен професионалист и прекрасен човек. Светла да е паметта ѝ!

ALBENA MANAFSKA - a friend, colleague and long-time translator of THE INFLIGHT MAGAZINE - has passed away on July 21st. Albena was one of the most talented Bulgarian translators from English, German and Swedish, a former head of the English edition of Sofia News, an exceptional professional and remarkable person. She will be sorely missed.

Get your mobile internet

Вземи мобилен интернет

Easy Traffic

Prepaid pack /

Предплатен пакет

Mobile internet

15 000 MB

For more information, please visit www.vivacom.bg
За повече информация посетете www.vivacom.bg

15 BGN

The included MBs are valid 30 days from the activation date. After this period, any unused MB will be automatically removed from your allowance. For more information please visit www.vivacom.bg

Включените MB са валидни за 30 дни от датата на активация на предплатения пакет. След изтичане на този срок неизразходваните MB се губят. Повече информация на www.vivacom.bg

ОБРАТНАТА СТРАНА НА СКУКАТА

THE REVERSE OF BOREDOM

"Финансовата столица на Европа" не звучи точно като най-атрактивното място да прекарате ваканцията. Но в случая с Франкфурт това означава само, че градът е не по немски космополитен; пълен е с платежоспособни хора, което поддържа една забележителна развлекателна индустрия; и в крайна сметка предлага всичко, което може да ви хрумне да поискате, и дори малко отгоре. Освен това е родното място на Гьоте, а също и европейският град, в който според статистиката се харчат най-много пари за изкуство на целия континент (на глава от населението).

А лятото е най-чудесното време да го опознаете. Вероятно ще чуете легенди за тукашния коледен базар, който наистина е много приятен. Но истината е, че през зимата Франкфурт заспива рано, като всеки друг германски град. Докато през лятото жителите му се наслаждават в пълна степен на живота и е съвсем обичайно в 2 през нощта да видите по улицата разхождащи се майки с колички. Не ни вярвате? Убедете се сами. ■

Europe's financial capital does not really sound as the most attractive destination for your holiday. But in the case of Frankfurt it only means that the city is cosmopolitan unlike the ordinary German city; full of solvent people which helps for maintaining a remarkable entertainment industry; and eventually offering anything you might wish and even a little more.

Besides, it is Goethe's birthplace as well as the European city where, according to statistics, the biggest amounts of money are spent on arts than anywhere on the continent (per capita).

And summer is the best time for you to get to know it. You will probably hear legends about the local Christmas market which is very nice indeed. But the truth is that in winter Frankfurt goes to bed early, just like any other German town does. Whereas in the summer its residents enjoy life to the full and it is quite ordinary to see mothers with strollers walking around at 2 a.m. Don't you believe us? See it for yourself. ■

• България Ер лети до Франкфурт на цени от 125 евро за двупосочен билет (www.air.bg).

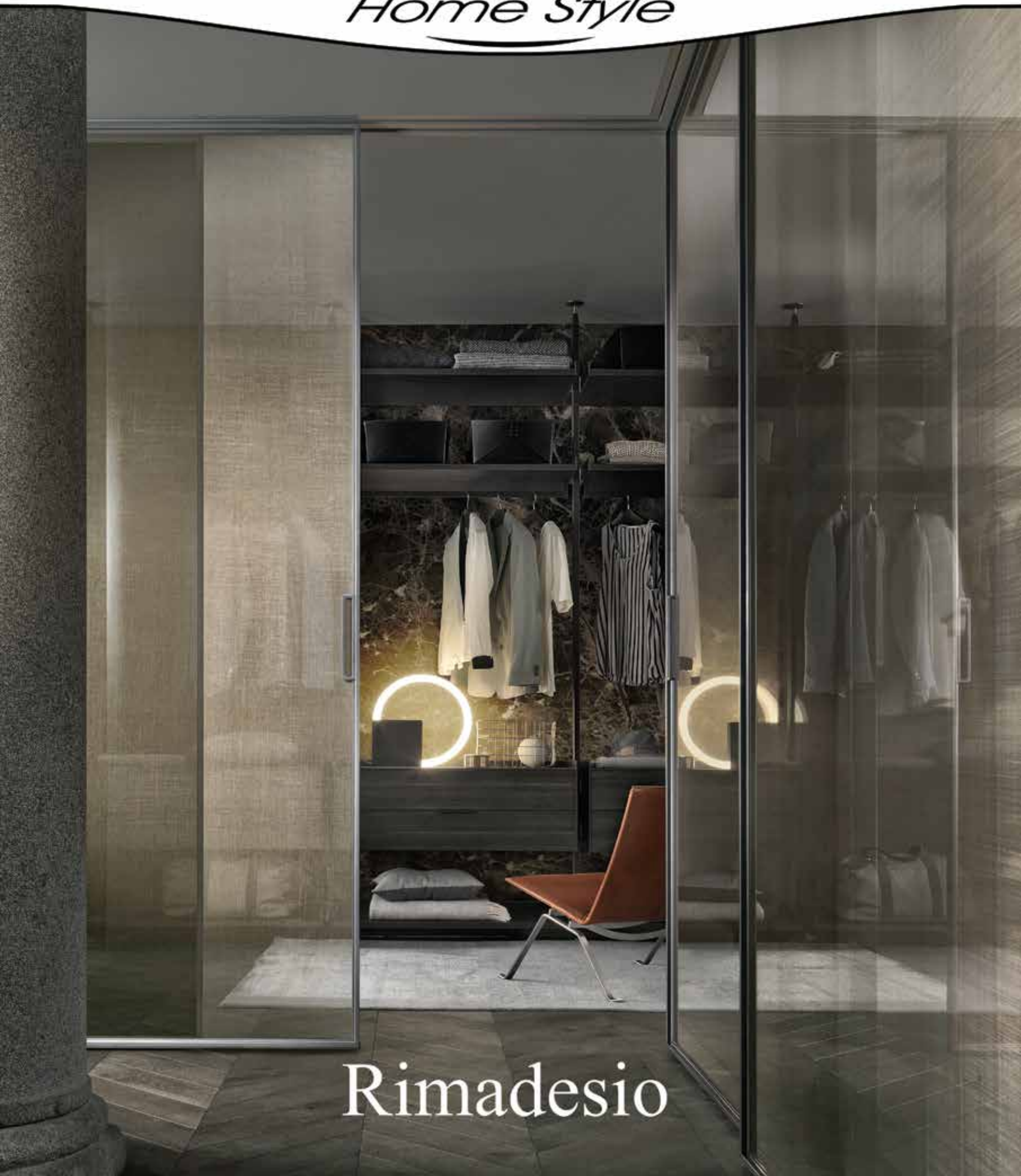
• Bulgaria Air flies to Frankfurt from 125 EUR for return ticket (www.air.bg)

MARTINELLI

Home Style

Rimadesio

BEOLAB 50

BLACK IN BALANCE

Craftsmanship and colour in striking balance.
Introducing Beolab 50 loudspeaker in new Piano
Black with an exceptionally crafted aluminium front.
Together, performance and design create a unique
and beautiful sound experience.
Visit bang-olufsen.com

BANG & OLUFSEN

SOFIA, 53 CHERNI VRAH BLVD – +359 2 807 37 57 – SOFA@BEOSTORES.COM

НОВИЯТ ШЕФ НА МВФ? THE NEW IMF BOSS?

Европейският съюз официално номинира Кристилина Георгиева да замени Кристин Лагард като управляващ директор на Международния валутен фонд. Българката, бивш вицепрезидент на Европейската комисия и изпълнителен директор на Световната банка, трябва да бъде утвърдена през септември. "Г-жа Георгиева има уменията, опита и доверието на международната общност, за да наследи Кристин Лагард и да води успешно МВФ", заяви френският финансов министър Брюно Льо Мер.

The European Union officially nominated Kristalina Georgieva to replace Christine Lagarde as managing director of the International Monetary Fund. Bulgaria's former European Commission Vice-President and Chief Executive of the World Bank, Georgieva still needs to be confirmed in September. "Ms. Georgieva has all the skills as well as the experience and international credibility to succeed Christine Lagarde and to lead the I.M.F. successfully", said Bruno Le Maire, France's finance minister.

12 | ЧИСЛА И ЛИЦА
FIGURES & FACES

24 | ИНДУСТРИЯ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКИЯ СТОЛ
AN INDUSTRY ON THE ELECTRIC CHAIR

ЧИСЛА И ЛИЦА

FIGURES & FACES

1730

лева е средната месечна работна заплата в София, показват актуалните данни на Националния статистически институт. След столичната област най-високи са доходите във Враца, Стара Загора, София област и Варна. Най-ниски са средните заплати във Видин (805 лева) и Благоевград (800 лева), а средно за страната месечното брутно възнаграждение е 1253 лева (12% ръст на годишна база), а най-високо е то в сектор "Медии и информационни технологии" - 3274 лева.

EN

BGN is the average monthly salary in Sofia, the current data of the National Statistical Institute are showing. After the capital district the income is highest in Vratsa, Stara Zagora, Sofia District and Varna. The average salaries are lowest in Vidin (805 BGN) and Blagoevgrad (800 BGN), and on average for the country the gross monthly remuneration is 1253 BGN (12% growth on an annual basis), and it is highest in the "Media and Information Technology" sector - 3274 BGN. ■

2.9%

ръст в приходите от туристически нощувки отчете Министерство на туризма за първата половина на годината. Статистиката обаче се отнася само до места за настаняване с над 10 легла. Приходите от тях са 484 млн. лева, съобщиха от ведомството на Николина Ангелкова.

EN

growth in the income from tourist accommodations has the Ministry of Tourism reported for the first half of the year. The statistic however only applies to places for accommodation facilities with more than 10 beds. The income from them is 484 million BGN, the people from Nikolina Angelkova's administration announced. ■

3.3%

е икономическият растеж на България за второто тримесечие на годината по данни на Eurostat, като това е петият най-добър показател в общността, съобщава Investor.bg. Най-висок растеж отчита Унгария - 5.1%, следвана от още три държави от Източна Европа - Румъния (4.6%), Полша (4.1%) и Литва (4%). Средно за ЕС обаче растежът е едва 0.2%, при 0.5% за предишния тримесечен период.

EN

is the economic growth of Bulgaria for the second quarter of the year according to Eurostat data, with this being the fifth best indicator in the community, Investor.bg announces. The highest growth is being reported by Hungary - 5.1%, followed by three more countries from Eastern Europe - Romania (4.6%), Poland (4.1%) and Lithuania (4%). On average for the EU however the growth is only 0.2% with 0.5% for the previous three-month period. ■

1 200 000 000

щатски долара преведе българското Министерство на отбраната на Агенцията за сътрудничество в отбраната и сигурността на САЩ. Средствата бяха изплатени на 8 август след постигнатата договореност за доставката на осем бойни изстребителя Lockheed-Martin F-16 Block 70.

EN

USD has the Bulgarian Ministry of Defence remitted to the US Defense Security Cooperation Agency. The funds were paid in on the 8th of August after the agreement reached for the purveyance of eight Lockheed-Martin F-16 Block 70 fighter aircraft. ■

STYLE MATTERS

www.captaincook.bg
1000 Sofia, 4 Narodno Sabranie Sq.
1407 Sofia, 100 James Bourchier Blvd.
9000 Varna, Morska Gara

ЗАЩО САМО БЪЛГАРИЯ ИСКА ЕВРОТО?

Чехите се боят, че единната валута ще им донесе инфлация, поляците - че ще им отнеме суверенитета

Текст КОНСТАНТИН ТОМОВ / Фотография АРХИВ

"**Н**ие не изоставихме идеята за приемане на еврото; тя изостави нас", каза Томаш Холуб, подуправител на Чешката народна банка, на една конференция за 20-ия юбилей на единната валута във Виена през април. След дълговата криза еврото загуби обществена подкрепа и още не си я е върнало; приемането му е политически проект и ако за него няма търсене, няма причина да има и предлагане от правителството, подчерта Холуб.

ЧЕХИЯ Е ГОЛЕМИЯТ ТРЪН в петата на всички онези, които вярват, че оцеляването и по-нататъшната интеграция на обедине-

на Европа зависят най-вече от единната ѝ валута. Вече десетилетие централноевропейската гържава упорито се съпротивлява на всякакви призиви да кандидатства за еврозоната; ако преди от Прага се заговоря само с мъгълното "по-късно", сега директно казват "ако изобщо някога".

Чехия и България са две от седемте гържави в Европейския съюз, които не са в еврозоната, но са задължени от договорите си за присъединяване да влязат в нея - само че без фиксирани срокове. Мнозинството от тези гържави споделя, повече или по-малко, чешката позиция.

Швеция, която с референдум отхвърли приемането на еврото през 2003, отказва ка-

тегорично да влезе в подготвителния механизъм ERM II, и по този начин нарочно не покрива критериите за еврозоната.

В Полша лидерът на управляващата партия Ярослав Качински заяви наскоро, че страната "ще загуби по един или друг начин", ако приеме еврото. "Казваме "не" на еврото и "не" на европейските цени - искаме европейски заплати", добави Качински. Управителят на Полската национална банка Адам Глапински настоява, че приемането на еврото "ще ограничи радикално" икономическия суверенитет, ще понижи конкурентоспособността и ще намали растежа на икономиката.

В Унгария запланираното за 2020 влизане в

риозно изключение. Страната иска да влезе в еврозоната и дори бърза да го стори - но не може. Миналата година Еврокомисията и ЕЦБ я принудиха доброволно да приеме условия, които не са били налагани на никоя друга държава преди, и да влезе в банковия съюз едновременно с ERM II (първоначалната идея на българското правителство бе да влезе в банковия съюз едва със самото влизане в еврозоната). Очакванията бяха това да се случи през лятото на 2019.

Но дори след положителните резултати от проверката на активите, която ЕЦБ извърши в шест български банки, няма никакви изгледи това да стане в близкото бъдеще. Най-рано през ноември, когато новият председател на ЕЦБ и новата Еврокомисия встъпят в длъжност, може да се очаква развитие по въпроса.

"Няма промяна по отношение на намерението за едновременно присъединяване към ERM II и Единния надзорен механизъм", заяви от БНБ в отговор на въпрос на Investor.bg за сроковете. "Едностранното и самостоятелно ангажиране с подобни срокове е извън компетенциите и правомощията на Българската народна банка. Присъединяването към ERM II и ЕНМ изисква изпълнение на условията, поставени от Еврогрупата, както и положителна оценка за тяхното изпълнение".

Същевременно от БНБ подчертават, че забавянето не носи никакви негативи. "Преглед факта, че българският лев е фиксиран в продължение на повече от 22 години, забавянето на членството в ERM II не може да създаде директни финансови и макроикономически рискове за българската икономика".

НАПОСЛЕДЪК ИМА ДОСТА ПРИЗНАЦИ за обратното - че тъкмо бързането може да донесе рискове за българската икономика и българската финансова система.

Еврозоната изглежда все по-близо до рецесия. Германската икономика се сви с 0.1% през второто тримесечие, За някои експерти това е само първият повей преди бурята. "Когато компаниите очакват инвестиционния климат да се вложи, те спират да поръчват компонентни и намаляват запасите си", обяснява Улрих Акерман от VDMA, браншовата организация на машиностроителите, пред The Financial Times. "Това е първи признак, че икономиката върви надолу. Производителите на компоненти първи го усещат".

Разгарящата се глобална търговска война и хаосът около Brexit поставят евроето "под заплахата", каза още през май френският финансов министър Брюно Льо Мер. "Евроето никога не е било толкова застра-

шено", настоява Льо Мер, според когото растат "рисковете от надценяване на активите и връщане към финансовата криза".

В СЪЩОТО ВРЕМЕ ЕЦБ НЯМА кой знае какво в арсенала си, с което да противодейства. Политиката на количествени облекчения и ниски лихви очевидно ще продължи (впрочем този месец гатската Jyske Bank стана първият кредитор, пунал ипотеките с отрицателни лихви - тя на практика ще плаща на дължниците си по 0.5% годишно, за да изтеглят заем). Но все повече експерти се усъмняват в ползата от нея. Както отбелязва The Economist, банките се оплакват, че негативните лихвени нива изядат печалбите им. Те са принудени да плащат на централните банки, за да държат депозитите им, но не могат да прехвърлят негативните лихви на клиентите, защото те просто ще изтеглят парите си. По този начин и печалбата, и кредитирането намаляват - което значи, че търсенят от ЕЦБ ефект на разхлабване така и не стига до реалната икономика. Главният изпълнителен директор на холандската ING Bank Ралф Хамерс отиде дори по-далеч и обвини централната банка, че директно вреди, като внушава несигурност у потребителите. "Намаляваме лихвите, в някои страни дори до отрицателни равнища, и въпреки това спестяванията продължават да угват. Защо е така? Защото хората са несигурни за финансовото бъдеще".

ВСЕ ПО-НЕСИГУРНО ИЗГЛЕЖДА и бъдещето на Италия, която с колосалния си дълг и клатещи се банки може да нанесе небивал удар на единната валута. Ако навремето за американските банки казвахме too big to fail - твърде големи, за да се сринат, в случая с италианските положения е по-скоро too big to bail - твърде големи, за да бъдат спасени. А между другото една неособено приятна последица от евентуалното българско влизане в банковия съюз преди еврозоната е, че средствата от Фонда за реструктуриране на банките (548 млн. лева към момента) ще бъдат прехвърлени към Единния фонд за реструктуриране и ще бъдат управлявани от Франкфурт. И могат да бъдат използвани за спасяване на закъсали банки другаде в еврозоната. Между другото италианският дълг към момента е почти 2.6 трилиона евро - 44 пъти колкото Брутният вътрешен продукт на България. Може да ви се стори любопитно, но прословутите Маастрихтски критерии за еврозоната - същите, които България ▶

еврозоната бе отменено още преди четири години от Виктор Орбан, който обяви, че форинтът "ще остане стабилен и силен през следващите няколко десетилетия". Финансовият министър Михай Варга казва, че Унгария може да приеме евроето, но само при възходящи икономически тенденции и след като самото евро стане по-стабилно. Румъния, без никога гласно да се е отказвала от целта да влезе в еврозоната, непрекъснато я отлага във времето - в момента за 2024 година. Обществената подкрепа за единната валута е намаляла с 23% от 2007 насам, по данни на Евробарометър.

НА ТОЗИ ФОН БЪЛГАРИЯ е голямото и ку-

"Вече на 20 години,
еврото изпълнява
всички функции
на добрите пари.
Същото обаче е
факт и за кроната,
която е на 100
години"

Томаш Холуб

► покрива спокойно от дълги години - бяха създадени тъкмо за да държат страни като Италия извън еврото. Извън тази чиста политическа цел те нямат кой знае какъв икономически смисъл. Въвеждането на лимити за инфлацията, дълга и дефицита бяха отстъпка на французите пред Германия, която първоначално виждаше еврозоната като по-тесен клуб, изключващ южноевропейците. Самата Италия, чиято следвоенна икономика се крепеше на честите девалвации на лирата, също не напираше кой знае колко за единната валута. Едва след влизането на Испания и Португалия италианците размислиха. И може би вече съжаляват, защото от въвеждането на еврото през 1999 Италия няма дори символичен нетен растеж на БВП на глава от населението. Колкото до правилата за бюджетните дефицити, първите им нарушители през 2003 година бяха... Германия и Франция.

СПОРЕД НЯКОИ ЕКСПЕРТИ - например

Маркус Брунемайер, Харолд Джеймс и Жан-Пиер Ландо, авторите на "Евротом и битката на идеите" (The Euro and the Battle of Ideas) - всички проблеми на единната валута се свеждат до това, че германци и французи от самото начало си я представят по съвсем различен начин. За Германия договорът от Маастрихт е набор от ненарушими и общовалидни правила. За Франция е по-скоро гъвкави очертания, които националните правителства могат да нагаждат според нуждите си. Тази разлика във философиите остава и до днес. Французите искат банков съюз с обща схема за гарантиране на депозитите, отделен бюджет на еврозоната и дори собствен парламент на еврозоната. В Берлин обаче виждат в тези идеи просто начин да се изсмукват пари от германските данъкоплатци към други страни - прахосници. Това е извечното противопоставяне между правила и адаптивност, между отговорност и солидарност, между затягане на коланите и финансово сти-

мулиране. Докато еврото е разкъсвано от този екзистенциален спор, то едва ли може да постигне стабилността и "трайната възходяща тенденция", за които говори унгарският финансов министър.

РАЗБИРА СЕ, НЕЗАВИСИМО ОТ ВСИЧКО еврото носи със себе си и ползи, и дори отявлените евроскептици не го отричат. В много страни еврото донесе осезаема полза в овладяването на инфлацията, подчерта Томаш Холуб в своята виенска презентация. Но в случая с Чехия вероятно ще е точно обратното - еврото може всъщност да повиши инфлацията, а "няма видими ползи от приемането му по отношение на ускорения растеж или на конвергенцията на БВП". "Евротом на 20 години изпълнява всички функции на добрите пари", казва Холуб. "Това е благодарение на факта, че системата на еврото изпълни основната цел на монетарната политика - стабилност на цените... Същото обаче е факт и за кроната на 100 години". ■

WHY DOES ONLY BULGARIA WANT THE EURO?

The Czechs are afraid that the single currency will bring them inflation, while the Poles fear that it will take away their sovereignty

By KONSTANTIN TOMOV / Photography ARCHIVE PHOTO

"We did not abandon the idea of euro adoption; it abandoned us," said Czech National Bank Board member Tomas Holub during an April conference in Vienna on the occasion of the single currency's 20th anniversary. After the debt crisis, the euro lost public support, which it is yet to recover. Its adoption is a political project and if there is no demand for it, there would be no reason for a government to supply it, Holub noted.

CZECHIA IS THE BIG THORN in the side of all those who believe that the European Union's survival and further integration depend mainly on its single currency. For a decade now, the Central European country has been stubbornly opposing any calls for it to apply for the eurozone. If in the past Prague was content with the equivocal response "later", now it is directly saying "if at all".

Czechia and Bulgaria are two of the seven EU Member States not in the eurozone, which are required by their accession treaties to join it, but without any fixed deadlines.

The majority of these countries more or less share the Czech position.

Sweden, which rejected the euro's adoption with a referendum in 2003, adamantly refuses to enter the ERM II mechanism, known as the eurozone waiting room, thus purposefully failing to meet the criteria for the eurozone.

The leader of the ruling party in Poland, Jaroslaw Kaczynski, recently stated that his country would "lose one way or the other" if it adopts the euro. "We say 'no' to the euro and 'no' to European prices - we want European wages," Kaczynski added. The President of the National Bank of Poland, Adam Glapinski, insists that the euro's adoption will radically restrict his country's economic sovereignty, will reduce competitiveness and economic growth.

Hungary's eurozone accession, planned for 2020, was cancelled four years ago already by Viktor Orban, who stated that the forint "will remain stable and strong in the next few decades". Finance Minister Mihaly Varga says that Hungary could adopt the euro, but only given there are economic growth tendencies and after the euro itself becomes more stable. Romania, which has never audibly given up on its objective to enter the eurozone, is constantly postponing it, with the current year being 2024. Public support for the single currency has de-

creased by 23% since 2007, according to Eurobarometer's data.

IN VIEW OF THIS, BULGARIA is the big odd exception. The country wants to enter the eurozone, and even do it fast, but cannot. The European Commission and the European Central Bank (ECB) forced it last year to voluntarily accept conditions, which had not been imposed before on any other state and enter the banking union together with the ERM II (the Bulgarian Government's initial plan was to enter the banking union simultaneously with the eurozone). The expectations were for this to happen in the summer of 2019.

However, even after the positive results of the asset review, conducted by the ECB across six Bulgarian banks, there are no signs that this could happen in the near future. The earliest any further developments could be expected is in November, when the new ECB president and new European Commission step into office. The Bulgarian National Bank (BNB) told Investor.bg that there are no changes regarding the plans to enter the ERM II and the Single Supervisory Mechanism (SSM) simultaneously. ▶

► Committing to such deadlines unilaterally and alone is outside BNB's powers and competencies. Joining the ERM II and SSM requires that the conditions set by the Eurogroup are met, as well as a positive assessment of their fulfillment, the central bank said. Meanwhile, BNB notes that delaying this process would not have any negative effects on the economy, given the fact that the Bulgarian lev has been pegged for more than 22 years now.

LATELY THERE HAVE BEEN MANY SIGNS of the opposite - that rushing things could bring risks for the Bulgarian economy and financial system. The eurozone seems ever closer to a recession. The German economy contracted by 0.1% in the second quarter. Some experts see this as just the first sign of the approaching storm. "If companies expect the investment climate is going down they stop ordering components and reduce their stocks," Ulrich Ackerman of VDMA, the trade body for machine manufacturers, told The Financial Times. "It is the first sign that the economy is declining. It is usually component companies that get hit first," he adds.

The escalating trade war and the chaos surrounding Brexit "put the euro under threat like never before", said back in May France's Finance Minister Bruno Le Maire. According to him, the risks of overestimating assets and slipping back into a financial crisis are growing.

MEANWHILE, THE ECB DOES NOT HAVE MUCH in its arsenal to counter this. The policy of quantitative easing and low interest rates will obviously continue (actually, this month the Danish Jyske Bank became the first creditor to give out mortgage loans with negative interest, which means that the bank will pay its debtors 0.5% annually for their loan). A growing number of experts are doubting its benefit. As The Economist noted, banks are complaining that the negative interest rates eat away their profits. They are forced to pay the central banks to hold their deposits, but cannot transfer the negative interest rates to their clients, because they will simply withdraw their money. This way both profits and lending decrease, which means that the sought-after easing effect by the ECB failed to reach the real economy. The CEO of the Dutch ING Bank, Ralph Hamers, went even further by accusing the central bank in causing direct harm by instilling insecurity among consumers. "We are decreasing the rate, in some countries even to negative, but savings keep coming in. Why is that? Because they are uncertain about their financial future," he says.

AN EVER LESS CERTAIN FUTURE seems to

След България още една страна заяви намерението си да кандидатства за ERM II - Хърватия. В заявлението на хърватите обаче не се споменава каквито и да било допълнителни условия като тези, които бяха поставени на нас

Croatia was the second country after Bulgaria to express its plan to apply to the ERM II. Their plan, however, does not mention any additional conditions, like the ones that were imposed on Bulgaria.

be looming over Italy, which could deal an unprecedented blow on the single currency with its colossal debt and unstable banks.

If back in the day the saying about the US banks was 'too big to fail', it should rather be 'too big to bail' about Italy's banks. Speaking of, a quite unpleasant consequence of Bulgaria's eventual Banking Union entry before the eurozone would be that the funds in the Bank Resolution Fund (currently 548 million leva) will be transferred to the Single Resolution Fund and managed by Frankfurt. They could then be used to rescue banks in distress elsewhere in the eurozone. Italy's debt right now is almost 2.6 trillion euro, which is about 44 times Bulgaria's GDP.

You may find this interesting, but the infamous Maastricht criteria for the eurozone, which Bulgaria has been meeting for many years now, were created precisely to keep countries like Italy out of the euro. Apart from this purely political objective, they do not make much economic sense. The introduction of limits on inflation, debt and deficit was a concession by the French to Germany, which initially saw the eurozone as a more exclusive club without the South Europeans. Italy itself, whose post-war economy was holding on thanks to the frequent devaluations of the lira, was in no particular rush to adopt the single currency. It was only after Spain and Portugal's entry that the Italians reconsidered. And maybe they regret it now, because since the euro's introduction in 1999, Italy has not had even symbolic GDP growth per capita. As for the budget deficit rules, the first ones to break them in 2003 were... Germany and France.

ACCORDING TO SOME EXPERTS, like Markus Brunnermeier, Harold James and Jean-Pierre

Landau, who are the authors of "The Euro and the Battle of Ideas", all of the single currency's problems boil down to the Germans and French imagining it in a completely different way from the very start. Germany sees the Maastricht Treaty as a set of inviolable and universal rules. France rather sees it as a flexible outline, which national governments can adjust according to their needs. This worldview difference remains to this day. The French want a banking union with a common scheme for guaranteeing deposits, a separate budget and even a separate parliament of the eurozone. Berlin, however sees these ideas as merely a way to siphon off German taxpayers' money to other wasteful countries. This is the famous discord between rules and adaptivity, responsibility and solidarity, austerity and financial stimulus. For as long as it is torn apart by this existential argument, the euro will not be able to achieve the stability and sustainable growth tendency, about which the Hungarian Finance Minister is talking.

OF COURSE, REGARDLESS OF EVERYTHING the euro comes with benefits as well, which even the outright euro-sceptics do not deny. The single currency brought significant benefits in terms of inflation convergence, Tomas Holub said during his presentation in Vienna. In Czechia's case, however, will probably be the opposite - the euro could actually increase inflation, while there are is "no obvious euro adoption dividend in terms of faster growth or GDP convergence," says Holub. At 20 years old, the euro serves well all functions of good money. This is thanks to the fact that the euro-system has delivered on its primary objective of monetary policy, i.e. price stability. However, the same is true for the 100-years-old Czech koruna, he explains. ■

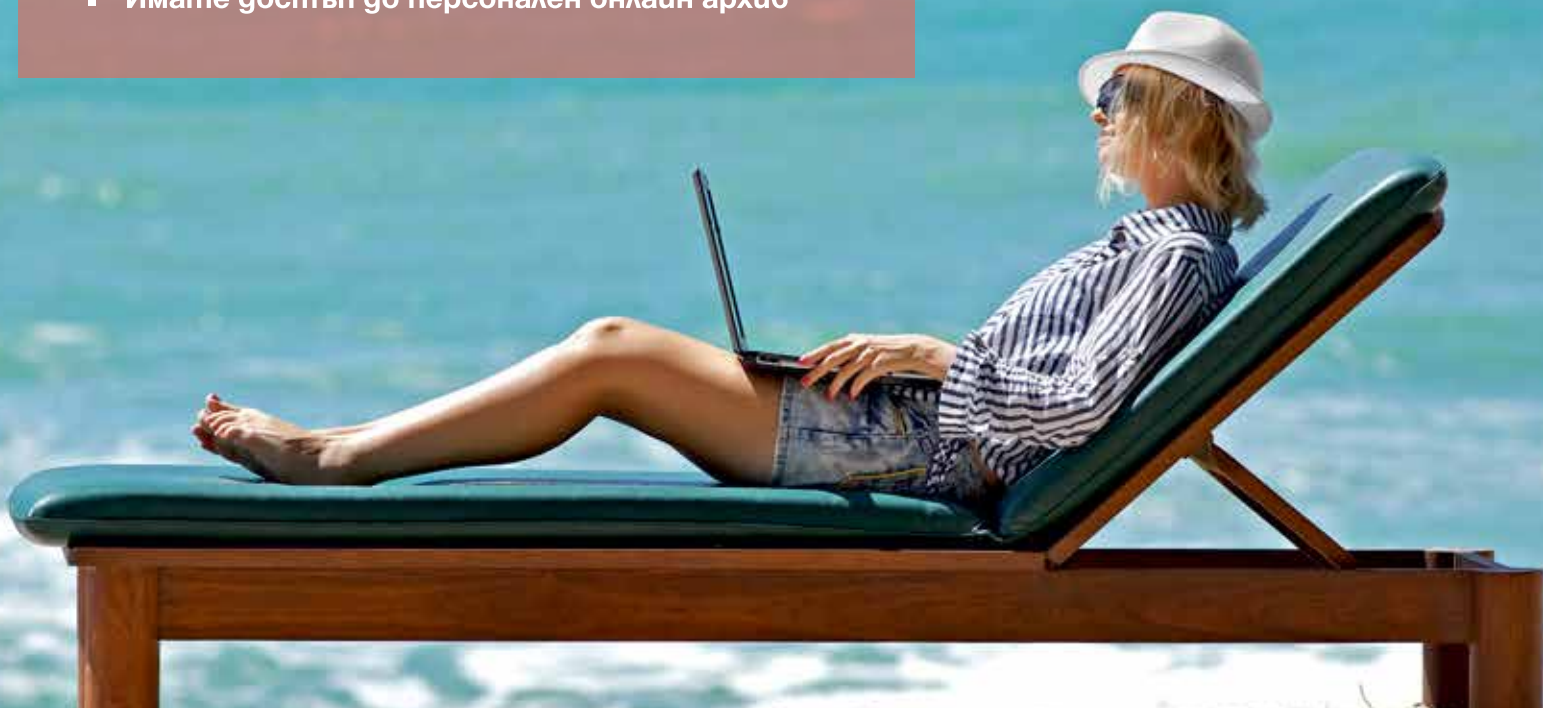

УДОБСТВОТО

Е-ФАКТУРА!

ПРЕДИМСТВА

- Получавате фактурата си по имейл
- Можете да я презледате по всяко време
- Личните ви данни са защитени
- Имате достъп до персонален онлайн архив

ЗАЯВЕТЕ СВОЯТА Е-ФАКТУРА:

ЧЕЗ ЕЛЕКТРО БЪЛГАРИЯ

в център за
клиенти на ЧЕЗ

на www.cez.bg

на каса на Изипей

ПРОВЕРКАТА НА БАНКИТЕ ПОКАЗА ЕДИН ПРОБЛЕМ: СВРЪХРЕГУЛАЦИЯ

THE AQR OF BANKS REVEALED ONE PROBLEM: OVERREGULATION

Текст гоц. ГРИГОР САРИЙСКИ / By Ass. Prof. GRIGOR SARIYSKI

След проверката на качеството на активите ЕЦБ ни каза, че като цяло банковата ни система е стабилна. За това няма две мнения, независимо, че резултатите бяха използвани от някои политически партии за упражнения на темата как по-скоро трябва да махаме БНБ и банките да се поемат от европейския банков надзор - което е абсолютно безпочвено.

ЗА ОСНОВА НА ТАКИВА твърдения послужиха големите разминавания между така наречената "капиталова адекватност", декларирана през декември от две от проверените банки, и установеното при проверката на ЕЦБ. При едната имаше понижение с около една трета, при другата - дори с повече. Оттам дойдоха критиките как така БНБ не е видяла, че активите са под посоченото в баланса, и че качеството на кредитите не е такова, каквото е било декларирано.

КАКЪВ Е ОБАЧЕ основният проблем, който ни показва тази оценка на качеството? Той се нарича "свърхрегулация".

От тази година при оценката на активите се прилага така нареченият МСФО 9 (IFRS 9). Когато прилагате този стандарт, вие вече не оценявате качеството на кредитите по един ясно измерим количествен критерий - брой дни просрочие, както беше според старата наредба.

Сега трябва да имате един модел - който незабавно започва да се оспорва от онзи, който прави съответната оценка. Проблемът е, че за един кредит, който според вашия модел и вашите критерии е редовен, винаги може да се намери някакъв друг модел и друг критерий, според които да се окаже, че не е редовен. Именно от прилагането на различни модели се получават тези огромни разлики в оценките.

Тук нямат вина нито БНБ, нито одиторите, които са заверявали годишния отчет. Между другото при един одит нормално се проверяват 30-40 процента от кредитите. Докато сега при едната от банките бяха проверени 70 процента - почти целият кредитен портфейл.

ГЛАВНИЯТ ПРОБЛЕМ идва от разтегливостта на тези оценки. Deloitte съвсем наскоро публикува един доклад, който да очертае ефектите от МСФО 9 една година след въвеждането му. Заключение то бе, че ефектите не могат да бъдат прогнозираны - именно заради тази разтегливост.

Неприятното е, че на практика няма арбитраж - няма кой да гаде крайно становище дали вие сте прав, или е прав онзи, който ви проверява. Това е много сериозен регулаторен проблем, по който първа трябва да се работи.

Впрочем тази проверка е най-малкият проблем по пътя към ERM II. Първа трябва да бъдат изчистени много други въпроси, например хармонизацията на законодателството за борбата с прането на пари.

БЪЛГАРИЯ СЕ НАМИРА в доста добра позиция за присъединяване към банковия съюз. Но това не означава, че за нея е изгодно да го направи. Защото в момента, в който влезем в него, ние ще се озовем в една подчинена роля. Ще трябва да въведем разпоредбите, които са задължителни за страните от еврозоната, но без да имаме облагоите, които те ползват.

Following the inspection of the quality of the bank assets, the European Central Bank informed Bulgaria that the country's banking system as a whole was stable. There is no doubt about that, although there were political parties which used the results to speculate on how the Bulgarian National Bank (BNB) should be eliminated and local banks should become subject to European bank supervision - an idea that is totally groundless.

THESE STATEMENTS WERE provoked by the big differences between the so called capital adequacy declared by two of the inspected banks in December and the results found by the ECB inspection. A decrease of about a third was reported for one of the banks, whereas a decrease of even more was found out for the other one. This caused some critics against BNB for having failed to notice that the assets were below the figures reported in the balance sheet and the quality of the credits was not as good as declared.

STILL, WHAT IS THE MAIN PROBLEM this quality assessment showed us? The main problem is called overregulation.

Starting from the current year, IFRS 9 is the standard applied for assessment of the assets. When it is used, you no longer estimate the quality of the credits according to one clearly measured quantity criterion - the number of days overdue, as the old regulation required.

Now you need to have one model - which immediately becomes subject to dispute by the one who makes the valuation. The problem is that for one credit which is considered regular according to your model and your criteria another model and another criterion can always be found which would measure it as irregular. It is the application of different models that causes enormous differences in the estimations.

It is neither BNB nor the auditors who certified the annual report to be blamed. By the way, an audit normally revises 30 to 40% of the credits. Whereas in the current situation 70% of the credits of one of the banks were inspected, which is almost the bank's entire credit portfolio.

THE MAIN PROBLEM comes from the extendability of these estimations. Deloitte published a report recently which aimed at summarizing the effects from IFRS 9 one year after it was introduced. The conclusion was that the effects could not be predicted - because of this particular extendability.

What is unpleasant is that practically there is no arbitrage - there is no institution expected to give a final opinion on whether it is you or the inspector who is right. This is a very serious regulatory issue which still needs to be addressed.

In fact, this inspection is the smallest problem facing Bulgaria on its way to ERM II. Many other issues need to be cleared first, such as the harmonization of the anti-money laundering measures legislation, for example.

BULGARIA IS IN a very good position to join the banking union. But this doesn't mean that it would benefit from such a move. Because as soon as we join the union, we'll have to start playing a subordinate role. We'll have to impose the regulations that are obligatory for the euro zone member states, but we will not profit by the benefits that they use. ■

Избери пенсионните
фондове на **ЦКБ Сила**,
защото **мечтите**
се нуждаят от **закрила.**
И не спирай.

**ИЗБЕРИ ПОАД „ЦКБ-СИЛА“: ПЪРВОТО РЕГИСТРИРАНО В БЪЛГАРИЯ ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛНО ДРУЖЕСТВО
ПРЕЗ ФЕВРУАРИ 1994 г. КЪМ 30.06.2019 Г. – С НАД 418 ХИЛЯДИ КЛИЕНТИ И НАД 1,3 МЛРД. ЛЕВА УПРАВЛЯВАНИ НЕТНИ АКТИВИ
В ПЕНСИОННИТЕ ФОНДОВЕ (ДАННИ НА КФН: WWW.FSC.BG).
ИЗПЛАЩА ПЕНСИИ ОТ ДОБРОВОЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД ОТ МАРТ 1996 г.**

*Посочените резултати нямат по необходимост връзка с бъдещи резултати.

С грижа за Вас!

РЕШЕНИЕТО ЗА БАНКОВИЯ СЪЮЗ НАЙ-ВЕРОЯТНО ЩЕ Е ПОЛИТИЧЕСКО

THE DECISION FOR THE BANKING UNION WILL MOST PROBABLY BE POLITICAL

Текст ЕВГЕНИ КЪНЕВ / By EVGENI KANEV

Резултатите от проверката на банковите активи са положителни от гледна точка на това, че няма изненади спрямо предишните стрес тестове през 2016 година, в които аз също участвах като част от проверяващите екипи на три банки.

Като цяло банковата система на България е стабилна и едва ли някой е изненадан от резултатите. Естествено, има какво да се желае, тъй като две от шестте проверявани банки показват нужда да правят допълнения в капитала си.

Важно е за България като държава тези банки бързо да успеят да отговорят на изискванията, за да нямаме проблеми при преценката дали сме готови да влезем в банковия съюз.

Не мога да прогнозирам кога ще бъде направена тази преценка. Най-вероятно такова решение ще се вземе от новия борд на Европейската централна банка, с новия ѝ председател начело. Тоест - от есента нататък. Очаквам до края на годината да стане ясно дали биха ни приели в банковия съюз, и съответно - дали можем да си позволим чакалнята за еврозоната. Както знаете, условието за влизането ни в ERM II е едновременно с това да влезем в банковия съюз.

Възможно е това решение да съвпадне във времето с поредния мониторингов доклад за България, и да се повлияе от него. Дори това ми изглежда много вероятно, предвид развитието в страната. Струва ми се, че ако решението бъде основано на чисто технически критерии, вероятно няма да ни допуснат. Но може да се окаже политически изгодно да бъдем приети.

Ще припомня, че преди десетилетие България не отговаряше напълно и на копенхагенските критерии за членство в Европейския съюз - на онези части от тях, свързани с върховенството на закона. Затова и вече 12 години имаме тези постоянни проверки и мониторингови доклади. Сега ми се струва вероятно отново да имаме политическо решение, и то да е положително.

ИНАЧЕ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВОТА пред България в момента са и вътрешни, и външни.

Вътрешните са свързани най-вече с цените на електроенергията за промишлеността. Много компании вече призовават Министерството на енергетиката да вземе отношение по този проблем, защото на нашия т. нар. "либерализиран" пазар в момента има големи вариации, с големи скрити интереси, и това е източник на огромно напрежение за индустрията. За нея е изключително важно цената на промишления ток да е в умерени граници, защото България се конкурира на международните пазари най-вече на база цена на продукцията си, а скъпият ток на практика изяжда печалбата на производителите.

ДРУГОТО ГОЛЯМО НАПРЕЖЕНИЕ идва от външните пазари по отношение на приходите. Намалява икономическата активност в нашите основни търговски партньори - Германия, Италия. Същото важи и за Турция, покрай инфлацията и обезценката на лирата. Ако има глобална рецесия и икономиката тръгне наогул, нашите производители ще се окажат в истинско менземе - притиснати и отвътре, и отвън.

THE RESULTS from the inspection of the bank assets are positive as long as there are no surprises in comparison with the previous stress tests conducted in 2016, in which I was again involved as part of the supervisors of three banks.

As a whole, the Bulgarian banking system is stable and there is hardly anyone who is surprised by the results. Of course, there are still some things to be improved, as two of the six inspected banks show they need to replenish their capital.

It is important for Bulgaria as a state to have these banks quickly meet the requirements, so that we would not have problems when the time comes for an opinion whether or not we are ready to enter the banking union.

I cannot predict when this assessment will be done. Most probably the decision will be made by the new board of the European Central Bank headed by its new chairman. That means next autumn at the earliest. I expect that by year-end it will become clear whether or not we will be accepted in the banking union and whether we could afford the waiting-room for the euro zone. As you know, we would enter ERM II if we enter the banking union at the same time.

This decision may coincide in time with the new monitoring report on Bulgaria's development and it may also be affected by its conclusions. In fact, I find this very likely, considering how things are going on in the country.

I think that if this decision is based on purely technical criteria, we'll probably not be allowed in. However, the acceptance of the country may turn out a politically beneficial move.

I'll remind that a decade ago Bulgaria was not entirely meeting the Copenhagen criteria for EU membership - those parts of them related to the supremacy of the law. This is why we have been having these constant inspections and monitoring reports for 12 years now. In my opinion, it is likely that we have a political decision again and this decision is positive.

MEANWHILE, THE CHALLENGES facing Bulgaria right now are both domestic and foreign.

The domestic ones are mostly related to the prices of industrial electricity. Many companies are already appealing that the Ministry of Energy express an opinion on this issue, because our so called "liberalized" market is currently characterized by large fluctuations, with considerable hidden interests, and that is the source of huge tension for the industry. It is extremely important for the industry to have the price of industrial electricity in moderate limits, because Bulgaria is mainly competing on the international markets with the price of its production and the expensive electricity practically consumes the profit of the producers.

THE OTHER BIG TENSION comes from the foreign markets and is related to the revenues. The economic activity in our main trade partners - Germany, Italy, is decreasing. The same is also valid for Turkey because of the inflation and the depreciation of the lira.

If there is a recession and the economy heads downwards, our manufacturers will appear pressed from both inside and outside. ■

**Bloomberg
TV Bulgaria**

THE NEXT BIG THING

4TH ANNUAL CONFERENCE

17.10.2019
NDK, HALL 6

REGISTER NOW
tnbt.bloombergtv.bg

-15% OFF PROMO CODE:
TNBT2019

in partnership with:

ИНДУСТРИЯ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКИЯ СТОЛ

Европа гадее на света автомобила, но сега може ненадейно да го загуби - и то заради собствените си политици

Текст КОНСТАНТИН ТОМОВ / Фотография АРХИВ

Вчера, пееше Пол Маккартни, всичките ми неприятности изглеждаха толкова далеч. Yesterday е любовна песен; но тя отлично изразява днешната драма на европейската автомобилна индустрия. Буквално за година този сектор извървя пътя от златната си епоха до криза, заплашваща самото му съществуване. За обединена Европа това носи огромен риск: автоиндустрията е сърцето на нейната най-могъща икономика, и основна част от износа ѝ. Колкото и да е странно обаче, в основата на тази криза са именно хората, които би трябвало да са най-загрижени за благополучието на континента: евродепутатите и членовете на Европейската комисия в Брюксел.

ОБЯВЯВАНЕТО НА РЕЗУЛТАТИТЕ за второто тримесечие през юли най-после включи сигналната лампа. След десетилетие на постоянно растящи продажби и на непрекъснато подобрявани рекорди по печалба, сега почти всички европейски производители декларираха спадове. BMW за пръв път от години трябваше да коригира прогнозите за годишната си печалба, а тенденцията се видя до такава степен тревожна на акционерите, че те безпрецедентно прекратиха договора на главния изпълнителен директор Харалд Крюгер и издигнаха на негово място досегашния директор по производството Оливер Ципсе.

При конкурента Daimler става дума дори не за спад в печалбата, а за директна загуба, в размер 1.6 милиарда евро (макар и най-вече заради еднократни глоби и провизии покрай казуса с манипулираните тестове на дизелови двигатели). Британската Jaguar Land Rover е на червено с 420 милиона евро и индийският собственик Tata се чуди как да се отърве от компанията, която само допреди година и половина се развиваше блестящо.

САМО ДВЕ СА ИЗКЛЮЧЕНИЯТА от общата тенденция. Едното е Volkswagen, чиито приходи растат, защото концернът най-сетне навакса изоставането си в областта на по-доходните SUV модели. Второто е групата Peugeot-Citroen, която под ръководството на Карлос Тавареш се преобрази от изправен пред банкрут динозавър до ▶

► най-умело управляваната компания в сектора. Но тъкмо Тавареш е човекът, който най-зръркмо предупреждава за опасностите на хоризонта и критикува Брюксел за неадекватните му намеси.

Няма само една причина за днешните затруднения на автомобилните компании, а по-скоро цяла поредица от фактори, действащи едновременно. След цунамито на Дизелгейт беше променен начинът за тестване на вредни емисии (прословутият WLTP), което навлече доста допълнителни разходи на производителите и в някои случаи сериозно забави продажбите им - просто заради недостатъчния капацитет на тествашите лаборатории. В същото време компанията продължават с нарастващо темпо да инвестират в разработване на технологии в областта на електрификацията и автономното управление - двете тенденции, на които според пазарните анализатори принадлежи бъдещето. Ескалацията на търговската война между Вашингтон и Пекин също бе лоша новина - BMW например произвежда в САЩ всичките си големи SUV и оттам ги изнася за Китай. Непредвидимият Brexit заплашва да издигне бариера между германската автоиндустрия и четвъртия ѝ най-голям пазар. И накрая самият китайски пазар, който цяло десетилетие дръжеше растежа в сектора, навлиза в лош период, с 14% спад от началото на годината.

НО ВСИЧКИ ТЕЗИ ФАКТОРИ СА ДРЕБОЛИ в сравнение с кита на хоризонта: новите европейски стандарти за емисии. Тъкмо за тях Карлос Тавареш предупреди в едно скорошно интервю за The Financial Times, че заплашват самото оцеляване на автомобилния сектор. Онези, които не успеят да покрият нормите за 2021 година, ще трябва да плащат огромни глоби, ще бъдат обект на враждебни поглъщания и окончателно ще загубят надежда да се справят със следващите вълни екологични регулации, които се очакват през 2025 и 2030, смята шефът на PSA Peugeot-Citroen. "Някои хора ще бъдат изумени от пропасти-

Новият шеф на BMW Оливер Ципсе трябва да натисне педала в областта на електрическото задвижване. Компанията предвижда 25 нови електрически или хибридни модела в следващите четири години

The new BMW chief, Oliver Zipse, must step up work in the electric vehicles field. The company's plans include 25 new electric or hybrid models in the next four years.

та между размера на активите им и онова, което действително ще им се случи", предупреди Тавареш.

САМИТЕ СТАНДАРТИ ЗА ВРЕДНИТЕ емисии вероятно предизвикват объркване у повечето хора, и това е съвсем разбираемо. От една страна, съществуват прословутите евростандарт за вредните вещества в отработилите газове - каскада от постоянно затягащи се мерки, от Евро 1 до сега действащи Евро 6. Тези евростандарты въвеждат лимити за вещества като въглероден оксид, азотни оксиди, фини прахови частици и летливи органични съединения - тоест онези емисии, които предизвикват отровния смог в градовете. След влизането в сила на Евро 6 през 2014 не е имало промяна в тези лимити. Но Дизелгейт показа колко неточни са били досегашните методи за измерването им (т. нар. цикъл NEDC) - тествани в реални условия, емисиите на някои автомобили се оказаха 30 и дори 50 пъти над нормата. Затова бе въведен новият тестов цикъл WLTP, а Европейският съюз насрочи няколко временни етапа на стандарта Евро 6, в които производителите да доближат моделите си до действителните лимити. В момента е в сила Евро 6d temp, който допуска до 110% надвишаване на нормите при тестове в реални условия (тоест малко повече от два пъти). Догодина влиза в сила Евро 6d, при който допустимото надвишение ще е вече само 50%.

СЪВСЕМ ДРУГ Е ОБАЧЕ ВЪПРОСЪТ с емисиите на въглероден диоксид - основния парников агент в автомобилните газове. Той не е обект

на лимити от евростандартите. Вместо това с отделни директиви (в момента 2019/631) ЕС въвежда максимални средни нива за моделните гаму на производителите, които непрекъснато намаляват. През 2021 границата за средни емисии CO2 пада от 120 г/км до 95 г/км. Който не успее да я покрие, ще плаща глоби според надвишението и според броя на продадените автомобили. Проблемът е, ако се върва от едно изследване на JATO Dynamics от пролетта, че за момента никой не успява да се вмести под новия таван. Единствените две марки под 95 г/км са Tesla (с нулеви емисии, защото ЕС уобно не се интересува откъде се взима електричеството за зареждане на електромобилите) и Smart. Toyota е относително близо до постигане на целта, защото от дълги години налага ефективните си хибриди на европейския пазар. Всички останали са доста над 95-те грама. И, което е още по-притеснително, емисиите на повечето производители не намаляват, а всъщност растат. Едната причина е в по-прецизните тестове. Другата е в две мощни тенденции на европейския пазар: отлив от дизела, който дълги години бе основно средство на бюрократите от Брюксел да намаляват парниковите емисии, и в същото време нарастващ интерес към SUV моделите, които по правило имат по-висок разход и емисии.

РЕЗУЛТАТЪТ ОТ ВСИЧКО ТОВА са все по-тъмни облаци на хоризонта пред европейската автоиндустрия. JATO пресмята, че ако запазят сегашните си средни емисии, големите производители ще плащат колосални

глоби от 2021 нататък - над 9 милиарда евро годишно за Volkswagen, 4.6 милиарда за Peugeot-Citroen, 3.6 милиарда за Daimler, 3.1 милиарда за BMW и така нататък.

Отделно от това автомобилите на компаниите, които не покриват изискванията, ще бъдат изключени от гандните предпочитания за екологичност, които са основен фактор на много от големите пазари в Европа. Така че производителите ще се изправят пред огромни глоби, намаляващи продажби и все по-спешна нужда да инвестират огромни средства в развиване на нови технологии, защото след 2021 ще дойде нов таван през 2025 и след това трети през 2030. "Резултатът от това е много очевиден. То ще създаде един троянски кон на китайците в Европа", обяви Таварес на едно събитие, организирано от Le Journal de l'Auto. Ако един европейски производител бъде поставен на колена от глобите и новите изисквания, той не може да бъде придобит от друг европейски производител "дори и само заради антитръстовите правила" на ЕС, подчертава шефът на PSA. Единственото спасение от глобите в момента са електро-автомобилите, "а кой е лидер в електрификацията? Китайците", обяснява Таварес. В собствената му група 12% дял държи китайската Dongfeng, сериозни китайски инвестиции има

и в Daimler.

ТАВАРЕШ УПРЕКВА БРЮКСЕЛ,

че в епоха на растящ протекционизъм навсякъде по света не прави нищо, за да защити собствената си индустрия - дори напротив. "Зелената" идея е все по-популярна сред избирателите в Европа, както показва и последните избори за европарламент.

Пък и едва ли някой, извън по-реакционните среди в САЩ, днес би отрекъл спешната нужда от мерки срещу промените в климата. Но много анализатори предупреждават, че мерките на ЕС са избирателни. Автомобилният транспорт дава около 15% от парниковите емисии на обединена Европа. Селското стопанство дава двойно повече, но никой не се е заел да го реформира и лимитира със същия жар, с който се налагат рестрикции за автомобилите. В същото време автомобилните екологични норми на ЕС са несравнимо по-строги от всяка друга практика в света, с изключение на китайската. Но за Китай налагането на електромобила е начин да се стимулират местните производители и да се пресушат милиардите, изтичащи

Традиционните автомобилни производители са изправени пред неочаквана - и много добре обезпечена - конкуренция. Само Waymo, поделението на Google за автономни автомобили, има над 40 милиарда долара за инвестиции и придобивания

The traditional carmakers are facing an unexpected and very well-provided-for competition. Waymo alone, which is Google's self-driving vehicles division, has over USD 40 billion or investments and acquisitions.

сега към европейски, японски и американски компании. Там строгите еко-лимита са форма на протекционизъм. За Европа са точно обратното.

В СЪЩОТО ВРЕМЕ В САЩ Доналд Тръмп вече разхлаби заложените от Барак Обама по-строги изисквания. Строги само в американския смисъл, разбира се, защото дори вариантът на Обама предвиждаше среден разход на автомобил от 4.3 литра на 100 км през 2026 година (възщност 54.5 мили за галон, но за улеснение ще използваме европейските мерки). Тръмп и Агенцията по околната среда (EPA) искат да оставят в сила сегашния стандарт от 6.4 литра на 100 км. Освен това администрацията на сегашния президент върна в стария им вид глобите за онези производители, които надхвърлят лимитите. Сега те са 5.50 долара за всяка десета от мялата за галон над нормата - само с 50 цента над оригиналните глоби, въведени още през 70-те. Между петте долара от епохата на Картер и петте долара от епохата на Тръмп има истинска пропаст в покупателната способност. Затова и Обама искаше санкциите да се преизчислят според инфлацията и да достигнат 14 долара за десета от мялата. Сега и този вариант отпадна.

РАЗБИРА СЕ, СЪЕДИНЕНИТЕ ЩАТИ едва ли са примерът, който едно загрижено за екологията общество би искало да следва. Въпросът е само дали мерките, налагани от ЕС и от някои влиятелни правителства в общността, не страдат от онази ▶

STARTRADE

your gateway to Bulgaria!

StarTrade is a key partner for companies, willing to import or export through Bulgaria at low tax.

We offer cross-border trade solutions that meets customer's needs thanks to our:

- in-depth knowledge about the local market
- international experience
- online commercial platform
- personalized support in your language

ENJOY A FAVORABLE TAX REGIME

RELOCATE PARTIALLY YOUR BUSINESS TO BULGARIA

SUPPLIER RESEARCH

COMPANY REGISTRATION

TAX & AUDITING

► характерна за политическите решения откъснатост от реалния живот. Тавареш основателно упреква европейските политици, че работят в полза на електромобилите, без обаче ни най-малко да мислят за инфраструктурата. Строителството на зарядни станции и инсталации за рециклиране на батерии е оставено на частната инициатива. Но дори и в най-напредналите в електрификацията страни, като Норвегия или Холандия, това не е достатъчно, и липсата на колонки за зареждане е все по-сериозна спънка.

ВПРОЧЕМ, КОЛКОТО И КУРИОЗНО

да звучи, една значима част от днешните проблеми на Европа със замърсения въздух отново са резултат от необмислените действия на политиците. Близо 20 години в Брюксел, и правителствата в страни като Германия и Франция гледаха на дизела като на средство срещу глобалното затопляне, и всячески го насърчаваха. Дизеловият двигател действително е по-икономичен и с по-малко емисии CO₂ от бензиновия. Но всички останали вредни емисии, които създават смога в градовете, при него са повече.

Лимитите на Брюксел влошиха и показателите на бензиновите двигатели в това отношение. За да намалят разхода, производителите масово започнаха да се отказват от моторите с атмосферно пълнене за сметка на по-малки агрегати с турбо. При тях обаче температурата на изгаряне е по-висока, което повишава емисиите на азотни оксиди и летливи органични съединения. Това налага вече и на бензиновите мотори да се слага филтър за твърди частици (GPF), което не само оскъпява още повече автомобила, но и повишава тежестта.

ПО-ВИСОКОТО ТЕГЛО, естествено, означава и по-висок разход - и съответно повече вредни емисии. Даже чиновниците в Брюксел го осъзнават и в директивата са записали, че "За намаляване на разхода на енергия и на емисиите на CO₂ на новите превозни средства е важно да се използват устойчиви леки компоненти. Тяхното по-нататъшно разработване и внедряване следва да подкрепя прехода към мобилност с нулеви и ниски емисии". Пропуснали са обаче да го споделят с колегите си, които се борят за повишаване на пътната безопасност. Те на свой ред прокараха наскоро решение, което ще задължи производи-

КОИ СА СОБСТВЕНИЦИТЕ

DAIMLER

53.8% - институционални инвеститори
21.6% - частни инвеститори
9.7% - Tenaciou3 Prospect Investment (Ли Шуфу)
6.8% - Кувейтски суверенен фонд
5% - BAIC (Китай) - 5%
3.1% - Renault-Nissan

VOLKSWAGEN

30.8% - Porsche Automobil Holding SE
25.2% - чуждестранни институционални инвеститори
14.6% - Qatar Holding
11.8% - правителството на Долна Саксония
15.1% - частни акционери
2.5% - германски институционални инвеститори

BMW

25.8% - Шефан Квант
20.9% - Сузане Кламен
2.96% - Harris Associates
2.19% - Norges Bank Investment Management
1.88% - Dodge & Cox
1.45% - The Vanguard Group
0.89% - BlackRock Fund Advisors
0.82% - Alecta Pension Insurance Mutual
0.77% - BlackRock Asset Management Deutschland
0.67% - Flossbach von Storch AG

PSA

12.2% - Vpifrance Participations SA
12.2% - Dongfeng Motor
9.32% - FFP SA
2.91% - Семейство Пежо
2.03% - Peugeot SA Employee Stock Ownership Plan
1.64% - The Vanguard Group
1.57% - Alken Asset Management
1.25% - Peugeot SA -
1.04% - JPMorgan Asset Management
1.03% - Dimensional Fund Advisors

RENAULT

62.74% - публични инвеститори
15.01% - френското правителство
15% - Nissan
3.1% - Daimler Pension Trust
2.44% - служители на Renault

телите от 2021 година да монтират по 11 нови системи за сигурност в колите си - за аварийно спиране, камера за заден ход, активен асистент за поддържане на лентата на движение, автоматичен ограничител на скоростта, камери за наблюдаване на шофьора и така нататък. Това идва в добавка към вече задължителните ABS, ESP, датчици за налягането в гумите... Списъкът е безкраен и обяснява защо първият Volkswagen Golf от 70-те години тежеше 790 kg, а днешният Golf в най-добре оборудваните си версии надхвърля 1500 kg. Разбира се, той е несравнимо по-безопасен. Но дори и еврочиновниците не могат да отменят законите на Нютон.

ЕЛЕКТРОМОБИЛИТЕ СЪЩО ИМАТ ЕДНА НЕУДОБНА ТАЙНА:

от тях не може да се печели. Един от главните упреци срещу Крюгер в BMW сега е, че е пропил аванса, който баварците имаха в областта на електрическото задвижване преди 6-7 години, и съзнателно е забавил развитието на нови електрически модели. Но преди година пред екип на Bulgaria ON AIR самият Крюгер обясни защо е така. "Решаващото, както винаги при въвеждането на нови технологии, е кой ще е първият, който постигне икономии от мащаба. Кой ще успее да направи новата технология по-евтина", каза ни тогава изпълнителният директор на BMW. "Сравнено с двигателя с вътрешно горене, електрическото задвижване е много по-скъпо. Трябва да понижиш тази цена, иначе ще губиш пари. И понеже губиш пари, не можеш да продаваш големи обеми". Главната пречка е литиево-йонната батерия, която нерядко формира над 50% от цената на един електромобил. Масовизацията на производството ѝ действително понижава постепенно себестойността. Но пък същата тази масовизация увеличава търсенето за някои незаменими суровини - литий, кобалт, редки земни елементи - и тласка цените им нагоре. Това е обяснението защо голяма-

та германска тройка не бързаше с електрическото задвижване - както и най-вероятната причина за пословичните затруднения на Tesla с масовото производство на "гостения" Model 3. Това е и причината електромобилите да имат забележим пазарен дял единствено в страните, в които са щедро субсидирани.

НО КРЮГЕР И ДРУГИТЕ

както него сгрешиха. Електромобилите може и да не са напълно дорасли да заменят двигателя с вътрешно горене - но политиците и финансовите пазари вярват в обратното. Tesla е загубила десетки милиарди за последното десетилетие (в един момент през 2018 Bloomberg пресметна, че компанията губи 7430 долара... в минута), но въпреки това е по-високо оценена от пазарите в сравнение с германските си конкуренти, които за същото десетилетие имат над 150 милиарда долара нетна печалба. Нещо повече - в момента книгата на трите германски гиганта се тързват под номиналната си стойност, тоест пазарите очакват те да губят пари в бъдеще.

САМИТЕ БАСНОСЛОВНИ ПЕЧАЛБИ,

на които се радваха европейските производители в последните години, сега им създават проблеми. Епохата на изобилие разлезе инвеститорите и повиши очакванията им. В Германия упорито се говори, че главната причина за пресрочното отстраняване на Харалд Крюгер в BMW са били Сузане Кламен и Шефан Квант, двама наследници на фамилията Квант и основни акционери в компанията. Акционерски натиск започва да се усеща и в Daimler, и в PSA. В повечето автомобилни гиганти участие имат и най-различни акули от Уолстрийт - BlackRock на знаменития Лари Функ, The Vanguard Group, JPMorgan Asset Management... Колкото повече намалява печалбата, толкова по-активна роля ще изграят те. Троянски кон, или просто уморено животно, над което вече кръжат лешоядите? Само времето ще покаже. ■

COMPASS

I N V E S T

Искате ...

Ние знаем как да го постигнете!

www.compass-invest.eu

☉ София, ул. Георг Вашингтон 19

☎ 02/42 19 518, 02/42 19 517

✉ office@compass-invest.eu

COMPASS INVEST - Твоят личен Инвестиционен съветник.

Компас Инвест АД е лицензирано управляващо дружество от Комисия по Финансов Надзор от 2006 година.

Важна информация: Имайте предвид, че стойността на инвестициите и доходът от тях може да се понижат, не се гарантират печалби и съществува риск да не възстановите пълният размер на вложените средства. Инвестициите не са гарантирани от гаранционен фонд, създаден от държавата, или друга форма на гаранция.

С БЪЛГАРИЯ ЕР И CONDOR ДО 4 КОНТИНЕНТА!

Резервирай своя билет! Кариби, Сейшели, Малдиви, Мавриций, Малайзия, Хавана, Пунта Кана и още много райски кътчета на Земята те очакват!

СПЕСТЯВАШ, ДОКАТО ПЪТУВАШ

ВЗЕМИ СВОЯТА
VISA ССВ-BULGARIA AIR ОТ ЦКБ
СЪС СПЕЦИАЛНИ УСЛОВИЯ

- Дълъг гратисен период при пазаруване и теглене на пари в брой
- Безплатна застраховка при пътуване в чужбина
- Отстъпка от пълната стойност на самолетния билет при заплащането му с карта Visa "CCB-Bulgaria Air" в България или на www.air.bg:
  - 5% отстъпка при плащане с Visa Gold "CCB-Bulgaria Air"
  - 3% отстъпка при плащане с Visa Classic "CCB-Bulgaria Air"
- 5% отстъпка при покупка на стоки с картата на борда на самолетите
- Безплатен превоз на два багажа, всеки с тегло до 23 кг.

Допълнителна информация за кредитни карти Visa "CCB-Bulgaria Air" можеш да получиш на тел.: **+5050** или **02 9266 500**

www.ccbank.bg

Централна Кооперативна Банка
Важният си ти.

*5050

www.ccbank.bg

A close-up photograph of a middle-aged man with short, graying hair and glasses. He is wearing a dark blue suit jacket, a white shirt, and a dark blue tie. He has a small, round, silver lapel microphone clipped to his jacket. He is smiling slightly and looking towards the camera. In the background, another man with a beard and glasses is partially visible, looking towards the main subject. The background is blurred, suggesting a crowded event or conference.

AN INDUSTRY ON THE ELECTRIC CHAIR

Europe gave the world the automobile, but now it may lose
it unexpectedly because of its own politicians

By KONSTANTIN TOMOV / Photography ARCHIVE PHOTO

"Yesterday, all my troubles seemed so far away," goes the popular Beatles song by Paul McCartney. "Yesterday" is a love song, but also an allegory of the drama currently plaguing the European automobile industry. Literally in just a year, this sector went from its heyday to a crisis threatening its very existence. This is a huge risk for united Europe, as the automotive industry is at the heart of its most powerful economy and one of its main exports. As strange as it may seem, at the root of this crisis are the very same people who are supposed to be most concerned about the continent's well-being - members of the European Parliament and of the European Commission in Brussels.

THE ANNOUNCEMENT OF THE RESULTS for the second quarter in July finally raised the alarm. After a decade of constantly growing sales and record-high profits, almost all European automakers reported drops. For the first time in years, BMW had to correct its annual profits forecast, while this worried shareholders so much that they resorted to an unprecedented move - to terminate the contract of CEO Harald Krüger and nominate the hitherto production chief Oliver Zipse.

Looking at BMW's competitor Daimler, things are not just about declining profits, but direct losses in the amount of EUR 1.6 billion (although mostly attributable to the one-time fines and provisions surrounding the case with manipulated diesel engine tests). The British Jaguar Land Rover is in the red by EUR 420 million and its Indian owner Tata is trying to figure out how to get rid of the company, which was doing great just a year and a half ago.

THERE ARE ONLY TWO EXCEPTIONS to this general trend. One of them is Volkswagen, whose revenue is growing because the automaker finally managed to catch up in the more profitable SUV segment, where it was lagging behind. The second one is the Peugeot-Citroen group, which was transformed under the leadership of Carlos Tavares from a dinosaur on the brink of bankruptcy to the most skillfully managed company in the sector. It was precisely Tavares who was the loudest in warning about the dangers on the horizon and critical of Brussels for its inadequate interventions.

There is not a single cause for automakers' present difficulties, but rather a series of factors acting simultaneously.

Германската автомобилна индустрия е генерирала около 426 милиарда евро продажби през 2018 - около една пета от цялото промишлено производство на страната. От всеки 100 евро, инвестирани в развойна дейност в автомобилния сектор, 67 се влягат от германски компании. Германия вържи и 38% от световното производство на луксозни автомобили, пред Китай с 19% (най-вече от германски марку) и САЩ с 13%.

The German automotive industry has generated around 426 billion euro in sales in 2018, which is around one-fifth of the country's total industrial output. Sixty-seven of every 100 euro invested in R&D in the automotive sector come from German companies. Germany has 38% of the global luxury vehicles production and is ahead of China's 19% (mostly consisting of German makes) and the US with 13%.

Following the Dieselgate tsunami, the harmful emissions testing was changed (the infamous WLTP), which led to substantial additional costs for automobile manufacturers and in some cases seriously slowed down their sales, simply because of the testing laboratories' lack of capacity. Meanwhile, the companies continue to increasingly invest in the development of technologies in the fields of electrification and autonomous driving, which according to market analysts, own the future. The escalation of the trade war between Washington and Beijing was also bad news. For example, BMW makes its all large SUVs in the US, from where it exports them to China. The unpredictable Brexit threatens to put up a barrier between the German automotive industry and its fourth largest market. And finally, the Chinese market itself, which was the driving force behind the sector's growth for a whole decade, is entering a bad period with a 14% drop since this year's start.

BUT ALL THESE FACTORS ARE NO BIGGIES compared to the whale on the horizon - the new European emission standards. It was precisely them that Carlos Tavares warned about in a recent interview for The Financial Times and how they threaten the very survival of the automotive sector. According to the PSA Peugeot-Citroen boss, those who fail to meet the norms set for 2021 will have to pay huge fines, become the object of hostile takeovers and will

completely lose hope in managing to deal with the next waves of environmental regulations, which are expected in 2025 and 2030. "The reality is that some people may have big surprises about the gap between the equity story and the reality of what's going to happen," Tavares warned.

THE HARMFUL EMISSION STANDARDS themselves will likely confuse the majority of people and this is completely understandable. On the one hand, there are the infamous European standards for harmful exhaust emissions - a cascade of constantly tightening measures, ranging from Euro 1 to the current Euro 6. These European standards introduce limits on substances like carbon monoxide, nitrogen oxides, particulate matter and volatile organic compounds - i.e. those emissions that cause the harmful smog in cities. These limits have not been changed since the introduction of Euro 6 in 2014. Dieselgate, however, showed how inaccurate the testing methods were until now (the so called NEDC Cycle). Real-world tests showed how some cars turned out to exceed the limit by 30 and up to even 50 times over. That is why the new WLTP test cycle was introduced, while the EU set a few temporary stages of the Euro 6 standard, during which manufacturers can bring their models as close as possible to the actual limits. Currently, the Euro 6d-temp emission standard is in force, which allows for up to 110% ▶

► exceedance of the limits under real-world testing conditions (i.e. a little more than twice). Euro 6d becomes effective next year, which will allow exceeding the limits by just 50%.

THE CARBON DIOXIDE EMISSIONS, however, are a whole different game. It is the main greenhouse gas emitted by vehicles and is not subject to restrictions by European gas emission standards. Instead, with different directives (currently 2019/631), the EU is introducing maximum average levels for the different model ranges, which are constantly being decreased. The average CO2 emissions threshold will drop from 120 g/km to 95 g/km in 2021. Those who fail to meet it will have to pay fines based on the exceedance and the number of sold vehicles.

Looking at a JATO Dynamics analysis from this spring, the problem seems to be that currently no one manages to fall under the new limit. The only two car makes with CO2 emissions under 95 g/km are Tesla (with zero emissions, because the EU conveniently ignores where the electricity used to charge electric vehicles comes from) and Smart. Toyota is relatively close to meeting the requirement, because it has been selling its efficient hybrids on the European market for many years now. All the rest are well above the 95 grams. What is even more concerning is that most carmakers' emissions are not decreasing, but quite the opposite. One reason are the more precise tests. The other one is a combination of the two powerful trends on the European market - moving away from diesel, which for many years was the main means used by Brussels bureaucrats to reduce greenhouse gas emissions, and the growing interest in SUV models, which by default have higher fuel consumption and emissions.

THE RESULT FROM ALL OF THIS is ever darker skies on the European automotive industry's horizon. JATO calculates that if they maintain their current average emission levels, the large carmakers will be paying colossal fines starting in 2021: over EUR 9 billion annually for Volkswagen, 4.6 billion for Peugeot-Citroen, 3.6 billion for Daimler, 3.1 billion for BMW, and so forth. In addition to this, the cars of those companies that fail to meet the requirements will be excluded from the environmental tax breaks, which are a main factor on many of Europe's large mar-

WHO THE OWNERS ARE

DAIMLER
 3.8% - institutional investors
 21.6% - private investors
 9.7% - Tenaciou3 Prospect Investment (Li Shufu)
 6.8% - Kuwait's sovereign wealth fund
 5% - BAIC (China)
 3.1% - Renault-Nissan

VOLKSWAGEN
 30.8% - Porsche Automobil Holding SE
 25.2% - foreign institutional investors
 14.6% - Qatar Holding
 11.8% - the government of Lower Saxony
 15.1% - private shareholders
 2.5% - German institutional investors

BMW
 25.8% - Stefan Quandt
 20.9% - Susanne Klatten
 2.96% - Harris Associates
 2.19% - Norges Bank Investment Management
 1.88% - Dodge & Cox
 1.45% - The Vanguard Group
 0.89% - BlackRock Fund Advisors
 0.82% - Alecta Pension Insurance Mutual
 0.77% - BlackRock Asset Management Deutschland
 0.67% - Flossbach von Storch AG

PSA
 12.2% - Bpifrance Participations SA
 12.2% - Dongfeng Motor
 9.32% - FFP SA
 2.91% - Peugeot family
 2.03% - Peugeot SA Employee Stock Ownership Plan
 1.64% - The Vanguard Group
 1.57% - Alken Asset Management
 1.25% - Peugeot SA -
 1.04% - JPMorgan Asset Management
 1.03% - Dimensional Fund Advisors

RENAULT
 62.74% - public investors
 15.01% - French government
 15% - Nissan
 3.1% - Daimler Pension Trust
 2.44% - Renault employees

kets. Therefore, carmakers will face huge fines, dwindling sales and an ever more urgent need to make enormous investments in the development of new technologies, because the 2021 restrictions will be succeeded by new ones in 2025 and then again in 2030. "The impact is very obvious. It's going to create a Chinese Trojan Horse in Europe," Tavares said during an event organized by Le Journal de l'Auto. "If a European carmaker missed its (CO2) targets and was brought to its knees by fines, it could not be acquired by another big European carmaker purely because of antitrust rules. This would create an opportunity for a foreign investor to bring in the kind of technologies "imposed by European authorities, which means electric vehicles," he said. "And who's the leader in electrification? It's the Chinese," he added. Tavares's own Group is itself 12 per cent-owned by China's Dongfeng, while there are serious Chinese investments in Daimler as well.

TAVARES CRITICIZES BRUSSELS for failing to do anything to protect its own industry in times of growing protectionism across the world and even doing the opposite. The "green" idea is becoming ever more popular among European voters, as the latest European Parliament elections came to show. It's very doubtful that anyone today, aside from the more reactionary circles in the US, would deny the urgent need for measures against climate change. Many analysts, however, warn that the EU's measures are selective. Automobiles are responsible for around 15% of greenhouse gas emissions in the Union. Agriculture is responsible for twice this amount, but no one has undertaken to reform or regulate this sector with the same zest that restrictions are being imposed on cars. At the same time, the EU's environmental restrictions are much harsher than anywhere else in the world, except for China. However, imposing electric vehicles is a way for China to stimulate its local manufacturers and stop the flow of billions towards European, Japanese and American companies. The harsh environmental restrictions in China are a form of protectionism, while in Europe they have the opposite effect.

MEANWHILE, IN THE US Donald Trump already relaxed the stricter regulations set by Barack Obama. Strict in the American sense, of course, because even Obama's option provided

for an average car's fuel consumption of 4.3 l/100 km in 2026 (it is actually 54.5 miles per gallon, but we will use the metric system for the purpose of keeping it simple).

Trump and the Environmental Protection Agency (EPA) want to leave the current standard of 6.4 l/100 km in place. In addition to this, the US President's administration returned the old fines for carmakers exceeding the limits, which are USD 5.50 for every tenth of a mile per gallon above the limit and are only 50 per cent above the initial fines introduced in the 1970s. There is a huge purchasing power gap between the five dollars from President Carter's time and the five dollars from President Trump's. That is why Obama waned the sanctions recalculated and adjusted to inflation, which would have brought them up to USD 14 for every one-tenth of a mile. This option is being scrapped as of now.

OF COURSE, THE UNITED STATES are probably not the best example an eco-conscious society would like to follow. The question is whether the measures enforced by the EU and some its powerful governments do not suffer from the same detachment from reality that is so typical for political decisions. Tavares rightly criticizes European politicians for working in the interest of electric vehicles, while completely disregarding the infrastructure. The building of charging stations and facilities for recycling batteries is left to the private initiative. This has proven to be insufficient in even the most electrification-developed countries, like Norway or the Netherlands, where the shortage of charging stations is a growing problem.

AS STRANGE AS IT MAY SOUND, a significant portion of Europe's current problems related to air pollution are the result of ill-conceived political actions. For close to 20 years, Brussels and the governments of some countries, like Germany and France, saw diesel as a means to counter global warming and encouraged it in every way. The diesel engine is truly more efficient and emits less CO2 than the petrol engine. The former, however, emits more of the other harmful emissions which create the smog in cities.

Brussels' restrictions actually worsened petrol engines' performance in terms of pollution. In order to lower fuel consumption, carmakers started moving away from the larger naturally aspirated engines at the expense of smaller ►

През прозореца може да видиш
България, събрана в една гледка.
**А вкусът – той е събран
под една стряха.**

Look out the window. You will see
Bulgaria in one view.

**And its taste... it is gathered
under one roof.**

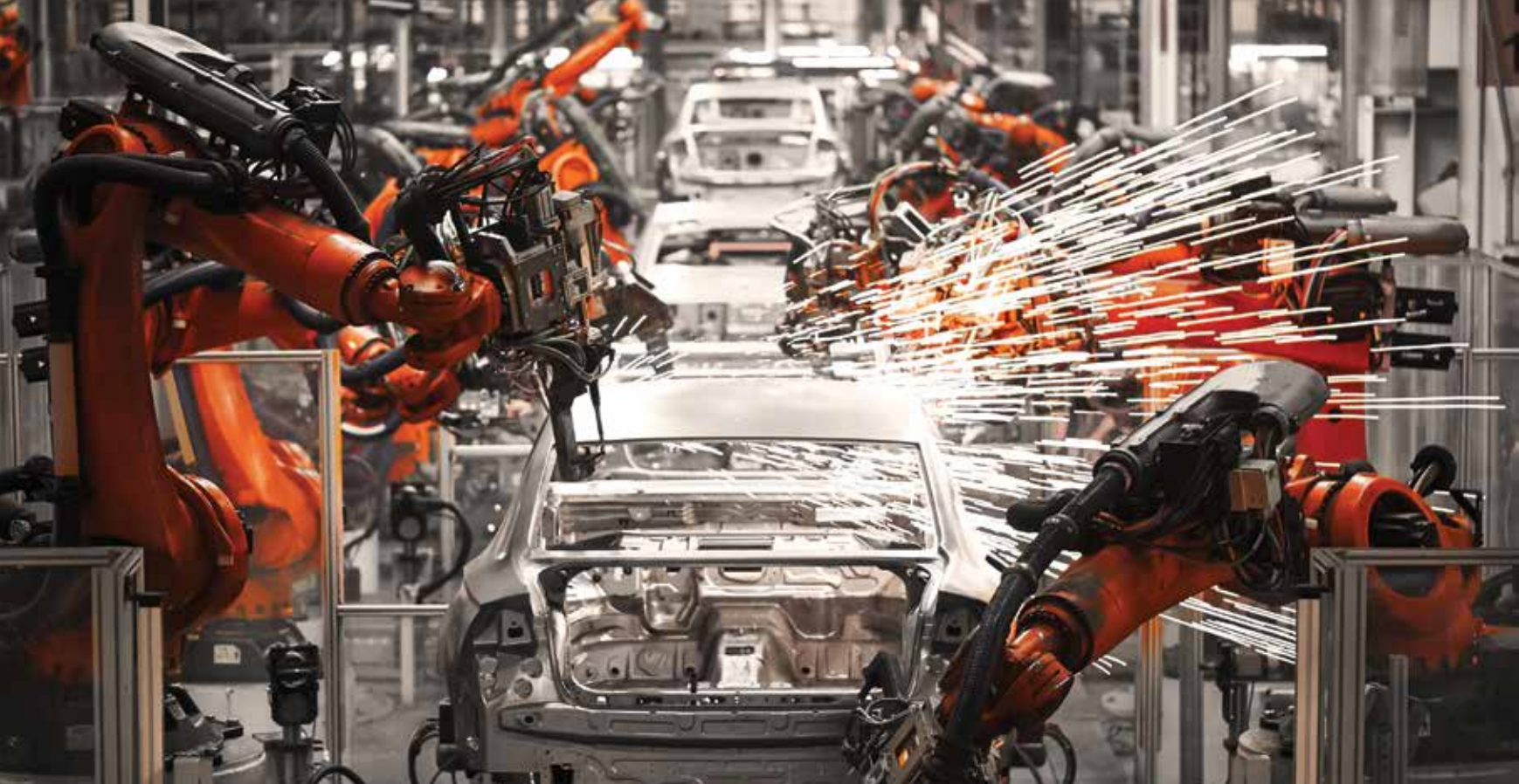

Селекция родни продукти

A selection of Bulgarian products

► turbocharged engines. The latter have a higher combustion temperature, which leads to higher emissions of nitrogen oxides and volatile organic compounds. This is addressed by requiring petrol engines to have a gasoline particulate filter (GPF), which increases both the car's cost and weight.

MORE WEIGHT naturally leads to higher fuel consumption and more harmful emissions. Even the officials in Brussels understand this and have included in the directive that "Sustainable lightweight components are important in reducing the energy consumption and CO2 emissions of new vehicles. Their further development and deployment should support the transition towards zero- and low-emission mobility". However, they failed to share this information with their colleagues working on improving road safety. They in turn recently pushed through a decision which starting in 2021 will require automobile manufacturers to install 11 new safety systems in their cars, which include emergency braking, rear-view camera, lane keeping assist, intelligent speed adaptation, driver monitoring cameras, and so on. All of this comes in addition to the mandatory ABS, ESP, tyre pressure sensors, etc. The list is endless and offers an explanation why the first VW Golf from the 1970s weighed 790 kg, while the current model's best equipped versions exceed 1,500 kg. Of course, it is incomparably safer. Newton's laws, however, cannot be

Според JATO Dynamics 11-те големи автомобилни групи на европейския пазар най-далече от заветните 95 г/км са Daimler и Volvo. Ако запазят сегашните си средни емисии през 2020 година, през 2021 те ще трябва да плащат съответно по 3736 и 3342 евро глоба на всеки продаден автомобил. За сравнение за Nissan глобата ще е "само" по 1699 евро на кола, а за Toyota, която има най-ниските средни емисии от масовите производители - само по 595 евро

According to JATO Dynamics, the eleven largest automotive groups on the European market who are farthest away from the coveted 95 g/km are Daimler and Volvo. If they keep their current average emissions in 2020, the following year they'll be facing a fine of 3,736 and 3,342 euro per vehicle sold. This compares to "only" 1,699 euro per vehicle for Nissan, while this fine would add up to just 595 euro for Toyota, which has the lowest average emissions of all the big automakers.

changed, even by the EU officials.

ELECTRIC CARS ALSO HAVE AN INCONVENIENT SECRET - they do not generate profits. One of the main criticisms against Krüger in BMW right now is that he had wasted the advantage the company had several years ago in the field of electric engines and had purposefully delayed the development of new electric models. A year ago, however, Krüger told Bulgaria ON AIR why this is so. What's deciding when new technologies are introduced is who will be first to achieve large-scale cost cuts and who will manage to make the new technology cheaper, the then BMW CEO explained. Compared to internal combustion engines, electric engines are much costlier. If this cost is not reduced, money will be lost, preventing the sale of large volumes, Krüger said. The main obstacle is the lithium-ion battery, which often forms over 50% of an electric vehicle's price. Mass production gradually decreases costs, but also increases demand for some irreplaceable materials, like lithium, cobalt and rare-earth elements, pushing their prices up. This is the explanation why the large German trio was in no hurry with electric vehicles, as well as the likely cause for Tesla's difficulties with the mass production of the "affordable" Model 3. This is also the reason why electric vehicles have a noticeable market share only in countries where they are generously subsidized.

HOWEVER, KRÜGER AND THE OTH-

ERS like him made a mistake. Electric vehicles may not have reached a point where they will replace internal combustion engines, but politicians and financial markets believe otherwise. Tesla has lost dozens of billions in the past decade (at one point in 2018, Bloomberg calculated that the company was losing USD 7430... per minute), but despite this it is assessed higher by the markets compared to its German competitors, whose net profit during that same decade reached USD 150 billion. And what is even more is that the three German giants' shares are currently traded below face value, meaning that the markets expect them to suffer losses in the future.

THE STAGGERING PROFITS, which European carmakers were enjoying in recent years are now creating problems for them. The era of abundance spoiled investors and raised their expectations. Word in Germany is that the main reason for Harald Krüger's early dismissal from BMW were Susanne Klatten and Stefan Quandt, heirs of the Quandt family and main shareholders in the company. Shareholder pressure starts to be felt in Daimler and PSA as well. Various Wall Street sharks, like the famous Larry Fink's BlackRock, The Vanguard Group, JP Morgan Asset Management, have shares in most big carmakers. The more the profits dwindle, the more their role will become more active. A Trojan Horse or rather a tired animal with vultures circling above? Only time will tell. ■

AUGUST

MARIA
02
august
friday

PRESLAVA
06
august
tuesday

DESI SLAVA
09
august
friday

ALISIA
13
august
tuesday

EMANUELA
16
august
friday

EMILIA
20
august
tuesday

KRISKO
21
august
wednesday

GALENA
23
august
friday

GALIN
27
august
tuesday

ANELIA
30
august
friday

01.08 THURSDAY
EMANUELA

04.08 SUNDAY
ALISIA

08.08 THURSDAY
GALENA

11.08 SUNDAY
GALIN

15.08 THURSDAY
PRESLAVA

18.08 SUNDAY
ANELIA

22.08 THURSDAY
KAMELIA

25.08 SUNDAY
KONSTANTIN

29.08 SUNDAY
EMANUELA

 +359 889 11 02 02 • VARNA, SEASIDE ALLEY
  THECULTCLUB

ЗАСТРАХОВКА

ЗАЩИТЕН ДОМ

ЛЯТНА ПРОМОЦИЯ

ПОГРИЖЕТЕ СЕ ЗА СПОКОЙСТВИЕТО И СИГУРНОСТТА НА ВАШИЯ ДОМ!

Застраховка „Защитен дом“ от ЗАД „Армеец“ осигурява пълно застрахователно покритие на двизиимо и недвижимо имущество срещу:

- Пожар, мълния, експлозия;
- Природни бедствия;
- Земеотресение;
- Аварии от ВиК;
- Късо съединение и токов удар;
- Кражба и грабеж, злоумишлени действия на трети лица (вандализъм);
- Други рискове, в зависимост от конкретните нужди на застрахования.

Застраховка „Защитен дом“ е на промоционална лятна цена с 45% допълнителна отстъпка от 1 юни до 30 септември 2019 г.

За повече информация посетете интернет страницата на дружеството www.armeec.bg или се обадете на националния ни номер 0700 1 3939.

facebook.com/zad.armeec

ЗАСТРАХОВАТЕЛНО
АКЦИОНЕРНО ДРУЖЕСТВО
Армеец
www.armeec.bg

Винаги с вас!

54 | **ЧОВЕКЪТ, КОЙТО
ИСКА ДА ИЗКУПИ
БЪДЕЩЕТО**

**THE MAN WHO WANTS
TO BUY UP OUR FUTURE**

46 | **ИНТЕРВЮ: МАРИЯНА НИКОЛОВА**
INTERVIEW: MARIYANA NIKOLOVA

42 | **ДЕМОГРАФИЯ И СЪДБА**
DEMOGRAPHY AND DESTINY

БУКУРЕЩ ЗАБРАНЯВА СТАРИТЕ АВТОМОБИЛИ

BUCHAREST BANS OLD CARS

На най-замърсяващите автомобили ще бъде забранено да влизат в центъра на Букурещ от догодина, а посетителите с коли от провинцията ще плащат дневна винетка, за да карат в града. Тези две радикални мерки бяха обявени от кмета на румънската столица Габриела Фиря и след обществено обсъждане ще бъдат гласувани от общинския съвет.

В последните години Букурещ страда от все по-тежък и хаотичен трафик, а в миналогодешната класация за замърсеност на въздуха е на шесто място в Европа (след македонските Тетово и Скопие, италианските Неапол и Турино и албанската столица Тирана). В същата класация София е на 19-о място от общо 72 града, като прег нея по замърсеност се класират Барселона, Рим, Пловдив, Париж, Солун, Санкт Петербург, Милано и Брюксел.

На гъното, тоест с най-добро качество на въздуха, са Мюнхен, Малмьо, Стокхолм, Цюрих, Хелзинки и Рейкявик.

Планът на Габриела Фиря предвижда автомобилите, покриващи екологичен стандарт под Евро 3 (тоест произведените преди 2000 година), да бъдат забранени в градския център. Произведените между 2000 и 2004 година ще могат да се движат срещу винетка (15 евро месечно). Друг тип винетка се въвежда за автомобили с регистрация в провинцията - за да карат в столицата, те ще плащат по 2.1 евро на ден.

The most polluting automobiles will be banned from entering the centre of Bucharest from next year, and the visitors with cars from the countryside will be paying a daily vignette in order to drive in the city. These two radical measures were announced by the mayor of the Romanian capital Gabriela Firea and following a public consultation they will be voted by the Municipal council.

In recent years Bucharest is suffering from an ever heavier in volume and more chaotic traffic, and in last year's air pollution ranking it is sixth in Europe (after the Macedonian Tetovo and Skopje, the Italian Naples and Turin and the Albanian capital Tirana). In the same ranking Sofia is 19th from a total of 72 cities, with Barcelona, Rome, Plovdiv, Paris, Thessaloniki, Saint Petersburg, Milan and Brussels are ranking above it in terms of pollution.

Munich, Malmö, Stockholm, Zurich, Helsinki and Reykjavík are at the bottom, that is to say with the best quality of the air.

Gabriela Firea's plan provides for the automobiles that are covering an ecological standard under 3 EUR (that is to say the ones manufactured before the year 2000), to be banned in the city centre. The ones manufactured between 2000 and 2004 will be able to be driven in return for a vignette (15 EUR per month). Another type of vignette is being introduced for automobiles with a registration in the countryside - in order for them to be driven in the capital their drivers will be paying 2.1 EUR per day. ■

РУСИЯ И САЩ СЕ ВЪРНАХА В 1987

RUSSIA AND THE USA WENT BACK TO 1987

Договорът за ограничаване на ядрените ракети със среден обсег на действие, сключен през 1987 от Роналд Рейгън и Михаил Горбачов, вече не действа. През август САЩ и Русия едновременно го денонсираха, обвинявайки другата страна, че от години системно го нарушава.

Договорът, който бе едно от големите постижения на "затоплянето" в отношенията през 80-те години, забраняваше наземно разположените ядрени оръжия с обсег между 500 и 5500 километра. Над 2600 подобни ракети бяха унищожени от двете суперсили между 1987 и 1991.

The Intermediate-Range Nuclear Forces Treaty, concluded in 1987 by Ronald Reagan and Mikhail Gorbachev is no longer in force.

In August the USA and Russia simultaneously denounced it, accusing the other party of systematically infringing it.

The treaty, which was one of the great achievements of the "improvement" in the relations in the 80s, was prohibiting the ground-launched nuclear weapons with ranges of between 500 and 5500 kilometers. Over 2600 such missiles were destroyed by the two superpowers between 1987 and 1991. ■

horizont

HOTEL•RESTAURANT•TERRACE BAR•CLUB

АКО ПОСРЕЩАШ УТРОТО
С КАФЕ В ГРАДИНА,

COMPLEX HORIZONT
SEA GARDEN / PRIMORSKI PARK
9000 VARNA, BULGARIA
TEL.: +359 884 75 40 75

HORIZONT.BG

IF YOU GREET THE MORNING
DRINKING COFFEE IN A GARDEN

ЕСЛИ ВЫ ПРИВЕТСТВУЕТЕ УТРО
С ЧАШЕЧКОЙ КОФЕ В САДУ

ЗАЛЕЗА ИЗПРАЩАШ С ЧАША ВИНО
И ПРЕСНИ МОРСКИ ИЗКУШЕНИЯ

ENJOY THE SUNSET WITH A GLASS OF
WINE AND FRESH SEA DELIGHTS

ЛЮБУЕТЕСЬ ЗАКАТОМ С
БОКАЛОМ ВИНА И СВЕЖИМИ
МОРСКИМИ ИСКУШЕНИЯМИ

CLUB horizont

А НОЩТА СИ ПРЕКАРВАШ В ТАНЦИ,
ТВОЙ Е ЦЕЛИЯТ ХОРИЗОНТ.

AND SPEND THE NIGHT IN DANCING
YOURS IS THE HORIZONT.

А НОЧЬ ПРОВОДИТЕ В ТАНЦАХ
ТОГДА ВЕСЬ ГОРИЗОНТ ВАШ.

ЕВРОПА: ДЕМОГРАФИЯ И СЪДБА

Старият континент остарява и се топи. Въпросът е могат ли някакви действия да променят това

Текст БОЙКО ВАСИЛЕВ / Фотография SHUTTERSTOCK

Понякога проблемът просто се взривява пред очите ти – ей така, изведнъж. Какво ще кажете за следните факти от последните месеци? За да ограничи емиграцията, Полша премахва данък общ доход за младежи, изкарващи по-малко от 22 000 долара годишно. В опит да върне емигрантите, Португалия въвежда „Програма Regressar“ (програма „завръщане“): намалява данъка наполовина за всеки завърнал се. Гърция обещава 2 000 евро за всяко новородено дете от първи януари 2020.

В ТЕЗИ ТРИ ДЪРЖАВИ управляват три съвсем различни правителства – консервативната и религиозна десница в Полша, социалистите в Португалия и класическата десница в Гърция. Така че става дума не за идеология, а за общ проблем. И за паническо търсене на решения.

Проблемът е прост: Европа остарява. Населението на Испания намалява от 2012, на Португалия – от 2010. През последните 10 години Германия е имала най-ниската раждаемост в света: 8.2 родени деца на всеки 1000 души население. Затова пък се увеличават пенсионерите. В Италия хората над 65 години са вече 20.7%.

НА ИЗТОК Е ОЩЕ ПО-ЗЛЕ. Освен че намаляват по естествен път, източните европейци емигрират към богатия Запад. Преди половин век гърци, испанци и португалци вече го направиха; отскоро самите те посрещат българи, румънци и албанци. Но кой ще остане? Литва е загубила почти една пета от населението си след 1989. Досега Полша компенсираше с прилив на украинци. Близки по език и култура, те заместваха милионите поляци, заминали на Запад. Но явно приливът не покрива отлив.

КАКВО ДА КАЖЕМ ЗА БЪЛГАРИЯ? Демографската криза и емиграцията са скритите чудовища на прехода. Те надничат зад всяка българска криза – и могат да обяснят и необяснимото, например мистериозния български песимизъм.

Песимизъм ли казах? Май по-точно е страх. Демографските страхове хипнотизират Европа. Прочутият израз „демографията е съдба“, приписван на Огюст Конт, витае над континента, наричан „стар“. Но ако има конкретна причина за страха, то тя е пенсионирането на беби-бумърите.

ВАВУ ВООМ ИМА СЛЕД ВСЯКА ВОЙНА. Втората световна беше особено опустошителна и затова нейният – особено плодовит. Той вдигна на крака Запада и създаде най-голямото благоденствие в човешката история. През 60-те и 70-те Западът беше млад и просперираш, а пенсионерите почти ги нямаше: войната ги бе отнесла на гъба пъти, с Първата и Втората световна. Никога повече на Запад няма да има толкова много младежи и толкова малко старци.

Дойде време обаче тези огромни маси да излязат в пенсия. И ето: до 2050 година Германия ще нама-

лее с 15 милиона, Португалия – с 4 милиона до 2060, като тогава тя ще бъде европейската страна с най-малък процент деца.

ВСЕ ПО-МАЛКО МЛАДЕЖИ хранят все повече пенсионери. А вечерашните беби бумъри няма да бъдат обикновени мъже и жени в пенсия. Вечера те са правили сексуални и социални революции, бизнес, поп и рокендрол; без да раждат особено. Днес се готвят да живеят поне до 100 години – със същия лукс и качество на живота.

Но кой ще храни тях? Според либералните оптимисти отговорът е лесен: няколко милиона имигранти. Но това няма да стане безпроблемно. Местната класа работници и гребни предприемачи е потисната, унила, гневна, изпълнена с подозрения, че онези над нея (елитите) и онези под нея (имигрантите) влизат в конспирация зад гърба ѝ, за да я изиграт.

ДА, ГЕРМАНИЯ ПОДОБРИ леко раждаемостта си след имигрантската вълна. Но на скъпа цена: конфронтация, обществено разделение, радикална десница, конфликт с други европейски страни. Швеция и Норвегия наваксват демографския спад със социални мерки и имиграция. Дългосрочните последиствия обаче са неясни.

Неслучайно прочутото унгарско решение се заявява като алтернатива тъкмо на миграцията. Чуите премиера Виктор Орбан: „За Запада миграцията е отговор на намаляващата раждаемост в Европа. За всяко липсващо дете ще има едно идващо – и тогава числата ще излязат. Унгарците мислят различно. Не искаме числа. Искаме унгарски деца“. Следват мерките: 21 000 детски градини, пари за здравеопазване, държавна помощ за коли със седем места, майките на 4 деца ще бъдат освободени от данъци до живот. И така нататък. Но унгарците намаляват с по 32 000 на година. Това е по-малко от средното даже за Европейския съюз.

МОГАТ ЛИ ФИНАНСОВИТЕ и социални бонуси да обърнат демографската вълна? Учените се колебаят. Въпросът е дали тя въобще може да бъде обърната от политически действия, колкото и умни да са те. Едни български експерти сочат образованието като мярка номер едно. Други смятат, че само изпреварващото икономическо развитие може да промени демографията. И едните, и другите обаче се затрудняват с примерите. Защото в развития свят магическо решение няма. Има главно страхове.

„ПОВЕЧЕТО ДЕМОГРАФИ ПРАВЯТ сериозна наука“, ми каза веднъж германският експерт Райнхард Мершмит: „Ако навлезеш в нея, ще видиш, че не е чак толкова драматична“. И добави, че не можеш да предскажеш прецизно бъдещето на едно живо общество. Дано. Може пък Европа и да излъже съдбата си – ей така, изведнъж.

В края на краищата, ако демографията е съдба, то тя може да донесе всякакви изненади. Даже и хубави. ■

EUROPE: DEMOGRAPHY AND DESTINY

The old continent is ageing and melting away. The question is whether there are any actions that can change this

By BOYKO VASSILEV / Photography SHUTTERSTOCK

Sometimes the problem simply explodes before our eyes, just like that - abruptly. What do you think about the following facts from recent months? In order to limit emigration, Poland scrapped the income tax for young people, who make less than USD 22,000 a year. In an attempt to bring emigrants back, Portugal is introducing "Programa Regressar" [Return Programme], which cuts taxes in half for each returnee. Greece promises 2,000 euro for every new-born child starting January 2020.

THESE COUNTRIES are ruled by three completely different governments - the conservative Right in Poland, the socialists in Portugal and the classical Right in Greece. Therefore, it is not ideology that is at stake here, but rather a common problem. And the panicked search for solutions. The problem is simple - Europe is ageing. Spain's population has been

declining since 2012, while Portugal's since 2010. Germany has had the lowest birth rate in the world for the past 10 years - 8.2 births per 1,000 population. On the contrary, pensioners are on the rise. The share of people over 65 years of age in Italy is 20.7% already.

THINGS ARE EVEN WORSE IN THE EAST. In addition to having a natural population decline, Eastern Europeans are emigrating to the rich West. Half a century ago, Greeks, Spaniards and Portuguese were doing it, only to recently start accepting Bulgarians, Romanians and Albanians. But who will stay? Lithuania has lost almost one-fifth of its population after 1989. Until now, Poland was compensating with an influx of Ukrainians, who are linguistically and culturally close and replaced the millions of Poles who left for the West. But it seems that the influx does not make up for the exodus.

WHAT ABOUT BULGARIA? The demographic crisis and emigration are the hidden monsters of the transition period [to democracy]. They can be found behind every Bulgarian crisis and can explain the inexplicable, like the mysterious Bulgarian pessimism. Did I say pessimism? It's rather fear. Europe is being hypnotized by demographic fears. The famous quote "Demography is destiny", attributed to Auguste Comte, is hovering over the continent, known as "old". If there is a specific reason for this fear, it would be the baby boomers' retirement.

THERE'S A BABY BOOM AFTER EVERY WAR. WWII was especially destructive, which is why its baby boom was especially fertile. It brought the West back on its feet and ushered in the greatest prosperity in human history. In the 1960s and 1970s, the West was young and prosperous, while its pensioners were almost non-existent, as they had been largely extirpated by the two world wars. The West will never again have so many young people and so few senior citizens.

The time has come, however, for these huge masses to retire. And here are the results - by 2050 Germany's population will decrease by 15 million, Portugal will have 4 million people less by 2060, when it will also be the European country with the smallest percentage of children.

FEWER AND FEWER YOUNG PEOPLE are feeding a growing number of pensioners. Yesterday's baby boomers will not be your typical retirees. They were making sexual and social revolutions, businesses, pop and rock and roll music yesterday, all while giving a few births. Today they are preparing to live at least 100 years, while enjoying the same high quality of life. But who will feed them? According to the liberal optimists, the answer is easy - a few million immigrants. But this solution will come with its problems. The local working class and small businessmen are oppressed, dejected, angry and suspicious that those above [the elites] and those below them [the immigrants] are conspiring behind their back and trying to play them.

YES, GERMANY IMPROVED its birth rate slightly after the migrant wave. But the price is high - confrontation, public division, a radical Right, conflicts with other European nations. Sweden and Norway are making up for the demographic decline with social measures and immigration. The long-term consequences, however, are not clear.

It is no coincidence that the famous Hungarian solution is emerging as an alternative precisely to migration. See what Prime Minister Viktor Orban had to say: "In all of Europe there are fewer and fewer children, and the answer of the West to this is migration. They want as many migrants to enter as there are missing kids, so that the numbers will add up. We Hungarians have a different way of thinking. Instead of just numbers, we want Hungarian children". And here are the measures: 21,000 kindergartens, money for health care, State aid for seven-seater vehicles, a life-long tax exemption for mothers of four, etc. But the Hungarians are melting away at a rate of 32,000 per year, which is less than the EU average.

CAN FINANCIAL and social benefits turn around the demographic wave? Scientists are hesitant. The question is whether political actions, no matter how ingenious, can turn it around at all. Some Bulgarian experts point to education as the number-one measure. Others believe that faster economic growth can change the demographic situation. Both, however, find it difficult to give examples. That is because there are no magical solutions in the developed world. There are mainly fears.

"**MOST DEMOGRAPHERS MAKE** serious science," I was once told by German expert Reinhard Messerschmidt. "If you get into it, you'll see that it's not that dramatic," he said, adding that the future of a living society cannot be predicted with precision. Let us hope so. Maybe Europe can trick its destiny, just like that - abruptly. After all, if demography is destiny, it could bring all kinds of surprises. Even good ones. ■

“Great deals from
Europcar Bulgaria”

moving *John's* way

from
€ **13**
per day*

N°1
IN EUROPE

Benefit from an exclusive offer when you rent a car

Car & Van rental | Operational Leasing | Chauffeur Services

Discover Bulgaria with a rental car from Europcar. For reservations or further information on innovative leasing solutions please contact us at office@europcar.bg, by phone on +359(0)700 18 688, online at europcar.bg or through our Facebook page [EuropcarBulgaria](https://www.facebook.com/EuropcarBulgaria).

*daily rate for economy car group for 7+ day rental

ИМОТНИЯТ ПАЗАР ПОКАЗВА, ЧЕ БЪЛГАРИТЕ В ЧУЖБИНА МИСЛЯТ ЗА ЗАВРЪЩАНЕ

Марияна Николова, вицепремиер по икономическата
и демографската политика, пред Bulgaria ON AIR

Текст КАЛИН АНГЕЛОВ / Фотография ИВАЙЛО ПЕТРОВ

Г-жо Николова, през последния месец излязоха проекции на ООН и Eurostat, според които населението на България ще се стопи до под 5.5 милиона души след 30 години, и до под 4 милиона след 70. Това са именно проекции, а не прогнози, защото те се базират на моментните демографски тенденции. Въпросът е как тези тенденции да се променят. Имате ли вече готови отговори?

Демографският проблем засяга целия Европейски съюз. В последните 10 години Европейската комисия издаде редица документи по този въпрос и, честно казано, няма съществен напредък на европейско ниво. Дали има готови отговори? Не знам някой да е дал ефикасната рецепта, която да сработи за кратък срок от порядъка на 3-4 години. Важно е да е ясно, че демографската политика засяга всички сфери на развитие – социална политика, образование, здравеопазване, от изключителна важност е икономическото развитие. Грешно е да се мисли, че само с преки финансови стимули може да се постигне напредък и да се обърне демографската тенденция. Правителството работи именно в посока да създаде

по-добри условия във всяка от тези сфери. Икономическият ръст е относително стабилен през последните три години, доходите нарастват с 10-12% на годишна база.

За четвърт век след промените страните от Централна и Източна Европа са загубили 18 милиона души - най-голямата мирновременна демографска катастрофа в историята. Темпото на емиграцията в България обаче намалява, от 8 на хиляда през 1995 година до едва 1 на хиляда през ▶

"Грешно е да се мисли, че само с преки финансови стимули може да се постигне напредък и да се обърне демографската тенденция."

► **2016. Възможно ли е посоката на миграцията да се обърне в близките години?**

Един от ключовите фактори, наред с раждаемостта и смъртността, е миграцията. Напоследък обаче има положителни сигнали, които ме карат да бъда оптимист. Може и да прозвучи преувеличено, но смятам, че имаме реални шансове да обърнем негативната тенденция. Във всяка от последните няколко години имаме ръст на завръщащите се в сравнение с предходната. Също така устойчиво намалява и броят на българите, които заминават.

Все повече млади хора, които са завършили в чужбина, предпочитат да се реализират в България. При срещите с нашите сънародници в чужбина много от тях ми разказват, че децата им искат и се завръщат в родината - въпреки че са израснали навън. Страната ни става все по-привлекателна за живот и бизнес, затова се наблюдава такъв процес на намаляване на миграцията и завръщане. Политическата стабилност и предвидимост, които са толкова важни за бизнеса и инвестициите, са налице в България. Данъците ни са едни от най-ниските в Европа, а административната тежест непрекъснато намалява. Институциите демонстрират непоколебима воля да се борят

с корупцията на всички нива.

Впрочем има един видим за всички индикатор, че една значителна част от нашите сънародници в чужбина планират да се завърнат в даден момент. Това са инвестициите в имоти. Повечето от тези хора си купуват жилища в България, и даже ваканционни имоти в морските и планински курорти. В момента строителният бранш е един от най-динамично развиващите се.

Почти всички правителства в региона опитват различни политики за стимулиране на раждаемостта и насърчаване емигрантите да се завърнат - от чисто материално подпомагане до програми за образование и заетост. Коя рецепта би могла да проработи за България?

Както вече казах, не съм срещала една-единствена работеща рецепта за решаване на демографския проблем. Изпълнявайки своята програма, правителството работи по тези проблеми. Съществуват стипендиантски програми за млади българи, които искат да се завърнат и да се обучават у нас. Пазарът на труда вече е в състояние да осигури качествени работни места с добро възнаграждение и множество социални придобивки. Добър пример за това са авто-

мобилният сектор, промишлеността като цяло, информационните технологии.

Все по-честа гледка са рекламни билборди, върху които има не реклами, а обяви с предложения за работа. След почти три десетилетия, в които главният проблем на България бе безработицата, сега стигнахме ли до другата крайност - недостигът да хора да спъва икономиката?

Недостигът на работна ръка - неквалифицирана и високкоквалифицирана - започва да се превръща в един от най-сериозните проблеми в българската икономика. Почти нямаме сектор, който да не е засегнат от него. Особено осезаема е липсата на кадри от инженерните специалности - в строителството, металургията, електрониката, химическата промишленост и информационните технологии. Предприети са мерки в няколко посоки - например либерализиран бе режимът на внос на работна ръка от трети страни, като за лицата от български произход има редица облекчения. Ето един пример за демографски мерки. Тук не бива да забравяме, че за привличане на млади хора към пазара на труда обективно значение има размерът на възнаграждени-

ята. Правителството води целенасочена политика за подобряване на бизнес средата, за да има инвестиции и работни места. Партнираме си с работодателите в развитието на дуалното обучение и създаването на адекватно професионално образование.

Повишаването на доходите несъмнено е сред най-ефективните методи за привличане на работници. В страни като Унгария и Чехия то стана факт най-вече благодарение на нарастващите преки чуждестранни инвестиции и нови промишлени производства. Как стои България в това отношение?

Ще ви отговоря с някои числа. Само за първите месеци на 2019 година са сертифицирани 21 проекта по Закона за насърчаване на инвестициите, на обща стойност близо 290 милиона лева. Предвижда се по тях да се осигурят 2280 нови работни места. В процес на сертифициране са още 68 про-

телиш, Видин и Русе. Вече се забелязва тенденция, при която инвеститори предпочитат да създават предприятия именно в общини от северозапада като Враца и Монтана.

Няколко независими изследвания предугаждат, че още в близките две десетилетия автоматизацията ще заличи съществена част от по-неквалифицираните работни места. Доколко това би засегнало българската икономика, и как българското образование трябва да отговори на тази тенденция?

Тук поставяте големия въпрос за бъдещето на труда. Наскоро участвах в юбилейната сесия на Международната организация на труда, която навърши 100 години, където имаше задълбочена дискусия по този въпрос. Процесът се характеризира с отмиране на професии и възникването на нови. Важното за нас е образователни-

на силни конкуренти като Турция и Египет на международния пазар. Имаше три силни години и в някаква степен е нормално да последва леко забавяне. И все пак частичните данни, с които разполагаме, сочат, че в някои области като Варна се наблюдава намаление в броя на туристите в сравнение с 2018, но увеличение в приходите. Това вероятно се дължи на ръст при сегмента на по-платежоспособни туристи. Все пак през последните години в северното Черноморие определено има ясна политика на развитие на по-люксови туристически комплекси и услуги. Там са разположени едни от най-добрите български голф комплекси, които по нищо не отстъпват на елитните в Европа и света.

От години анализаторите и браншовите организации в туризма настояват, че България трябва да се насочи към по-качествен и с повече добавена стойност продукт. Но сякаш единствената стъпка на бранша в тази посока е да увеличава цените. Нужна ли е промяна в цялостната философия, в начина на мислене на туристическите мениджъри у нас?

България като част от социалистическия лагер дълго време беше недостатъчно отворена за света. Можем да кажем, че реално ние развиваме туристическия си сектор на пазарен принцип от едва 30 години. За това време браншът преодоля много изпитания и получи ценен опит. Успяхме да изградим една богата и разнообразна туристическа дестинация, която може да задоволи почти всеки вкус - от не толкова възискателния до 5-звездния лукс, и то на достъпни цени. Земята остава нашият най-голям капитал и това е нещо, което никога не бива да забравя. Смятам, че би било добре да се положат още усилия за развитието на висококачествен туризъм, който обаче да се базира повече на използването на местни продукти. Ние сме благословени с чиста природа, произвеждаме екологични, без генна модификация млека, плодове, зеленчуци и меса, а черноморската ни риба притежава уникален вкус. Имаме кухня, която събира най-доброто от Балканите, а кулинарията е изключително важен елемент в туризма. Трябва по-активно да работим в тази посока, защото българските ястия не се изчерпват само с шопската салата. Говоря за типичните автентични гозби като боб яхния, капама, кафърма и нашия таратор, направен от световно известното българско кисело мляко.

Чистата природа, вода, култура, бит и кулинария са стълбовете на нашия туризъм. Тези гадености заедно с конкурентните цени, новата леглова база и културните програми, определят бъдещото положително развитие на туризма в България. ■

"Все повече млади хора, които са завършили в чужбина, предпочитат да се реализират в България. При срещите с нашите сънародници в чужбина много от тях ми разказват, че децата им искат и се завръщат в родината"

екта на обща стойност близо милиард и половина лева, с потенциал за нови 6600 работни места. Според лятната прогноза на Европейската комисия икономическата активност в България се ускорява през 2019 до реален ръст от 3.3%, в сравнение с 3.1% през 2018.

Когато встъпихте в длъжност, споменахте като един от приоритетите си и изглаждането на дисбаланса в развитието между отделните региони на страната. Преди всичко защо се стигна до такъв дисбаланс между севера и юга, и какви са пътищата той да се намали?

Регионалните дисбаланси у нас също са последица от демографската ситуация. В тази посока се прилагат целенасочени мерки, например такава е Програмата за развитие на селските райони. От особено значение е изграждането на модерна инфраструктура в районите с по-слабо социално-икономическо развитие. В момента държавата осигурява средства за изграждането на автомагистрала "Хемус", която е от важно значение за свързаността и развитието на Северна България. Принос имат и индустриалните зони, от които три са разположени в тази част на страната - в

те системи да бъдат адекватни на тези динамични и необратими промени. Затова е ключово сътрудничеството на бизнеса с образованието, особено професионалното. Ние не трябва да догонваме, а да бъдем съвременни в реакциите си.

Прогнозите за летния туристически сезон сочат чувствителен спад. Какви са според вас причините? Криза ли е това, или по-скоро нормализация след няколкото години, в които и външнополитически фактори работеха в полза на българския туризъм?

Мисля, че е рано да се определя този спад като криза, защото летният туристически сезон все още не е приключил и нямаме окончателни данни. По данни на Националния статистически институт имаме леко понижение от 0.3% на чуждестранните туристически посещения за периода януари-юни спрямо същия период на 2018. От друга страна, приходите от международен туризъм за първите месеци са с 3.3% ръст, показват данните на Българска народна банка. Прогнозите на Министерството на туризма за активния летен сезон действително предвиждат да има спад, който се очакваше предвид завръщането

REAL ESTATE MARKET SHOWS THAT BULGARIANS WHO LIVE ABROAD CONSIDER RETURNING

Mariyana Nikolova, Deputy Prime Minister for Economic and Demographic Policy, for Bulgaria ON AIR

By KALIN ANGELOV / Photography IVAYLO PETROV

Mrs. Nikolova, both the UN and Eurostat published projections in the past month according to which Bulgaria's population would melt down to less than 5.5 million people in 30 years and to less than 4 million in 70 years. These were really projections and not forecasts as they were based on the current demographic trends. The question is how these trends can be changed. Have you already found answers to it?

Demography is a problem that is facing the entire European Union. During the past 10 years the European Commission issued a number of documents on the matter and honestly speaking, no progress has been achieved so far on European level. Are there ready answers? I'm not aware of anyone that might have invented an efficient recipe to bring results in a 3 to 4-year term. What is important is to realize that the demographic policy concerns all spheres of development: social policy, education, healthcare, economic growth which is very significant. It is

wrong to think that financial incentives alone would guarantee progress and turn the demographic tendency. The government is working towards creating better conditions in each of these fields. The economic growth has been relatively stable during the past three years, revenues have been growing by 10 to 12% on an annual basis.

In the course of 25 years following the changes, the Central and East European countries have lost 18 million people - it is actually the largest peacetime demographic

"In each of the past few years we have seen an increase in the number of people who came home compared to the year before."

catastrophe in history. However, the emigration rate in Bulgaria has been going down from 8 per 1000 in 1995 to just 1 per 1000 in 2016. Is it possible that we see a reversed direction of the migration in the coming years?

Migration, along with the birth rate and the death rate, is among the key factors. But we have been witnessing some positive signs lately which make me feel optimistic. Although it may sound an exaggeration, I think that we have real chances to turn the negative trend. In each of the past few years we have seen an increase in the number of people who came home compared to the year before. What is more, the number of young people who leave the country has been steadily decreasing.

There are more and more young people who graduated abroad but choose to start working in Bulgaria. When I meet Bulgarians living abroad I hear many of them saying that their children want and do return to their country - even though they have grown up abroad. Bulgaria is becoming a more attractive place to live and do business in, which is why we are

witnessing that process of decreasing migration.

The political stability and predictability which are so important for the business and the investments are available in Bulgaria. We have one of the lowest tax rates in Europe and the administrative burden keeps getting smaller. The institutions are demonstrating will to fight corruption on all levels. In fact, there is one absolutely evident indicator that a significant part of our fellow-countrymen who live abroad are planning to return at some point. It is the amount of investments in properties. Most of these people are buying homes in Bulgaria and they are even buying holiday estates in the seaside and mountain resorts. Currently, the construction industry is among the most dynamically growing ones.

Almost all governments in the region are testing different policies aimed at encouraging the birth rate and the return of the emigrants - from purely financial support to education and employment programmes. Which is the recipe that could become ef-

ficient for Bulgaria?

As I said, I have not seen a single working recipe that could solve the demographic problem. While implementing its programme, the government is working on these issues. There are scholarship programmes for young Bulgarians willing to return and study here. The labour market is already capable of providing quality jobs with good remuneration and a number of social benefits. A good example are the car industry, the industry as a whole, the IT sector.

We often see advertising billboards that promote job openings instead of displaying commercial ads. After three decades in which unemployment was Bulgaria's major problem, did we go to the other extreme - an economy impeded by the shortage of staff?

The shortage of labour force - both non-qualified and highly-qualified, is becoming one of the most significant problems of the Bulgarian economy. Almost all sectors have already been affected by it. We see a particular lack of engineers - in the construction business, metallurgy, electronics, chemical industry,

and information technologies. Measures have been taken in several directions: for example, the regime for import of workers from third countries has been liberalized, while a number of incentives have been guaranteed to the Bulgarian candidates. That's one example of demographic measures. We should not forget that the amount of remunerations is an important factor to attract young people to the labour market. The government is conducting a policy aimed at improving the business environment so that there are investments and jobs. We are collaborating with the employers towards the development of dual education and the establishment of adequate professional education.

Raising the income of the people is undoubtedly among the most efficient methods to attract workers. In countries like Hungary and the Czech Republic it became reality mostly due to the growing direct foreign investments and new industrial productions. What is the situation in Bulgaria in that aspect?

I will answer your question with a few numbers. ►

► For the first months of 2019 alone, 21 projects have been certified under the Law on Encouraging the Investments and they totalled 290 million levs. 2280 new jobs are expected to be opened for them. Another group of 68 projects totalling almost a billion and a half of levs are in the process of certification, too, and they have the potential to provide 6600 new job openings. According to the summer forecast of the European Commission, the economic activity in Bulgaria is gathering speed in 2019 up to a real growth of 3.3%, compared to 3.1% in 2018.

When you took office, you mentioned as one of your priorities the adjustment of the unbalance in the development among the different regions in the country. Most of all, what caused this unbalance between the north and the south and what are the ways to reduce it?

The regional unbalances in our country result from the demographic situation, too. Specific measures are being applied in this direction, for example, the Rural Area Development Programme. The construction of modern infrastructure in areas that are less developed socially and economically is of particular significance. At present, the state is providing funds for the construction of Hemus motor way which is very important for the connectivity and the development of North Bulgaria. The industrial zones, three of which are located in this part of the country - in Telish, Vidin, and Ruse, contribute to its growth, too. We're already seeing a trend of investors choosing to establish their businesses in the north-western part in particular, in municipalities like Vratsa and Montana.

A few independent studies warned that in the coming two decades automation will eliminate a significant part of the less qualified jobs. To what extent would that affect the Bulgarian economy and how should the Bulgarian education respond to that trend?

You are referring to the big question about the future of labour here. Recently, I took part in the jubilee session of the International Labour Organization which celebrated ILO's 100th anniversary and this issue was profoundly discussed there. During such a process normally some professions will die and new ones will appear. What is important for us is that the educational systems react adequately to these dynamic and irreversible changes. This is why

the cooperation between the business and the educational institutions, especially the professional ones, is of key importance. We shouldn't be running down but reacting on time.

The forecasts for the summer tourist season are pointing out a considerable decline. What are the reasons in your opinion? Is it a crisis or rather a return to the normal after several years in which foreign political factors among others benefited the Bulgarian tourism?

I think it is early to define this decline as a crisis, because the summer season is not over yet and we do not have any final statistics. We've seen a slight decline of 0.3% of the foreign tourist visits in first half compared to 2018. The revenues from international tourism for the first five months, however, are up by 3.3%, reaching 854 million euro. The Ministry of Tourism actually predicted a certain decline for the active summer season because of the return of strong competitors such as Turkey and Egypt on the international market. We had three strong years and to a certain degree a

slight decline is now normal. Yet, according to the partial figures that we have, there are areas like Varna, for example, in which the number of the tourists has fallen in comparison to 2018, but the revenues have increased. This may be due to a growth in the segment of the more solvent tourists. In the past few years the northern part of the Black Sea coast definitely showed a clear policy towards development of more luxurious tourist complexes and services. Some of Bulgaria's best golf complexes are located there and they do not yield to the elite complexes in Europe and around the world.

Analysts and branch organizations in the tourism industry have been insisting for years that Bulgaria should go for developing a product of higher quality and greater value added. But it seems that the industry's only move in that direction is to increase the prices. Is a change needed in the entire philosophy, in the way local tourism managers think?

Bulgaria, being a part of the socialist block, has remained insufficiently opened to the world for a long time. We can say that in fact we have been developing our tourism on a market principle for only 30 years. For that period the industry overcame a lot of difficulties and gained valuable experience. We managed to develop a rich and diverse tourist destination able to meet almost all requirements at affordable prices. Land remains our biggest capital and nobody should forget that. I think that it would be better if more efforts are made towards development of high-quality tourism based on the use of local products. We are blessed with clean nature, we produce ecological, GMO-free milk, fruit, vegetables, meat, and our sea fish has unique taste. We have a cuisine that gathers the best from the Balkans, and culinary is an extremely important element of tourism. We should be more active in this direction, because shopska salad is not the only Bulgarian dish that deserves to be popularized. I mean authentic traditional dishes such as stewed beans, kapama, kavarma, tarator made with the famous Bulgarian yoghurt. The clean nature and water, the culture, the customs and the cuisine are the pillars of our tourism. These gifts, along with the competitive prices, the new accommodation equipment, the cultural programmes are prerequisites for the future growth of tourism in Bulgaria. ■

С поглед към твоето бъдеще

Пенсионно осигуряване

Животозастраховане

Общо и здравно застраховане

ЧОВЕКЪТ, КОИТО ИСКА ДА ИЗКУПИ БЪДЕЩЕТО

Масайоши Сон очаква още след 12 години изкуственият интелект да се изплъзне от контрола ни. И вярва, че ще е за добро

Текст ВАЛЕРИ ЦЕНКОВ / Фотография SHUTTERSTOCK

Умението да предвидиш бъдещето в определена област е основната съставка на един преуспяващ бизнес. Представете си обаче някой, който иска да го направи във всички области едновременно, и който има финансов ресурс на практика да изкупи в аванс това бъдеще - чрез патенти, стартъпи и хора с идеи? Всъщност не е нужно да си представяте: този човек съществува наистина, и се нарича Масайоши Сон.

ВСЕКИ Е ЧУВАЛ ИМЕНАТА на Бил Гейтс или Уорън Бъфет. Но японският им конкурент в нищо не им отстъпва. Масайоши Сон, президент на конгломерата SoftBank, е богат човек още от 19-ата си година (когато продава изобретения от него електронен преводач на Sharp за 423 000 долара). Днес той управлява инвестиции за 4 трилиона долара

(4 000 000 000 000!), разполага с лично състояние от 22.5 милиарда и е вторият най-богат японец след Тадаши Янаи, собственика на модната верига Uniqlo.

Сон е бил по-богат от Бил Гейтс (макар и само за 3 дни през 2001, преди да загуби 70 милиарда долара за няколко часа). Инвестирал е повече от Уорън Бъфет. Има десетки патенти за изобретения, включително за първия робот-хуманоид, способен да изразява емоции - Pepper.

През 2016 Сон създаде The Vision Fund - най-големия частен фонд за рискови инвестиции в света, с капитал от 100 млрд. долара. Сериозна част от тях вече са вложени в компании като транспортната Uber, производителя на чипове Arm, платформата за офиси под наем WeWork, платформата за онлайн търговия Brandless и още десетки други.

За последните четири години фондът на Сон е инвестирал повече от всички венчър фондове в Силициевата долина, взети заедно. Само през миналата година японецът сключи 100 сделки на обща стойност 35 милиарда, а в корпоративната схема на неговата SoftBank влизат над 60 фирми.

СОН СПОДЕЛИ ПРЕД Bloomberg Businessweek, че планира на всеки три години да стартира по един нов инвестиционен фонд с над 100 милиарда долара капитал, и иска ежегодно да подпомага перспективни нови компании с поне по 50 милиарда. Затова и уважаваното издание Fast Company нарече Масайоши Сон „най-могъщата личност в Силициевата долина“. Инвестиционният му замах ужасява венчър капиталистите от Америка, където доскоро гледаха със страхопочитание дори на инвеститори с по един милиард. ▶

► IT-индустрията е била свидетел на инвеститори с размах и преди, но стилът и самият мащаб при Масайоши Сон са безпрецедентни. Той създава ефекта, който в покера наричат Big Stack Bully - когато един от играчите на масата има толкова голяма купчина с чипове, че останалите се боят дори да влязат в играта.

Някои се опитват да отговорят по същия начин. Рисковият фонд Sequoia Capital вече увеличи инвестиционния си пул на 12 млрд. долара - тоест десет пъти - за да остане в играта. Kleiner Perkins Caufield & Byers пък се раздели на четири отделни структури, всяка с по-голям портфейл отпреди.

Но и това изглежда твърде далеч от мащаба на Сон, който иска да създаде технологична империя от 600 фирми с капитализация от 14 трилиона долара. Крайната му цел е чрез тази империя да купи нашето бъдеще.

„СКОРО ЩЕ СЕ ПОЯВИ СИЛАТА да прогнозираме бъдещето“, каза Сон при обявяването на новия фонд. „Количеството данни ще се увеличи милиони пъти през следващите 30 години“. Японецът винаги е говорел със страхопочитание за Силата, вероятно защото любимият му филм е „Междувъздушни войни“. Затова и някои го наричат "Йода".

„Днес смятаме за гени хората с IQ 200, но след 30 години роботите ще притежават IQ 10 000 и дори чипът в обувката ще бъде по-умен от нас. Аз вярвам в това и всички трябва да сме подготвени“, добавя Сон.

Точно за да посрещне това предизвикателство, президентът на SoftBank създава Vision Fund II - със специалната мисия да инвестира в компании, които „ще ускорят революцията на изкуствения интелект“. Във фонда влизат компании като Microsoft, Apple, Фоксхолм и още 20 азиатски финансови компании, три японски банки и няколко глобални частни инвестиционни фонда.

Сон определя своята инвеститорска стратегия с японския термин гун-сенряку (gun-senryaku), който означава ято птици, летящи във формация. Заедно тези компании се развиват по-добре, отколкото биха го сторили поотделно. Така например Compass и Uber наемат офиси и помещения от WeWork, служителите им използват мобилните услуги на SoftBank Mobile. Като знак на благодарност за присъединяването на Microsoft към новите му инвестиционни проекти Сон обеща всички компании от Vision Fund II да използват само облачната платформа Microsoft Azure и да напуснат Amazon Web Services.

ИНАЧЕ СТРАТЕГИЯТА на Vision Fund II остава същата: инжектиране на огромни капитални в предполагаем пазарен лидер, за да „придобие бързо мощ и да елиминира конкуренцията“, както е записано в стратегията. С парите от Vision Fund II ще бъдат

Едно от многобройните изобретения на Сон - робот, способен да показва емоции
One of Son's many inventions - a robot capable of displaying emotions

купувани между 20% и 40% от акциите на перспективни технологични компании.

Сон иска неговите компании да са №1 в своя сектор – независимо колко ще му струва това. Създателят на Social Finance Мик Казни си спомня, че търсел рисков инвеститор да го подпомогне със 100 - 200 млн. долара. Сон му казал, че веднага е готов да му осигури 1 милиард. Ако обаче не иска, ще предложи тези пари на конкуренцията му. Естествено, Казни приел.

Стратегията се определя от "мозъчния център" на фонда - две гъщерни консултантски компании, начело с хора като Раджив Мишра и Салех Ромей, бивши водещи аналитици на Deutsche Bank и Goldman Sachs.

Самият Масайоши Сон си запазва правото самостоятелно да инвестира „извън рамките на фонда“.

ПОНЯКОГА ТОВА СТАВА СЪВСЕМ СПОНТАННО - като например инвестицията в

Uber, която в тази година възлиза на 11 млрд. долара. Сон, Мишра и Ромей били в Лондон и Ромей им поръчал Uber. Колата дошла само след 2 минути. След като слезли от нея, Сон казал само „Фантастична услуга“. И решили да инвестират в нея.

Неговият първи бизнес партньор Хон Лу обяснява, че Сон е обсебен от страстта да прави сделки „Той може геноночно да гради планове и да чертае проекти“, казва Лу в едно интервю за ННК. Двамата се запознават в Сан Франциско и Лу става негов „двойник“ – ходи вместо него на лекции и упражнения в университета, докато Сон прави бизнес. Спомня си, че бил шокиран от личната дисциплина на Сон, който си бил поставил задължението всеки ден да

ДОСИЕТАТА ЗОП

Новата уеб базирана информационно-справочна система на АПИС

Системата съдържа уникална колекция от събрани, обработени и свързани данни, извлечени от протоколите на възложителите, публикувани в повече от 5 000 профила на купувача, заедно с пълния набор от документи в Регистъра на обществените поръчки.

Единствено в ДОСИЕТАТА ЗОП достигате до детайлно обработена и систематизирана информация за всички участници в обществените поръчки – както за изпълнителите, така и за класираните, некласираните или отстранените от участие фирми и сдружения.

Уникални предимства на системата:

- **Идентифициране** (разпознаване на ЕИК/Булстат) на всички кандидати, подали оферти за участие в поръчките – фирми, сдружения и обединения с участниците в тях, включително подизпълнителите и третите лица;
- Информация за кандидатствалите по обособени позиции, класиранията и правните основания за отстраняване;
- Достъп до пълното досие на поръчката с възможност за търсене в документите от профила на купувача – протоколи, доклади на комисиите, решения на възложителите за класиране или прекратяване – за поръчките след 15.04.2016 г.

Чрез ДОСИЕТАТА ЗОП получавате още:

- Известяване за нови обществени поръчки и за нови документи по обявени поръчки;
- Богат набор от възможности за справки по различни критерии;
- Директна връзка с досиетата на фирми и организации в системата АПИС Регистър+.

Продуктът Досиетата ЗОП е ценен помощник при подготовката и провеждането на процедури за обществени поръчки и е предназначен за:

възложителите, изпълнителите и консултантите по обществените поръчки.

Осигурява прозрачност при възлагането и изпълнението на обществените поръчки чрез достъп до документите на комисиите – от приемането на офертите на кандидатите, оценяване на възможностите им съгласно изискванията на възложителите, класиране на участниците, мотиви за отстраняване на участници, до избор на изпълнител/изпълнители (за поръчките с обособени позиции).

Досиетата ЗОП дава информация относно:

- Справки за участието на кандидатите, подали оферти във всички поръчки;
  - Намиране на информация за сходни поръчки по различни критерии – освен от известните начини за справки в АОП, така и търсене по допълнителни критерии като:
    - търсене по стойност на поръчката – по прогнозна и стойност по договора;
    - информация при производство по обжалване;
    - поръчки с изменения в договорите;
    - пълнотекстово търсене във всички документи на поръчките, както и търсене само в протоколи, доклади и други документи от профила на купувача;
    - за поръчките по чл. 20, ал. 3 (под праговете) – дават се освен участниците, подали оферти, също и класираните се, откъдето се вижда кой е изпълнителят.
  - Намиране на специфична информация в протоколите от работата на комисиите на възложителите по хода на поръчката.
- При съвместно ползване на новия продукт с информационната система за фирмите и организациите – „Апис Регистър+“, може да се види търговското досие на всяка фирма, да се получи информация за брой персонал/служители, получени лицензи и сертификати, както и да се направи справка за икономически свързаните с нея лица.
- Цитираните правни текстове отвеждат в продукта „Апис Право“ и свързаните с него продукти на Апис.

Повече информация за продуктите и услугите на АПИС можете да намерите на www.apis.bg

Сертификат по ISO 9001 – 2015

година, но Сон очаква да се случи десетина години по-рано.

Масаюши Сон настоява, че развитието на роботите и изкуствения интелект не бища да ни плаши, защото ще ни направят по-щастливи, по-здравя и по-богати.

„В една съвременна кола има минимум 500 чипа от Arm и това не тревожи никого – колите се продават без проблем. Така че изкуственият интелект не е наш враг, той ни прави по-успешни, по-мобилни, по-богати. Но ако злоупотребим с роботите, може и да стане опасно“, предупреждава Сон. Според него само след няколко десетилетия роботизацията ще позволи на хората да се къпят в разкош, като робовладелците в Древния Рим.

СОН Е ДРЕБЕН НА РЪСТ, говори с тих, приятен глас и притежава специфичен самокритичен хумор. След като негов приятел му споделил, че прилича на Чарли Браун, той си сложил на бюрото плюшена кукла с главния герой от анимациите на Чарлс М. Шулиц. На стената в кабинета му портрет на Сакамото Риома - легендарен ронин, който изиграва огромна роля за падането на шогуната Токузава през XIX век и за модернизацията на Япония. „Риома е отправната точка в моя живот. Всяка сутрин, когато идвам на работа, този портрет ми напомня да вземам решения, достойни за Риома“. В ежедневието Сон е скромен - най-често работи по джинси и пантофи, като предпочита грехите на бюджетната марка Uniqlo. Но това не му попречи през 2012 г. да си купи огромно имение в Уудсайд, Калифорния, за 117 милиона долара - защото, както обясни, не обича хотелите, а му трябвало място да отсяга, когато идва в Силциевата долина.

СПОРЕД THE ECONOMIST той е един от малкото бизнесмени в света, които наистина имат достатъчно мощ и идеи, за да влияят на бъдещето. „В момента в света няма друг бизнесмен, който да е в по-добра позиция за оказване на влияние върху следващата технологична вълна – нито Джеф Безос, нито Марк Зукърбърг, нито Илон Мъск“, написа през февруари за Fast Company Катрин Брукър. „Те може да имат парите, но нямам комбинацията от амбиция, въображение и нерви на Сон“.

Ако плановете на японеца се изпълнят, неговият Vision Fund в бъдеще ще владее огромна част от световната икономика - включително с водеща роля в пазара на имоти (сега на стойност 228 трилиона долара годишно), в търговията на гребно (25 трилиона) и транспорта (5.9 трилиона). Разбира се, самият Сон не изключва възможността за неуспех. "Има хубави периоди, има и лоши периоди, но Softbank винаги ще я има. И аз залагам на бъдещето". ■

измисля по една нова идея за бизнес или изобретение. Така още като студент събрал 250 такива идеи - и после осъществил поне 40 от тях.

НАЙ-АМБИЦИОЗНИЯТ МУ ПРОЕКТ днес е създаването на телепатична комуникация между човешкия мозък и компютрите. Но очаква тя да стане достъпна най-рано след 2030 година.

Сон е убеден, че компютрите могат да управляват планетата много по-добре от хората. Футуристи като Върнър Виндж и Рей Кързуайл наричат това "сингулярност" - моментът, в който технологичният прогрес ще стане неуправляем и необратим, и човекът вече няма да има власт над създадения от него изкуствен интелект. Кързуайл прогнозира, че това ще стане около 2040

The Man Who Wants to Buy Up Our Future

Masayoshi Son expects AI to slip out of our control in 12 years and believes it will be for good

By VALERI TSENKOV / Photography SHUTTERSTOCK

The ability to predict the future in a given sphere is the main ingredient of a thriving business. But just imagine someone wanting to do it in all spheres at a time and having the financial resources to practically buy up this future in advance – through patents, startups, and people with ideas. Actually, you need not imagine it: this person exists and is called Masayoshi Son.

EVERYONE HAS HEARD of Bill Gates and Warren Buffett. But their Japanese rival is not inferior to them in any way. Masayoshi Son, CEO of SoftBank Group Corp., got rich at 19 (when he sold the electronic translator he invented to Sharp for USD 423,000). Today he manages investments worth four trillion dollars (4,000,000,000,000!), his net worth is estimated at USD 22.5 billion, and he is the second richest Japanese businessman after Tadashi Yanai, owner of the Uniqlo fashion and clothing company.

Son was once richer than Bill Gates (for just three days, though, in 2001, before losing USD 70 billion in a few hours). He has invested more than Warren Buffett and holds patents for scores of inventions, including Pepper, the first humanoid robot with emotions.

In 2016, Son set up the Vision Fund, the world's largest private equity fund, worth USD 100 billion. A substantial share has already been invested in companies including Uber TNC, chip-maker Arm, the WeWork coworking platform and e-commerce company Brandless, among a host of others.

In the last four years Son's Vision Fund has

invested more than all venture funds in Silicon Valley put together. Last year alone, Son struck 100 deals worth a total of USD 35 billion, and his SoftBank has a portfolio of 60-plus companies.

SON TOLD Bloomberg Businessweek he intended to raise a new USD 100 billion fund every three years and was ready to back promising startups with at least USD 50 billion a year. That is why the respected Fast Company business magazine called Masayoshi Son “the most powerful person in Silicon Valley”. His audacious investments have freaked out American venture capitalists, who were overawed even by USD 1 billion investors until recently. The IT industry has seen audacious investors before, but Masayoshi Son's style and scale are unprecedented. He has been described as a “big stack bully”, a poker term referring to a player with a huge pile of chips that puts off the rest from entering the game.

Some have tried to match this. The Sequoia Capital venture capital firm has already raised USD 12 billion, a ten-fold increase, to stay in the game. In turn, Kleiner Perkins Caufield & Byers has split into four entities, each one with a larger portfolio than before.

But even this falls short by far of Son's scale as he wants to create a tech empire of 600 companies with a USD 14 trillion market capitalisation. His ultimate goal is to buy our future through this empire.

“THE POWER TO PREDICT THE FUTURE is about to emerge,” Son said when he an-

nounced the launch of a new fund. “The amount of data will grow by a million times over the next 30 years.” The Japanese entrepreneur has always revered the Force, probably because Star Wars is his favourite film. This is why some people call him Yoda.

To quote Son, the average human IQ is 100, and genius is 200, but robots will have an IQ of 10,000 in about 30 years and even the shoe chip will be smarter than humans. “I believe in this and we should all be prepared,” says Son. To confront this challenge, SoftBank's CEO is launching Vision Fund II with the special mission of investing in “companies that facilitate an acceleration of the artificial intelligence revolution “. The Fund involves companies like Microsoft, Apple and Foxconn, 20 Asian financial companies, three Japanese banks and several global private equity funds.

To describe his strategy, Son uses the Japanese term *gun-senryaku*, which means a flock of birds flying in formation. Together, these companies develop better than each would on its own. Thus, for instance, Compass and Uber lease offices and workspaces from WeWork and their staff use SoftBank Mobile's mobile services. In token of gratitude for Microsoft's joining his new investment projects, Son vowed that all Vision Fund II companies would use only the Microsoft Azure cloud platform instead of Amazon Web Services.

OTHERWISE, THE VISION FUND II strategy remains the same: injecting huge capital in a perceived market leader “to scale it up rapidly and scare off the competition”, as the strategy

says. Vision Fund II will be invested in 20 to 40 per cent stakes in fast-growing tech companies.

Son wants his companies to be number one in their sector, no matter what it costs him. Social Finance founder and CEO Michael Cagney recalls he was looking for a venture investor to support him with USD 100-200 million. Son told him he was ready to put up USD 1 billion immediately. But if he turned down the offer, Son would go to the competition. Cagney accepted, of course.

The strategy is designed by the fund's think-tank: two consulting subsidiaries headed by people like Rajeev Misra and Saleh Romeih, one-time top analysts of Deutsche Bank and Goldman Sachs.

Masayoshi Son reserves for himself the right to invest independently outside the fund.

SOMETIMES THIS HAPPENS ON THE SPUR OF THE MOMENT, like the Uber investment which has so far amounted to USD 11 billion. Son, Misra and Romeih were in London and Romeih ordered an Uber. The car arrived in just two minutes and when they got off, Son exclaimed: "A fantastic service." And they decided to invest in it.

His first business partner, Hong Lu, explains that Son is obsessed with making deals. He can make plans and design projects day and night, Lu told NHK. The two met in San Francisco and Lu became his "double", attending university classes in his place while Son was doing business. He recalls he was amazed by Son's discipline as he had set himself the

task to come up with a new business idea or invention every day. So, while still a student, he compiled 250 such ideas and implemented at least 40 of them later on.

HIS MOST AMBITIOUS PROJECT today is the creation of telepathic communication between the human brain and computers. But he expects it to become a fact not earlier than 2030. Son is convinced that computers can run the planet much better than people. Futurists like Vernor Vinge and Ray Kurzweil call this 'singularity', the point when technological advancement will become unmanageable and irreversible and artificial intelligence will surpass that of humans. Kurzweil predicts this will happen around 2040, but Son expects it ten years earlier.

Masayoshi Son argues that the development of robots and AI should not scare us as they will make us happier, healthier and richer. A modern car has at least 500 Arm chips but no one cares – cars sell like hot cakes. So, AI is not an enemy, it makes people more successful, more mobile and richer. But if we abuse robots, things may get nasty, Son warns. He thinks robotization will allow people to bathe in luxury in just several decades like slaveowners did in Ancient Rome.

SON IS OF SMALL STATURE, speaks in a nice, quiet voice and has his special brand of self-irony. A friend of his told him he looked like Charlie Brown and he put a plush doll of Charles M. Schulz's comic strip lead role on his desk.

A portrait of Sakamoto Ryoma hangs in his office. Ryoma is a legendary rōnin, who was behind the demise of the Tokugawa shogunate in the 19th century and the modernisation of Japan. "Ryoma was the starting point in my life. Every morning when I come to work, it reminds me to make a decision worthy of Ryoma."

Son leads a modest life. He often wears jeans and slippers to work and prefers Uniqlo's budget-friendly clothes. But this did not stop him from buying in 2012 a huge estate in Woodside, California, worth USD 117 million, because, as he put it, he does not like hotels and he needs somewhere to stay when he goes to Silicon Valley.

THE ECONOMIST defines him as one of a handful of businessmen who really have enough power and ideas to impact the future. "There is no one on the planet right now in a better position to influence this next wave of technology as Son. Not Jeff Bezos, not Mark Zuckerberg, not Elon Musk," Katrina Brooker wrote in Fast Company in January. "They might have the money but not Son's combination of ambition, imagination, and nerve."

If the Japanese businessman's plans succeed, his Vision Fund will own a huge part of the global economy in the future and will play a leading role in the property market (now worth USD 228 trillion a year), retail trade (USD 25 trillion) and transport (USD 5.9 trillion). Of course, Son does not rule out failure. "There are good times and bad times, but SoftBank is always there. And I bet on the future." ■

Enjoy the holiday of your lifetime

3000 M² / SPA / WELLNESS
+359 56 8 12345 / info@hotelprimoretz.bg

WWW.HOTELPRIMORETZ.BG

78 | **МАСКАТА НА ЗОРО**
THE MASK OF ZORRO

64 | **ВЗИРАЩИ СЕ В ЗВЕЗДИТЕ**
STARING AT THE STARS

62 | **НАЙ-СТРАШНИЯТ ВРАГ НА ЧОВЕКА**
MANKIND'S WORST ENEMY

НАЙ-СТРАШНИЯТ ВРАГ НА ЧОВЕКА

MANKIND'S WORST ENEMY

МОЖЕТЕ ЛИ ДА ОТПАТНЕТЕ кой е най-смъртоносният враг на човека в дългата му история? Вълците? Тигрите? Отровните змии? Всъщност дори взети заедно, всички кръвожадни хищници на планетата едва ли могат да постигнат и една десета от унищожителния ефект, който е имал върху човешкия род нищожният комар.

През 2018 година от пренасяни от комари болести, начело с маларията, са починали 850 000 души. Змии са убили около 50 000, мухата цеце - десетина хиляди, крокодилите - около хиляда, а убитите от акули са едва десетима.

Но една нова книга, от американския историк Тимъти Уайнгард, се опитва за пръв път да хвърли светлина върху реалния ефект от съжителството на хора и комари.

ЗА ДА НАПИШЕ "THE MOSQUITO: A Human History of Our Deadliest Predator", Уайнгард проучва източници от цял свят от най-дълбока древност до наши дни. Стръскащото му заключение е, че комарите са убили над половината от всички хора, живели някога на планетата - поест приблизително около 52 милиарда души.

ДНЕС ПО СВЕТА ЖИВЕЯТ ОКОЛО 110 трилиона комара (само Антарктида и някои изолирани острови в Тихия океан са пощадени от тях). Те пренасят най-различни заболявания - от маларията, която се причинява от паразита малариен плазмодий, до треската генге, жълтата треска, западнонилската треска и зика.

Can you guess who is the deadliest enemy of mankind in its long history? Wolves? Tigers? Venomous snakes? Actually even combined all bloodthirsty predators on the planet can hardly achieve even one tenth of the devastating effect that the trifling mosquito has had on the human race.

In the year 2018 850 000 people have died of mosquito-borne illnesses, with malaria at the head. 50 000 were killed by snakes, around ten thousand - by tsetse flies, around a thousand - by crocodiles, and the people killed by sharks are only a dozen.

But a new book by the American historian Timothy Winegard is attempting for the first time to shed some light on the real effect of the coexistence of people and mosquitoes.

In order to write "The Mosquito: A Human History of Our Deadliest Predator", Winegard studied sources from all over the world, from ancient times to the present day. His startling conclusion is that mosquitoes have killed more than half of all people who have ever lived on the planet - that is to say approximately 52 billion people.

TODAY THERE ARE AROUND 110 TRILLION mosquitoes in the world (only the Antarctic and some isolated islands in the Pacific Ocean are spared). They are transmitting a large variety of diseases - from malaria, which is caused by the parasite Plasmodium malariae, to dengue fever, yellow fever, West Nile fever and Zika. ■

КОГАТО СЛЪНЦЕТО СЕ НАМЕСИ ВЪВ ВИЕТНАМ

WHEN THE SUN INTERVENED IN VIETNAM

ЕДНА ОТ НАЙ-ГОЛЕМИТЕ МИСТЕРИИ от времето на Виетнамската война бе разгадана едва сега. През август 1972 тайнствена сила започва да взривява морските мини, използвани от американския флот за блокиране на северновиетнамски пристанища. За две седмици над 4000 мини са детонирани без никаква видима причина.

Сега учени успяха да свържат феномена с разразилата се по същото време слънчева буря с незапомнена сила. Магнитното поле от нея е толкова мощно, когато стига до Земята, че блокира измервателните уреди. Ако слънчевите изригвания бяха съвпаднали по време с пилотирана космическа мисия, вероятно щяха да убият екипажа ѝ. Полето е достатъчно силно да задейства и магнитните спусци на мините.

ONE OF THE GREATEST MYSTERIES from the time of the Vietnam War was only now solved. In August 1972 a mysterious force started detonating the naval mines, used by the United States Navy for blockading North Vietnamese ports. In two weeks over 4000 mines were detonated for no apparent reason.

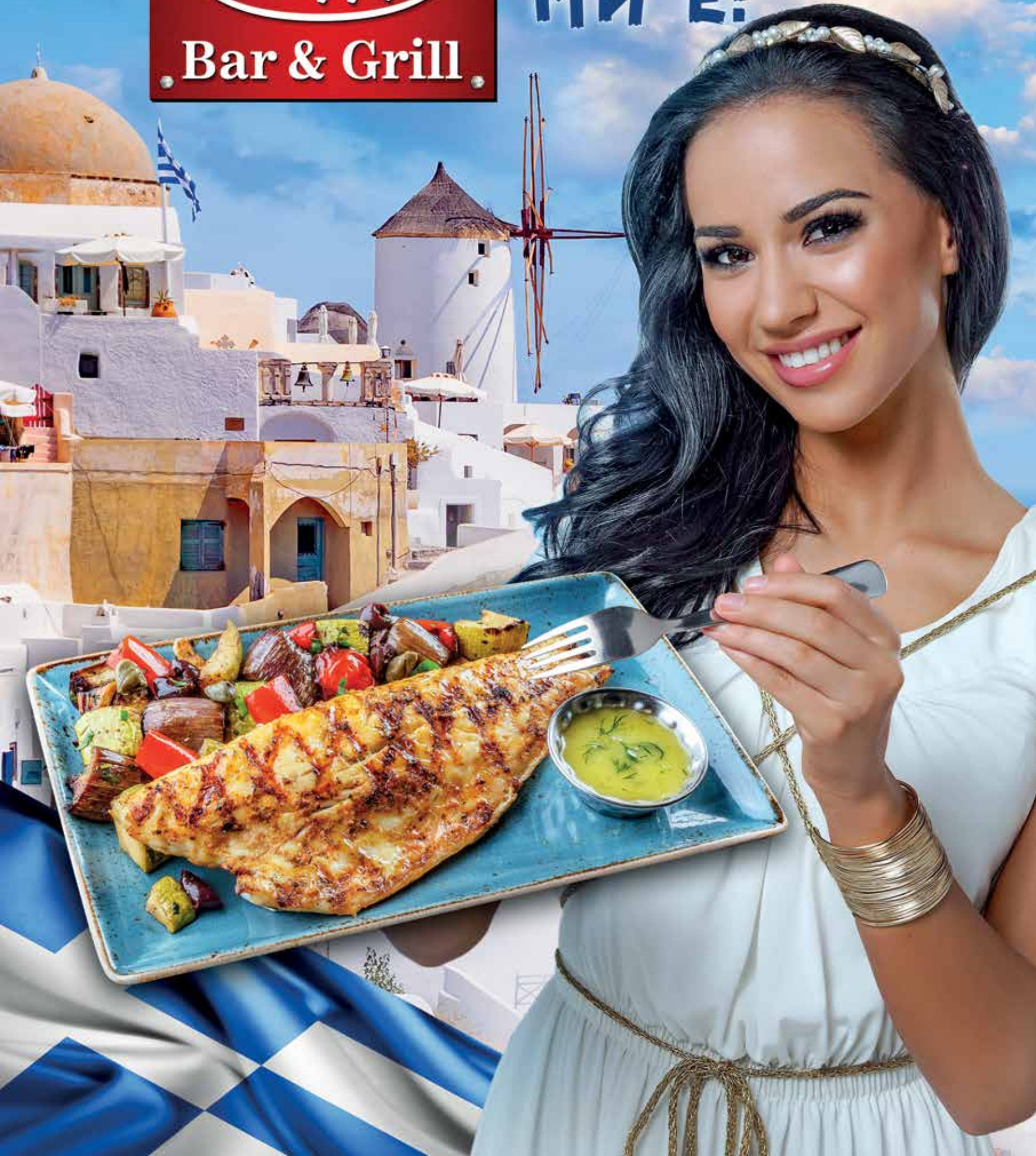
Now scientists have managed to connect the phenomenon with the solar storm with unprecedented intensity that broke out at the same time. The magnetic field from it was so powerful that when it reached the Earth it blocked the measuring instruments. If the solar flares had coincided in time with a manned space mission, they would probably have killed its crew. The field is strong enough to put into action the magnetic fuses of the mines as well. ■

ГРЪЦКО
МИ Е!

ВЗИРАЩИ СЕ В ЗВЕЗДИТЕ

STARING AT THE STARS

Гледайте нагоре към звездите, а не надолу в краката си, казваше покойният гениален физик Стивън Хокинг. Следвайки съвета, всяка година Кралският музей в Гринвич и Insight Investment организират конкурса Астрономически фотограф на годината. Ето и селекцията на журито тази година.

Look up at the stars and not down at your feet, the late great physicist Stephen Hawking used to say. Following this advice, every year the Royal Greenwich Museum and Insight Investment organise the Astronomy Photographer of the Year contest. Here is the shortlist from the 2019 edition.

Мъглявините Конска глава и Пламък, от Конър Матерн
The Horsehead and Flame Nebula, by Connor Matherne

Луна от титан, от Мигел Кларо
A Titanium Moon, by Miguel Claro

Южното сияние, видяно от плажа Биърбаръл, от Джеймс Стоун
Aurora Australis from Beerbarrel Beach, by James Stone

Небесен навигатор, от Робин Стюарт
Celestial Navigator, by Robin Stuart

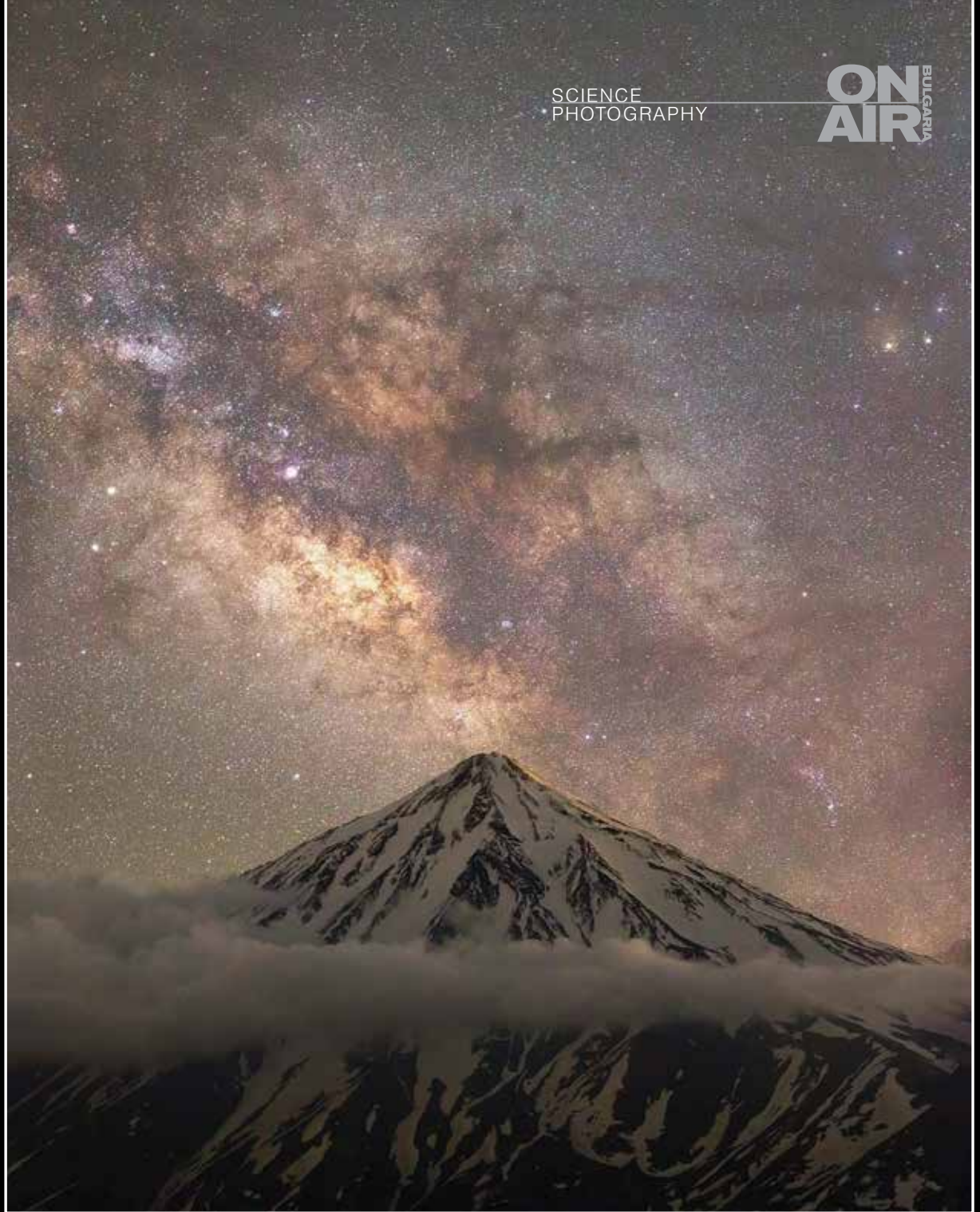

Долината на смъртта, от Шефан Либерман
DeadVlei, by Stefan Liebermann

Пътят към славата, от Николаи Брюгер
Road to Glory, by Nicolai Brügger

Прегръдката на
планините, сърцето на
Вселената!, от Маджид
Гохруд
Embrace of the Mountains,
Heart of the Universe!, by
Majid Ghohroodi

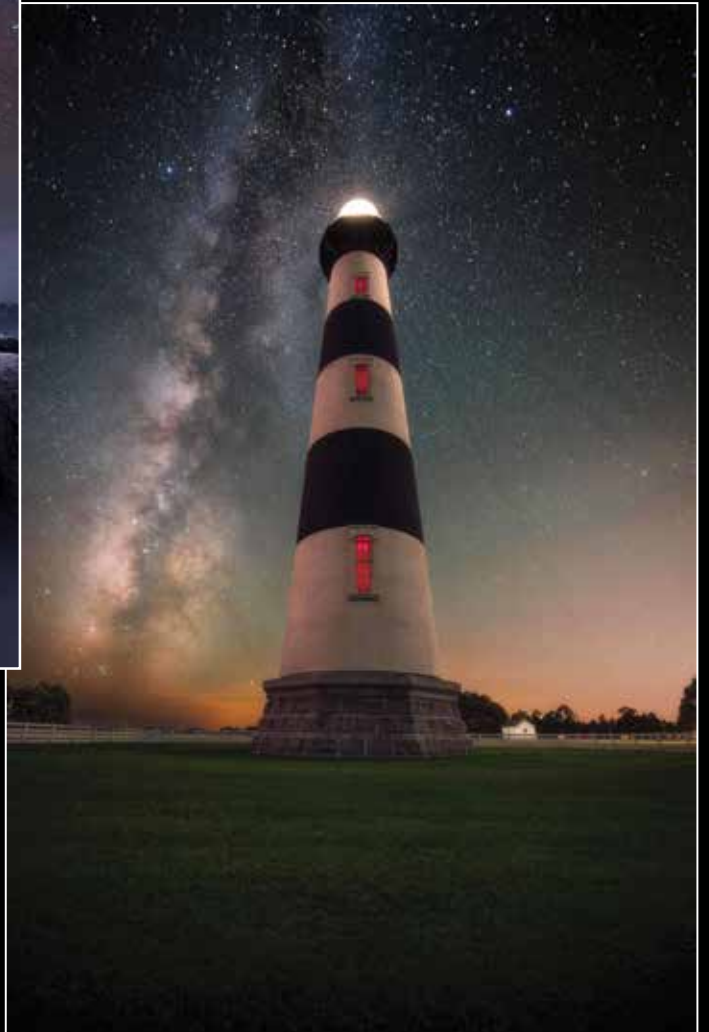
Дълбоко в сърцето на
Мордор - мъглявината NGC
7293, от Андрю Кембъл
Deep in the Heart of Mordor
- NGC 7293, by Andrew
Campbell

Извън времето, от Марчин Заяц
Ageless, by Marcin Zajac

Порт Шарафкане и езерото Урмиа, от Масуд Гадури
Sharafkhaneh Port and Lake Urmia, by Masoud Ghadiri

Улавящ светлината, от Джейсън Перу
Catching Light, by Jason Perry

СТОПИ КИЛОГРАМИТЕ

сигурно и без риск!

Съдържа PGX (PolyGlycorleX®) -
Високо пречистен, патентован
комплекс от водно-разтворими
фибри, иззети от корен от картофена
палма (конджак), в комбинация
със средновеижни триглицериди.

PGX® Daily Ultra Matrix
контролира апетита, теглото
и нивата на кръвната захар

ТУК ЗАПОЧВА ПЕРФЕКТНОТО ЗДРАВЕ

Търсете в аптеките и онлайн на www.revita.bg

**natural
Factors**

Яна Данаилова,
нутриционист
chandra.bg

За нова българска култура

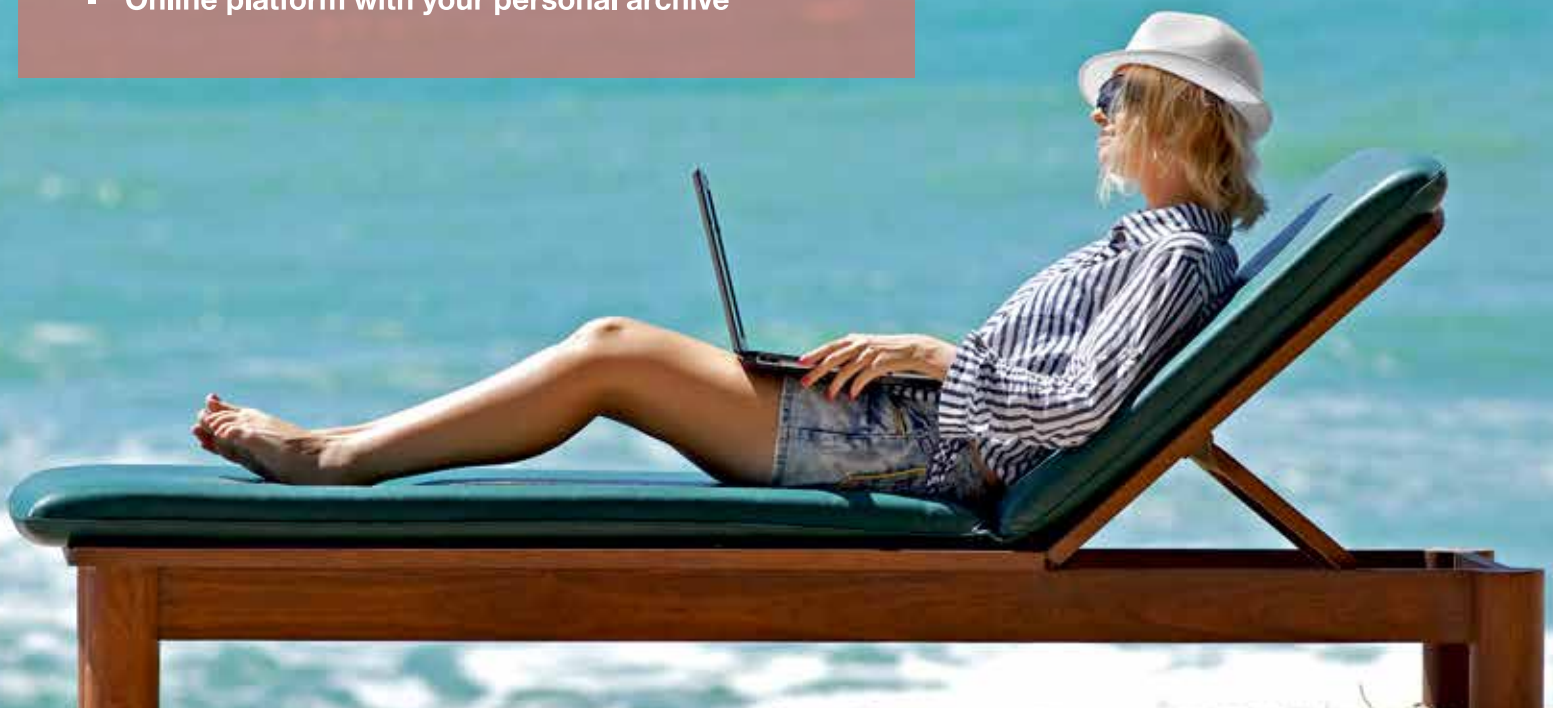
Телевизия Bulgaria ON AIR слуша, гледа, чете
и дава ефир на избрани творчески продукти.
Ако си автор, пиши ни.

marketing@bulgariaonair.bg

myEah™ INVOICE

BENEFITS

- Conveniently sent by email
- At your disposal to view at any time
- Your personal details are protected
- Online platform with your personal archive

WHERE TO SIGN UP?

CEZ ELECTRO BULGARIA

CEZ client centres

www.cez.bg

Easypay cash desks

ПОДВИЖНО БЪДЕЩЕ

От умните стъкла до гласовия асистент, който сам установява повредите: 10 технологии, които ще преобразят колите ни

Има ли смисъл от електромобилите? Ще можем ли да ги зареждаме направо от улицата? Кога ще имаме самонапомпващи се гуми, самозатъмняващи се стъкла?

Изобщо какво е бъдещето на тази най-важна машина в живота на човека в последния един век - автомобила?

За да научи отговорите, "КОЛЕА" гостува в Хановър на Conti Tech Show - мястото, къ-

гато гигантът Continental показва решението си за бъдещето. Ето и технологиите, които ни се сториха най-важни.

РОБОТАКСИ. СУЪЕ е концепцията на Continental за автономна градска мобилност - самоуправляващо се такси, което можете да повикате с един бутон в мобилното приложение. Думата "концепция" да не ви подлъзва - още тази година техноло-

гията ще влезе в серийно производство за френската компания EasyMile.

СУЪЕ разчита на камери, радари и лидари, за да се ориентира напълно в градската среда, и на чип от NVIDIA, за да замести шофьора. За допълнителна сигурност всички системи, начело със спирачките, са на практика двойни - ако едната откаже, другата може да действа и сама. Все още проблем остава творчеството, признават

инженерите - в необичайни ситуации човек би могъл да импровизира, а машината се обърква. Но напредъкът ѝ е огромен.

ГЛАСОВ АСИСТЕНТ. Системите, на които можеш да кажеш да сменят радиостанцията или да пуснат климатика, вече са нещо обичайно. Но тази е едно стъпало напред. Първо, разбира нормален говор, и няма да се обърка, ако ѝ зададете два или три различ-

ни въпроса в едно изречение. И второ, способна е сама да диагностицира колата при проблем и да ѝ запише час в сервиза.

САМОРЕГУЛИРАЩИ СЕ ГУМИ. Германците са готови с гуми, които могат да коригират налягането си, тоест да се самонапомпват, в движение. Това може да има големи ползи и за безопасността, и за икономията на гориво.

Но следващото стъпало ще е Conti Adapt - технология, при която гумата и джантата могат да променят дори размерите и формата си според условията. Тогава за пръв път в историята ще имаме гуми, едновременно добри и на сухо, и на мокро. Допреди година бе само концепция, но технологията вече придобива очертания и вероятно ще е готова за масово производство около 2022-2023. ▶

MOVEABLE FUTURE

From Smart Windows to Voice Assistant that Detects Malfunctions:
Ten Technologies that Will Change Our Cars Completely

By KONSTANTIN TOMOV / Photography CONTINENTAL

Is there any sense in electric cars? Will we be able to charge them straight off the street? When will we have self-inflating tyres and self-tinting windows? Just what is the future of this machine that has been so pivotal in man's life over the past century - the car?

In search of the answers, WHEELS visited the ContiTech show in Hannover, where Continental is presenting its solutions for the future. Here are some of the technologies we found most important.

ROBOTAXI. CubE is Continental's concept for autonomous urban mobility - a self-driving taxi, which can be called with the click of a button on a mobile application. The word "concept" should not fool you, though, as this year the

technology will enter serial production for the French company EasyMile.

CubE relies on cameras, radars and sensors to find its way around an urban environment, and on an NVIDIA chip to replace the driver. Additional security is provided by doubling all the systems, especially the brakes - if one fails, the other one can function independently. The engineers admit, however, that creativity is still a problem. A human could improvise in unusual situations, while the machine becomes confused. Its progress, however, is huge.

VOICE ASSISTANT. The systems that you can tell to change the radio station or turn on the AC are a common feature nowadays. But this one is one step ahead. First, it understands

normal speech and will not become confused if asked two or three different questions in the same sentence. And second, it is capable of diagnosing a problem the car has and schedule an appointment at the mechanic.

SELF-REGULATING TYRES. The Germans are ready with tyres that can self-correct their pressure, i.e. to self-inflate while being driven. This could be of great service for both safety and fuel efficiency. The next step will be Conti Adapt - a technology that allows the tyre and the rim to even adjust their shape and size according to the conditions. This will be the first tyre in history that is equally good on dry and wet roads. Just a year ago, this was merely a concept, but the technology is coming to shape already and will probably be ready for mass

production sometime in 2022-2023.

MOVIE PROJECTORS INSTEAD OF HEADLIGHTS. Continental and the lighting manufacturer Osram have developed jointly a new generation of matrix lights with an unheard-of resolution - a total of 4096 pixels per headlight. They can adjust to the other cars on the road with surgical precision, so as not to blind their drivers. Their range is 600 metres. And this is just the beginning - very soon the lights' resolution could become so high that it will make it possible to project movies from them. In addition to that, one's own car's true-size image could be projected in front, so that the driver can see whether they'll pass through a tight spot or whether the parking is sufficiently large.

SELF-TINTING WINDOWS. This innovative technology consists of a special film with liquid crystals and paint particles, which is installed on the car's windows. Low-voltage electricity rearranges the crystals and particles in a way that dims the glass. There are many pros, such as improved privacy without compromising visibility, lower emissions and costs, because a parked car with tinted windows gets less hot and does not need as much of the AC to cool it. Each window can be tinted separately or even parts of it, which means we can say goodbye to the visors.

SMART THERMAL MANAGEMENT. A more efficient heating distribution and management can significantly reduce fuel consumption and emissions even in conventional cars. However, it is a must when electric vehicles are concerned, as their heating and cooling solely depend on the batteries. The system consists of energy-efficient pumps, numerous sensors, including in the ducts, and coolant flow control valves (CFCV). When the temperature is -10C, which is typical for Bulgarian winters, an electric vehicles' range could be reduced by up to 40% (because one third of the electricity in the battery is used for heating). The smart thermal management system reduces this negative effect to just 15%.

NO MORE AQUAPLANING. Many of the most serious accidents occur after the car unexpectedly goes over a pool of water on the road and loses traction. Continental, however, combines its new road surface detection system with the next generation 360-degree cameras. It can not only warn about an upcoming water obstacle, but also reduce the car's speed alone. We tested the system with the Alfa Romeo Giulia and it really worked. When it was off, the car skidded off the road at 70 km/h. When the system was activated, it intervened a few metres before the hazardous section and the car took the turn with ease.

COMPACT ELECTRIC DRIVE. Continental's brand-new technology combines the electric engine, transmission and power electronics into a single module, which weights just 80 kg. Its compact size does not prevent it from cranking out 150 kW, however.

We tested it in a prototype by SONO Motors - a Munich-based electric cars startup. The system, however, can be installed in a huge array of other models. It will drastically reduce both their weight and price.

POWER ELECTRONICS. When electric vehicles are concerned, people only think about the electric engine and batteries. There is a third and equally important component - the power electronics, which manages the interaction between the first two. It was precisely in this field that Tesla had the advantage for quite a few years. Continental's new technology, however, operates at currents of up to 650 amps and has already brought the Jaguar i-Pace, in which it is installed, the European and World Car of the Year awards.

DRIFTING. Strictly speaking, this is nothing new under the sun, although the specially designed drifting tyres deserve attention. But it is an appropriate way to end a very exciting day. In addition, it also serves as proof that regardless of what new technologies come out, the pure joy of the automobile will remain. ■

RAMADA
BY WYNDHAM
SOFIA CITY CENTRE

VICTORIA SPA ★★★★★
THE REAL ASIAN SPA

Victoria spa is the biggest spa in Sofia, situated in Ramada Princess hotel on 3500 sm .
There are on your disposal:

INDOOR SWIMMING POOL ; CHILDREN POOL ; VITAMIN BAR; FITNESS CENTER & SPORTS HALL FOR GROUP CLASSES; FINNISH SAUNA, SALTED SAUNA, STEAM BATH; TURKISH BATH HAMMAM WITH ORIENTAL PEELING / kese /; 8 LUXURY MASSAGE ROOMS WITH JAKUZZIES; COSMETICS; V.I.P SPA APARTMENT; HAIR DRESSERS SALOON WITH MANICURE & PEDICURE; SUN BED; MORE THEN 150 DIFFERENT MESSAGES AND SPA RITUALS; INTERNATIONAL SPA TEAM FROM BALL, THAILAND AND THE PHILIPPINES;

5 STARS SERVICE

+ 359 895 79 29 38
www.victoria-spa.com

► КИНОПРОЖЕКТОРИ ВМЕСТО СВЕТИЛНИ.

Съвместно с производителя на осветителни тела Osram Continental разработи нова генерация матрични фарове с непозната досега резолюция - общо 4096 пиксела на фар. Те могат с идеална точност да затъмняват другите автомобили на пътя, така че нито за миг да не заслепяват. Обхватът им е до 600 метра. И това е само началото - съвсем скоро резолюцията на фаровете може да стане толкова висока, че през тях да можете да прожектирате филми.

Освен това можете да проектирате отпред образ на собствената си кола в реални размери, така че да прецените дали ще мине през някое тясно място, или дали пространството на паркинга ще ви стигне.

САМОЗАТЪМНЯВАЩИ СЕ СЪТЪКЛА. Тази новаторска технология се състои от специален филм с течни кристали и частици боя, който се монтира в стъклата на автомобила. Под влиянието на ток със слаб волтаж кристалите и частичките се преподреждат и затъмняват прозореца. Плюсовете са много - повече интимност, без да се компрометира видимостта, и пониски емисии и разход, защото една паркирана кола със затъмнени стъкла се загарява много по-малко, и съответно няма да изисква толкова работа от климатика. Можете да затъмните всяко стъкло поотделно, или дори части от стъклото - което значи спестяване на сенниците.

ИНТЕЛИГЕНТНО УПРАВЛЕНИЕ НА ТОПЛИ-

НАТА. По-ефективното разпределение и управление на топлинните потоци може да намали чувствително разхода и емисиите горни на конвенционални автомобили. Но при електромобилите, които за отопление или охлаждане зависят само от батерията си, то е задължително.

Системата се състои от енергийно-ефективни помпи, множество сензори, включително в тръбопроводите, и клапани за контрол на охлаждащия поток (CFCV).

При температура от -10 градуса, съвсем обичайна за българските зими, пробегът на електромобил може да падне с 40% (защото една трета от електричеството в батерията отива за отопление). Интелигентното управление на топлината сваля негативния ефект само до 15%.

КРАЙ НА АКВАПЛАНИНГА. Много от най-тежките катастрофи настъпват, когато автомобилът навлезе неочаквано с висока скорост в някоя локва и загуби сцепление с асфалта. Continental обаче съчетава новата си система за разпознаване на настилката със следващото поколение 360-градусови камери. Така може не само да предупреди за водно препятствие, но и сама да намали скоростта.

Тествахме системата с Alfa Romeo Giulia и тя действително работи. В изключено състояние колата излетя от пътя при 70 км/ч. При активирано системата се намеси няколко метра преди опасния участък и автомобилът спокойно взе завоя.

КОМПАКТНО ЕЛЕКТРИЧЕСКО ЗАДВИЖ-

ВАНЕ. В тази съвсем нова технология на Continental електромотор, трансмисия и електронен блок са събрани в един модул, който тежи едва 80 килограма. Компактните размери не му пречат да развива до 150 киловата мощност.

Тествахме го в прототипа на SONO Motors - мюнхенски стартъп за електромобил, но всъщност системата ще може да се въгражда в огромно разнообразие от други модели. Тя ще намали драстично не само теглото, но и цената им.

СИЛОВА ЕЛЕКТРОНИКА. Когато става дума за електромобили, хората мислят само за електромотора и батериите. Но има и трети, също толкова важен компонент - силовата електроника, която управлява взаимодействието между двете. Тъкмо по този параграф Tesla имаше предимство госта години.

Новата технология на Continental обаче борави с ток до 650 ампера и вече донесе на Jaguar i-Pace, в който се монтира, типичните Европейски и Световен автомобил на годината.

ДРИФТ. Строго погледнато, това не е кой знае каква новост, макар че специално създадените за дрифт гуми си заслужават вниманието. Но е подходящ финал за един много интересен ден. А освен това е и доказателство, че каквито и нови технологии да се появят, чистата радост от автомобилата ще си остане. ■

5 500 000
passengers in 2018

Together we make it happen!

МАСКАТА НА ЗОРО

Новото BMW Z4 е станало по-меко в едно отношение - и много по-кораво във всички останали

Текст КОНСТАНТИН ТОМОВ / Фотография КОЛЕЛА

Напоследък постоянно се оплакваме, че колите, дори и спортните, стават все по-меки. Но ето една, чието омекотяване всъщност може само да ни радва. Просто защото то засяга единствено... покрива. BMW, чиято гама набъбна от някогашните четири модела до почти 30, днес предлага автомобили за всякакви вкусове. Включително и такива, които не са изцяло отдадени на "радостта от шофирането", както гласи девизът на компанията.

МОЖЕ ДА НИ СЕ СМЕЕТЕ, но за нас и досегашното Z4 беше в този списък. Неговите гостойнства бяха засенчвани от твърде мекото управление, от една страна, и от прекалено твърдия покрив, от друга. Той добавяше тегло точно там, където не го искате, и директно пращаше всички почитатели на наистина спортните роудстъри в близкия шоурум на Porsche. За частие новото Z4 е нещо съвсем различно.

Достатъчен е само един поглед. Тази

кола може и да няма изчистеността на старото E 30, но тя носи толкова дълго чаканата промяна в консервативните баварски вкусове. Ъгловатите светлини и издутите калници излъчват агресия и мощ. Ако предишното поколение приличаше на някоя от старателно гримирани Кардашиан, новото е като Мария Шарапова - привлекателно, но и с мускули.

Между другото тази кола е много близък роднина на новата Toyota Supra: двете гелят шаси, окачване и двигатели, и дори се правят на една и съща поточна линия, в австрийския завод на Magna Steyr.

ТРЕТОТО ПОКОЛЕНИЕ Е ПО-ДЪЛГО от второто с почти 10 сантиметра, но в същото време е с госта по-късо междуосие. Което впрочем само ще ви зарадва в заводите. Предният надвес може да ви се стори твърде дълъг - причината е в новите стандарти за защита на пешеходците.

Вътре получавате внушителен 10-инчов тъч скрийн за мултимедията и още един екран за приборите. Последният изглежда

госта приглушен в сравнение с ефектния "виртуален кокпит" на Audi - но за това има съвсем проста причина. Това е кола за каране и от BMW не искат никакви прекалено пъстри графики да ви отвлечат погледите от пътя. Имаме леко възражение само срещу огледалния оборотомер - даже и Peugeot се отказа от тази идея.

ИНТЕРИОРЪТ Е ПЪРВОКЛАСЕН като материали, макар и не като функционалност. Джобовете във вратите са нищожни, а за да ползвате поставките за чаши, капациите под лакътя ви трябва да стоят отворени, което е нито удобно, нито красиво.

За сметка на това седалките, създадени специално за тази кола, са много комфортни, а зад тях има удобно пространство за вещи и чанти.

Даже и високите шофьори ще се чувстват добре, какъвто далеч не е случаят с Mazda MX5 например.

И НАКРАЯ СТИГАМЕ ДО ГЛАВНИЯ ГЕРОЙ в тази кола: покрива. Освен че е много по-лек и изработен от специална шумопоглещаща

материя, той е и фантастично бърз. От затворено купе до открито небе ви делят само 10 секунди, при това можете да го направите и в движение, до 50 километра в час.

Z4 се предлага с три мотора. Четирицилиндровият бензин на версиите 20i и 30i дава съответно 197 или 256 коня, и никак не е бавен. Но нашето тестово M40 има шест цилиндъра и 340 коня под капака, и се изстрелва от 0 до 100 км/ч за четири и половина секунди - точно колкото Aston Martin DB9 с неговия V12.

Този шестак, който се развърта до 7 000 оборота, е абсолютно удоволствие. И няма никаква нужда от допълнителния синтезатор на звук. Осемстепенният автоматик се погажда отлично с него и дори не ни се прииска да ползваме планките за ръчна смяна на предавките.

Волянтът е значително по-бърз и прецизен, има електронен диференциал с ограничено приплъзване, а от БМВ уверяват, че това е и най-устойчивата на усукване кола с подвижен покрив в цялата им история. Няма причина да се съмняваме: това Z4 има по-

BMW Z4 M40i

2998

куб. см работен обем
cc capacity

340

к. с. максимална мощност
hp max power

500

Нм максимален въртящ момент
Nm max torque

4.5

секунди 0-100 км/ч
seconds 0-100 km/h

вече сцепление и от гетте, което влечат насила към детската градина.

В СЪЩОТО ВРЕМЕ адаптивното окачване действа интелигентно и дори в режим спорт се смекчава, когато сте на прав участък. Спирачките са от М-поделението. И, което е вече рядкост в наши дни, тази версия се предлага само със задно предаване. И със задница, която се гържи като Ники Минаж при всяко по-рязко подаване на газ.

Z4 започва от умерените 82 000 лева за най-слабата версия. Но M40 вдига летвата до 123 000, което може и да ви се стори солено за толкова непрактична кола. Особено след като ви накарат да доплатите 1800 за цвят металик, 1900 за хедъп дисплей и дори 384 лева за задължителния ветробран.

В същото време обаче Porsche Boxster S, което е с два цилиндъра и с 80 нютонметра по-бедно, струва с цели 22 000 лева повече. А и Z4 ви предлага нещо, което няма цена. В епохата на миниванове и седемместните SUV то ви дава възможността да карате едно истинско, неподправено BMW. ■

THE MASK OF ZORRO

The New BMW Z4 Has Become Softer in One Regard and Much Tougher in All the Rest

By KONSTANTIN TOMOV / Photography KOLELA

We've been constantly complaining recently that cars, even sports ones, are becoming ever softer. But here's one whose softness can only bring joy. Simply because it only pertains to the... roof.

BMW, whose lineup has increased from four models in the past to almost 30, currently offers cars for every taste. Including those who have not completely surrendered to the "sheer driving pleasure", as the company's slogan goes.

YOU MAY FIND IT FUNNY, but for us, the hitherto Z4 was on this list. Its advantages were overshadowed by the overly soft driving on the one hand, and the overly hard roof, on the other. It added weight exactly where you wouldn't want it, and directly sent away all fans of true sports roadsters to the nearest Porsche showroom. Fortunately, the new Z4 is something completely different.

A single glance is enough. This car may lack the smoothness of the old E30, but brings the long awaited change in the conservative Bavarian tastes. The edgy lights and flared fenders imply aggression and power. If the previous generation looked like one of the meticulously maintained Kardashians, the new one is like Maria Sharapova - attractive, but with muscle. By the way, this car is a much closer relative of the new Toyota Supra - both share a chassis, suspension and engines, and are even assembled in the same Magna Steyr plant in Austria.

THE THIRD GENERATION IS LONGER than the second one by almost 10 cm, but at the same time has a quite shorter wheelbase. Actually, this can only bring you joy while driving

on curvy roads. The front overhang may seem too long, but that is due to the new pedestrian protection standards.

Inside you get an impressive 10-inch multimedia touchscreen and another screen for the gauge cluster. The latter seems much dimmer compared to Audi's spectacular "virtual cockpit", but there is a very simple reason for that. This car is to be driven and BMW does not want any overly colourful graphics to distract one's eyes from the road. We have a slight objection against the counter-clockwise tachometer (озлегалния оборотомер) - even Peugeot gave up on this idea.

THE INTERIOR IS FIRST-CLASS in terms of materials, although not in functionality. The door pockets are negligible and if you wish to use the cupholders, the armrest cover lid must be open, which is neither comfortable, nor aesthetic.

On the other hand, the seats, which are specially created for this car, are very comfortable. Behind them is sufficient room for bags and belongings. Even tall drivers will be comfortable, which is not the case with the Mazda MX5, for example.

AND FINALLY, WE GET TO THE PROTAGONIST in this car - the roof. In addition to being much lighter and made of a special sound-insulating material, it is also amazingly fast. You are only ten seconds away from the open skies when the roof is up, which can also open while you drive at speeds of up to 50 km/h. The Z4 is offered with four engines. The four-cylinder petrol 20i and 30i variants, which crank out 197 and 256 hp, respectively, are not slow at all. The one we tested, however, has six cylinders and 340 hp under the hood, and goes from 0

to 100 km/h in 4.5 seconds - the same as an Aston Martin DB9 with its V12.

This straight-sixer, which revs up to 7,000 rpm, is an absolute pleasure, rendering unnecessary the additional sound synthesizer (допълнителния синтезатор на звук). The 8-speed automatic transmission gets along perfectly with the engine and we didn't even have to use the steptronic feature.

The steering is significantly quicker and precise, and there is an electronically controlled limited-slip differential. BMW claims that this car has the best traction out of all the convertibles they have ever made. There is no reason to doubt this, as this particular Z4 has more grip than a toddler being dragged to daycare.

MEANWHILE, the adaptive suspension is intelligent and softens when driving straight, even if in sports mode. The brakes are from the M-line. This model is offered only with a rear wheel drive, which is a rarity nowadays, and makes its rear end behave like Nicki Minaj every time you step on the gas.

Z4's starting price is moderate at 82,000 leva for the weakest variant. The M40, however, raises the bar to 123,000 leva, which you may find pricey for such an unpractical car. Especially after you pay another 1,800 for the silver paint, 1,900 for the head-up display and even 384 leva for the mandatory wind blocker.

At the same time, however, the Porsche Boxster S, which has two cylinders and 80 Nm less, costs a whopping 22,000 leva more. And Z4 offers something you can't put a price tag on. In the era of minivans and seven-seater SUVs, it gives you the opportunity to drive an authentic, unadulterated BMW. ■

86 | **НА ХУБАВИЯ
СИН ДУНАВ**
THE BLUE DANUBE

92 | **ИНТЕРВЮ: АНДРЕ ТОКЕВ**
INTERVIEW: ANDRE TOKEV

98 | **КЪСИ ИСТОРИИ**
SHORT STORIES

АФИШ

Събитията
и нещата, за
които ще се
говори през
август

ФЕСТИВАЛ

МЕЖДУНАРОДЕН ДЖАЗ ФЕСТИВАЛ БАНСКО // Вече 22 години това музикално събитие е един от акцентите в лятната културна програма на България. Този август централният площад на Банско отново ще е сцена за напълно безплатните концерти на Меусио Паркър, Viktor Tóth Arura Trio, Jamal Thomas Band, Ray Gelato & The Giants, Gadjó Dilo, Малина Моие и още джаз формации от България, Италия, Сърбия, Унгария, Франция.

6 – 10 август, Площад „Никола Вапцаров“, Банско

КНИГА

СМЪРТ ВЪВ ВОДА // Макар излязла още през 2009 в родната му Япония, книгата на нобеловия лауреат Кензабуро Ое едва сега се появява на български (в оригинален превод на Антон Андреев). Отчасти автобиографична, тя разказва за писателя Когито Чоко, който 10 години след смъртта на майка си получава завещана от нея семейна реликва. Това кара Чоко да разсъждава за миналото, остаряването, смъртта, смисъла на творчеството, свободата и насилието.

Издателство „Лист“

КЛАСИКА

МОЦАРТОВИ ПРАЗНИЦИ // Вече 16 години фестивалът за класическа и джаз музика е едно от най-значимите събития в Пранец. Провежда се на открита сцена край езерото, където излизат някои от най-значимите имена в българската и световната оперна сцена. Тазгодишното издание е посветено на 120-годишнината от рождението на големия български композитор Панчо Владигеров. Закриваният концерт, разбира се, е Моцарт - „Реквием“.

23 – 25 август, Пранец

EN

FESTIVAL

INTERNATIONAL JAZZ FESTIVAL BANSKO // For 22 years now this music event is one of the accents of Bulgaria's summer cultural programme. This August the central square of Bansko will once again be the stage of the absolutely free of charge concerts of Maceo Parker, Viktor Tóth Arura Trio, Jamal Thomas Band, Ray Gelato & The Giants, Gadjó Dilo, Malina Moye and more jazz formations from Bulgaria, Italy, Serbia, Hungary, France.

6th – 10th of August, „Nikola Vaptsarov“ Square, Bansko

BOOK

DEATH BY WATER // Although published in his home country Japan, the book by the Nobel laureate Kenzaburo Ōe is only now making its appearance in Bulgarian language (as an original translation by Anton Andreev). Part autobiography, it narrates of the writer Kogito Choko, who, 10 years after the death of his mother receives a family heirloom bequeathed by her. This makes Choko think about the past, growing old, death, the meaning of creative work, freedom and violence.

„List“ Publishing House

CLASSIC

MOZART FESTIVAL // For 16 years now the festival for classical and jazz music is one of the most important events in Pravets. It is being held on an open-air stage near the lake, on which some of the most significant names in the Bulgarian and world opera stage are performing. This year's edition is dedicated to the 120th anniversary of the birth of the great Bulgarian composer Pancho Vladigerov. The closing concert, of course, is Mozart - „Requiem“.

23rd – 25th of August, Pravets

Events and things that will be discussed in July

POSTER

КИНО

ИМАЛО ЕДНО ВРЕМЕ В ХОЛИВУД // Последният филм на Куентин Тарантино беше чакан с нетърпение и се надяваме да е имало за какво. Действието се развива в края на 60-те години в Холивуд, когато застаряващата звезда Рик Далтън (Леонардо Ди Каприо) и дубльорът му Клиф Буут (Брад Пит) снимат поредния си филм на фона на заглъхващата „Златна ера“ на Холивуд. Тарантино представя и своята версия за Чарлз Менсън и убийствата, в които е замесен.

От 16 август по кината

ИЗКУСТВА

ПРАЗНИЦИ НА ИЗКУСТВАТА „АПОЛОНИЯ“ // Традиционният културен фестивал в Созопол ще бъде открит с юбилеен спектакъл на балет „Арабеск“. Сред акцентите е майсторски клас на оперната прима Александрина Пендачанска, концерти на Живко Петров, Стефан Вълдобрев, Лия Петрова и Виктория Василенко, както и разнообразни спектакли и изложби. На няколко метра от плажа, бихме добавили.

29 август – 7 септември, Созопол

ФОЛКЛОР

ГАЙДАРСКО НАДСВИРВАНЕ // Надсвирването с духовия инструмент, популярен под различна форма на много места по света, събира участници и зрители от много държави в малкото смолянско село Гела. Събитието се състои на поляните пред параклиса „Св. Илия“ над селото, където освен на екзотичните звуци на гайдата, може да се насладите и на рогопски специалитети. И, естествено, на възшебните гледки на Западните Родопи.

4-5 август, с. Гела

EN

CINEMA

ONCE UPON A TIME ... IN HOLLYWOOD // The latest film by Quentin Tarantino was much looked forward to and we hope it was worth it. The movie is set in the end of the 60s in Hollywood, when the ageing star Rick Dalton (Leonardo DiCaprio) and his stunt double Cliff Booth (Brad Pitt) are shooting their latest film against the backdrop of the fading „Golden Age“ of Hollywood. Tarantino presents his version of Charles Manson and the murders that he was involved in as well.

In cinemas August 16th

ARTS

„APOLLONIA“ FESTIVAL OF ARTS // The traditional cultural festival in Sozopol will be opened by a jubilee show of the „Arabesk“ ballet. Among the accents is a master class of the prima donna Alexandrina Pendatchanska, concerts of Zhivko Petrov, Stefan Valdobrev, Liya Petrova and Victoria Vassilenko, as well as various spectacles and exhibitions. Several hundred metres away from the beach, we could say.

29th of August – 7th of September, Sozopol

FOLKLORE

INTERNATIONAL BAGPIPE CONTEST // The contest with the woodwind instrument, popular in various forms in many places around the world, is bringing together participants and audience from many countries in the small Smolyan village of Gela. The event is being held on the meadows in front of the chapel of „Sv. Iliya“ (St. Ilijah) above the village, where you may enjoy not only the exotic sound of the bagpipe, but Rhodope culinary specialties as well. And, of course, the enchanting views of the Western Rhodopes.

4th - 5th of August, the village of Gela

Текст: КРИСТИНА НИГОХОСЯН / By CRISTINA NIGOHOSIAN

We deliver!

Throughout Europe for you

GLS transports over 430 million parcels per year throughout Europe.

Every day more than 14,000 employees and about 19,000 vehicles are on duty for 220,000 customers.

For you in Bulgaria in cooperation with

Българската пивоварна индустрия залага на премиум сегмента

5,5 милиона хектолитра бира са продадени в България през 2018 г., а оборотът на пивоварните предприятия е близо 480 млн. лева, според данни на Съюза на пивоварите в България (СПБ). През 2018 г. производството на бира у нас е 5,1 млн. хектолитра, като за същия период на пазара са позиционирани 35 нови продуктови предложения, произведени в страната.

Следете бизнес трендовете онлайн:

bloombergtv.bg

facebook.com/BloombergTVBG

**Bloomberg
TV Bulgaria**

НА ХУБАВИЯ СИН ДУНАВ

По българския бряг на великата река ще попаднете на старомодни градчета, римски крепости, някогашен концлагер и някои от най-красивите архитектурни образци в страната

Текст КРИСТИНА НИГОХОСЯН / Фотография ЕВГЕНИ ДИНЕВ, SHUTTERSTOCK

Макар да е натоварен със сериозната функция на северна граница и фактически да е най-дългата река, прекосяваща България, Дунав и районът по поречието му някак винаги са оставали встрани от туристическия интерес. The Inflight Magazine се опитва да поправи тази грешка – ето някои от най-любопитните и натоварени с история места по протежението му.

ВИДИН

Историята на северозападния областен град може би надхвърля три хилядолетия. Намира се на мястото на келтско селище, където по-късно се появява римският град Бонония. Ако не броим стопилото се в последните двайсетина години население, Видин е град, в който наистина има какво да се види. Основна забележителност е Баба Вида – най-добре запазената средновековна крепост в страната. Строежът ѝ е започнал през X век върху останки на някогашно римско укрепление, но същинския си вид добива при управлението на последния български средновековен цар - Иван Срацимир. Разполага се на почти 10 декара площ и е обградена от ров с ширина 12 и дълбочина 6 метра. Някога феодален замък на българ-

ските владетели, по време на турското робство Баба Вида е превърната в склад, казармени помещения и затвор. Най-любопитен за туристите е средновековният период, а за да го почувствате напълно помагат редица възстановки – реплика на таран на една от защитните кули, тъмница и стая с уреди за мъчения. Музеите, които заслужават внимание, са Конака и Кръстатата казарма. Друг изключително любопитен обект е Видинската синагога – втората най-голяма в България след тази в София, но смятана за много по-красива. От красотата ѝ обаче е останало малко – строената в края на XIX век сграда се руши и няма изгледи някой да се заеме с реставрацията ѝ скоро.

ЛОМ

Лом също има гревна история - преди римляните да го нарекат Алмус, на негово място е имало тракийско селище. Има важна функция по време на Видинското царство, а следващият му голям възход настъпва с началото на речната търговия с Виена. Австрийското влияние може да се усети по архитектурата в централната част на града. Сред останалите забележителности са народно читалище „Постоянство“, създадено в началото на XIX век, антична-

та крепост Алмус, Борунската църква и обновения Дунавски парк.

КОЗЛОДУЙ

На фона на горните Козлодуй не е град с богата история. Затова пък може да се похвали със сравнително висок стандарт на живот за района заради атомната електроцентрала „Козлодуй“, с приятен крайречен парк и с един от символите на борбата за българско освобождение – парахода „Радецки“. Корабът, с който Христо Ботев и четата му прекосяват Дунав от Румъния и акостира в Козлодуй, в момента функционира като музей. Важно е да се знае, че оригиналният е бракуван и унищожен в началото на XX век, а настоящият е реплика, построена в Русенската корабостроителница през 1966 година.

СВИЦОВ

Градът е разположен в най-южната точка на река Дунав в България. Именно това му разположение е причина за решението римският Осми августовски легион да се разположи там през I век след Христа. Тогава е основан легионният лагер Нове – важна част от отбранителната линия на Римската империя. В момента той е архитектурна ▶

► забележителност - в посетителския център могат да се видят монетно съкровище и статуи, а извън легионната крепост са останките две базилики и жилищни помещения с впечатляваща по размерите си баня. Други забележителности в града са къщата-музей на родения тук голям български писател Алеко Константинов, часовниковата кула от 1763, както и парк „Паметниците“, посветен на ролята на Русия по време на Освободителната война.

РУСЕ

Най-големият български град, разположен край Дунав, е и най-богатият откъм история, културни и археологически забележителности. Създаден още през II век преди Христа, възходът му идва след разрушаването на средновековен Червен, когато жители на унищожената крепост се заселват в Русе. По време на Възраждането и борбата за освобождение градът е основният „прозорец“ към Запада - тук първо достигат не само новините от Европа, но и новите тенденции в културата и архитектурата. След Освобождението градът процъфтява – създадени са 164 предприятия, а Дунавската корабостроителница работи с пълна сила. Тук е създадена и Първата българска парна пивоварна „Хаберман“. Сред забележителностите на Русе са Паметникът на Свободата, дело на италианския скулптор Арнолдо Цоки, Доходно здание по

проект на виенския архитект Петер Паул Бранг, „Виенската къща“, ексцентричната сграда на Старата музикална гимназия, както и домът на писателя и нобелов лауреат Елиас Канети. А ако културата ви идва в повече, околностите на Русе предлагат и природни красоти – парк „Русенски Лом“, лесопарк „Липник“ и пещерата Орлова Чука.

СИЛИСТРА

Подобно на всички останали български градове по поречието на Дунав, и Силистра е свързана с Римската империя заради местоположението си. През 106 година тук е основан град Дуросторум по нареждане на

император Траян. По-късно е важна крепост за Византия, а след това и за Първото българско царство. Най-ясна представа за богатата история на града може да се добие в Регионалния исторически музей. Друга любопитна забележителност е Меджиди табия – изключително добре запазена крепост, част от османска фортификационна система, ползвана по време на Кримската и Руско-турската война. На 16 км от Силистра се намира биосферният резерват „Сребърна“, който е обект на световно наследство на ЮНЕСКО. Известен е най-вече с 221-те вида птици, които могат да се наблюдават на територията му. ■

ОСТРОВИТЕ ПО ДУНАВ

ЦИБЪР

Намира се между Лом и Козлодуй и е защитена местност. Местообитание на защитени видове птици като речна рибарка, белочела рибарка, стригояк, къдроглав пеликан.

ПЕРСИН

Със своите 41.1 кв. км е най-големият български остров. Печално известен с концентрационния лагер „Белене“ (1949-1989), островът е част от природен парк Персина. На територията му гнездят 170 вида птици, между които малък корморан и червеногуша гъска.

ВАРДИМ

Намира се край Свищов и е част от Националния план за опазване на влажните зони. На острова се намира резерват „Стария гъб“, известен с влаголюбивата си растителност, част от която е известния вардимски гъб.

КОСУЙ

Намира се в близост до Силистра. На скромната площ от 2 кв. км. се намира защитената местност „Остров Пожарево“, местообитание на редки и застрашени видове птици.

The Blue Danube

Scattered along the great river's Bulgarian shore are old towns, Roman fortresses, a communist-era concentration camp and some of the most beautiful architectural marvels in the country

Although it serves the important function of being a northern border and is practically the longest river to run through Bulgaria, the Danube and the nearby regions have somehow always remained outside the tourism spotlight. The In-flight Magazine is trying to remedy this by introducing you some of the most interesting and history-rich places along the river.

VIDIN

The northwestern regional city's history likely goes back more than three millennia. It is located on the site of a Celtic settlement, where the Roman town of Bononia emerged later. If the depopulation of the last 20 years is not counted, Vidin is a city that offers much to

be seen. The main attraction is Baba Vida - the best-preserved medieval fortress in Bulgaria. Its construction began in the 10th century where a Roman fortress once stood. It acquired its true appearance during the rule of the last Bulgarian medieval Tsars - Ivan Sratsimir. It spans over an area of almost one hectare and is surrounded by a moat 12 metres wide and 6 metres deep. A once feudal castle of Bulgarian rulers, during the Turkish yoke Baba Vida was turned into a repository, barracks and a prison. The medieval period is the most interesting one for tourists. Tourists can immerse themselves into the medieval period with the help of a series of genuine attractions, such as a battering ram replica next to one of the defense towers, a dungeon

and a torture room. The noteworthy museums in the city are Konaka and Krustata Kazarma [the cross-shaped barracks]. Another exceptionally interesting landmark is the Vidin Synagogue - the second largest synagogue in Bulgaria after the one in Sofia, but believed to be more beautiful. Not much is left of its beauty, however, as the 19th century building is abandoned with no sign of restoration anytime soon.

LOM

Lom's history also dates back to ancient times. There was a Thracian settlement there before the Romans named it Almus. It served an important function during the Tsardom of Vidin, while its next rise came ▶

By KRISTINA NIGHOSSYAN / Photography EVGENI DINEV, SHUTTERSTOCK

► with the start of trade with Vienna along the river. The Austrian influence is visible through the architecture in the town's centre. Among the other landmarks are the Pos-toyanstvo [perseverance] community centre, established in the first half of the 19th century, the ancient fortress Almus, the old St. Nicholas church [aka Borunska church] and the renovated Danube Park.

KOZLODUY

Kozloduy's history is not as rich as the above towns', but it boasts a relatively high standard of living in the region thanks to the Kozloduy Nuclear Power Plant. The town has a pleasant riverside park and is home of one of the symbols of the Bulgarian struggle for liberation - the Radetzky steamship, on which Bulgarian poet and revolutionary Hristo Botev and his band of freedom fighters crossed the Danube from Romania to land in Kozloduy. The ship now functions as a museum. It is important to note that the original steamship was scrapped and destroyed at the start of the 20th century, while the current one is a replica built in the Rousse shipyard in 1966.

SVISHTOV

The town is situated on the Danube's southernmost point in Bulgaria. It was precisely its location that led to the decision to station there Augustus' Eighth Legion [Legio octava Augusta] in the 1st century AD. This is when the Novae legionary fortress was established as an important defense line of the Roman

Empire. Currently it is an archeological landmark. A coin treasure and statues can be seen at its visitors centre, while the remains of two basilicas and residential quarters with impressive baths are located outside the fortress. Other notable landmarks are the museum-house of famous Bulgarian writer Aleko Konstantinov, who was born in the town, the clock tower built in 1763, as well as the Monuments Park, dedicated to Russia's role in the Russo-Turkish War of 1877-1878, which led to Bulgaria's liberation from Ottoman rule.

RUSE

The largest Bulgarian city on the Danube and the one with the richest history, cultural and archeological landmarks. Founded in the 2nd century BC, its rise came after the destruction of the medieval town Cherven, when residents of the destroyed fortress settled in Ruse. During the Bulgarian period of national revival and struggle for independence, the town served as the main "window" to the West. It was the entry point of news from Europe and the latest trends in culture and architecture. Ruse flourished after Bulgaria's liberation, with 164 enterprises and the local shipyard working at full capacity. The first Bulgarian steam brewery Habermann was opened here. Among Rousse's attractions are the Monument of Liberty, built by Italian sculptor Arnolfo Zocchi, the Dohodno Zdanie [Profitable Building], designed by Viennese architect Peter Paul Brang, the Viennese House, the eccentric historic building known

as the Old High School of Music, as well as the home of writer and Nobel Laureate Elias Canetti. If all this culture is hard to digest, the areas surrounding Ruse offer beautiful nature landscapes, such as the Rusenski Lom Nature Park, Lipnik Forest Park and the Orlova Chuka Cave.

SILISTRA

Similar to all the other Bulgarian towns along the Danube, Silistra, too, is connected with the Roman Empire due to its location. The town of Durostrum was founded here in 106 AD on the orders of Emperor Trajan. Later on it becomes an important fortress of Byzantium and then the First Bulgarian Tsardom. The local Regional Museum of History offers the best glance at the city's rich history. Another interesting landmark is the Medzhidi Tabiya Fortress, which is exceptionally preserved and was part of the Ottoman system of fortifications, used during the Crimean and Russo-Turkish wars. Some 16 km away from Silistra is the Srebarna Nature Reserve, which is recognized as a World Natural Heritage Site and included in the UNESCO World Heritage List. The reserve is famous for the 221 species of birds that can be watched on its territory. ■

Islands

TSIBAR

The island is located between Lom and Kozloduy and is a protected area. It is home to protected bird species, such as the common tern, little tern, the Eurasian oystercatcher, Dalmatian pelican.

PERSIN

Its area of 41.1 sq km makes it is the largest Bulgarian island. Home of the notorious Belene concentration camp (1949-1989), the island is part of the Persina Nature Park. Some 170 bird species nest on its territory, including the pygmy cormorant and the red-breasted goose.

VARDIM

Located near Svishtov, the island is part of the National Action Plan for the Conservation of Wetlands. The Old Oak nature reserve is found there, famous for its moisture-loving vegetation, including the famous Vardim Oak.

KOSUY

The island is located near Silistra. The 2-sq-km Ostrov Pozharevo [Pozharevo Island] protected area serves as a habitat for rare and endangered bird species.

PRESTIGE
Deluxe Hotel Aquapark Club

- ✓ May – from 32 Euro
- ✓ June – from 39 Euro
- ✓ July – from 54 Euro
- ✓ August - from 79 Euro
- ✓ September – from 34 Euro

ДЪЛБОЧИНАТА НА БАСЕЙНА Е 1.35 м

RESERVATIONS:
00359 893 323129
reservations@prestigeaquahotel.com

www.prestigedeluxeaquapark.com

ALL INCLUSIVE

ВСЕ ПОВЕЧЕ ГОТВАЧИ ЩЕ СЕ ОРИЕНТИРАТ КЪМ УЛИЧНАТА ХРАНА

Разговаряме с Андре Токев за най-актуалните тенденции във Вкуса
и за първото българско издание на European Street Food Awards

Текст КРИСТИНА НИГОХОСЯН / Фотография STREET FOOD & ART FESTIVAL, bTV

Уличната храна вероятно е най-популярната и постоянно разрастваща се мода в кулинарията в последните години. Тя не погмива и България, където за втора година се състои Street Food & Art Festival – от 7 до 11 август на пристанището и Морската гара в Бургас, и между 28 август и 1 септември в Морската градина във Варна. За пръв път ще има българско издание и на най-голямото тематично състезание в Европа - European Street Food Awards, като най-добрият български "уличен" готвач ще представи страната на големия финал в Малмьо, Швеция, в края на септември. В журито за определянето му е шеф Андре Токев – един от най-разпознаваемите шеф-готвачи на България, с когото си говорим за най-актуалните тенденции.

Второто издание на Street Food Fest е вече в три града. Промени ли се нагласата на българина към тази храна?

С всяка изминала година семейството на така наречените food trucks се разраства и колегите предлагат все по-интересна и атрактивна храна. Тя е впечатляваща и печели все повече публика. Неизбежно е и нагласата на хората да се промени – все повече хора идват на събитията на Street Food & Art Festival и със сигурност тепърва феновете на уличната храна ще стават все повече.

Какво ще очаквате и ще оценявате най-високо от участниците в European Street Food Awards?

Такъв тип награди стимулират по-високото качество на уличната храна. Важно е да оценим концепцията, която ни е предложена. За мен от най-голямо значение ще бъдат качествените продукти и правилният начин на приготвяне, хигиената на работното място, както и правилното предлагане и контактът с клиентите.

Уличната храна напоследък сякаш придоби някакъв елитен статут. На какво се дължи това, доколко отговорни са предлагания като тези на Антъни Бургейн или Street Food на Netflix?

Медиите допринасят тази информация да достигне много бързо до нас. От друга страна, пътуващите българи, които са се докоснали до уличната храна в различните краища на света, започват да я търсят и у нас. И в България с телевизионните формати и фестивалите показахме колко разнообразно може да бъде храненето и как може да се постигне кулинарното изкуство, което радва не само тялото, но и душата. В предлагания като „Мастър Шеф“ демонстрираме

ме, че ако следваш мечтите си, винаги можеш да ги постигнеш.

Къде street food културата е най-развита и популярна?

За мен тя е най-добре развита в САЩ за каквото и тип улична храна да става дума. Но дори и в Римската империя я е имало. В Помпей видях невероятни съоръжения и кухни, които се предлагали улична храна. Така че тя съществува от векове, но сега се превръща в атрактивна и качествена храна за бързо похапване по цял свят.

Коя е вашата любима улична храна и къде е тази, която истински ви впечатли?

В Портланд в щата Орегон за първи път бях впечатлен от храната от камионите за храна - имаше цяла улица с над 90 камионетки.

Как си представяте бъдещето на уличната храна?

Ще става все по-интернационална, ще се смесват идеи, продукти и техники от цял свят.

А какви като цяло са кулинарните тенденции за близките години?

Виждам две основни. Първата е да се обръща специално внимание на качеството на продуктите и това те да са локални, но да се приготвят при висок стандарт на готвене. Втората е свързана с темата ни на разговор – уличната храна. Все повече шеф-готвачи ще се ориентират да стартират собствен бизнес с камион за храна. ■

More and More Cooks Will Focus On Street Food

We are talking with Andre Tokev about the most current trends in taste and about the first Bulgarian edition of the European Street Food Awards

Текст KRISTINA NIGOHOSYAN / Фотография STREET FOOD & ART FESTIVAL

Street food is probably the most popular and constantly expanding fashion in cuisine in recent years. It does not bypass Bulgaria as well, where the Street Food & Art Festival is being held for a second consecutive year - from the 7th to the 11th of August at the port and the Marine station in Burgas, and between the 28th of August and the 1st of September at the Marine Garden in Varna. The largest thematic competition in Europe - European Street Food Awards will also have a Bulgarian edition for the first time, and the best Bulgarian "street" cook will represent the country at the big final in Malmö, Sweden, at the end of September. Andre Tokev, one of the most recognizable Master Chefs of Bulgaria, with whom we are speaking about the most current trends, is part of the jury for determining who he/she is.

The second edition of Street Food Fest is already in three cities. Has the attitude of Bulgarians towards this food changed?

With each passing year the family of the so-called food trucks is growing and the colleagues are offering ever more interesting and attractive food. It is impressive and is winning over an ever broader audience. It is inevitable for people's attitude to change as well - people are coming in ever larger numbers to the events of Street Food & Art Festival and the fans of street food are certainly yet to grow in numbers.

What will you expect from, and appreciate the most in, the participants in European Street Food Awards?

That type of awards are stimulating the higher

quality of street food. It is important to assess the concept that has been offered to us. The things that will be most important for me are the quality products and the correct manner of preparation, the hygiene at the workplace, as well as the correct offering and the contact with the customers.

Street food has seemingly lately acquired some kind of an elite status. What is this due to, to what extent TV shows like the ones of Anthony Bourdain or Netflix's Street Food are responsible for that?

The media are contributing for this information to very quickly reach us. On the other hand the travelling Bulgarians who have come into contact with street food in the various parts of the world, are starting to look for it in our country as well.

And in Bulgaria, with the television formats and the festivals we showed how varied the diet can be, and how a culinary art may be achieved, that is a pleasure not only for the body, but for the soul as well. In TV shows such as "Master Chef" we demonstrated that if you follow your dreams you may always achieve them.

Where is the street food culture most developed and popular?

In my view it is most developed in the USA, whatever kind of street food we are speaking of. But even in the Roman Empire there was street food. In Pompeii I saw incredible facilities and kitchens that have been offering street food. So it exists since centuries ago, but is now transforming into an attractive and quality food for having a hasty meal all over the world.

Which one is your favourite street food and where is the one that truly impressed you?

In Portland, Oregon I was first impressed by the food from the food trucks - there was an entire street with over 90 light motor trucks.

What do you imagine the future of street food will be like?

It will become ever more international, ideas, products and techniques from all over the world will be blended.

And what in general are the culinary trends for the coming years?

I see two main ones. The first one is to give special consideration to the quality of the products and to them being local ones, but prepared at a high standard of cooking. The second one is connected with the topic of our conversation - street food. An ever larger number of cooks will orientate themselves towards starting their own business with a food truck. ■

Discover The World of Q.T.E!

We are a fast growing company that was founded in 2009. The main mission of the company is to offer the Bulgarian market high quality bakery products with authentic taste. Our production is designed for the B2B sector, which includes hotels, catering, restaurants and bars that prepare fresh bakery products and sandwiches on the spot. The brand under which the company's products are known is Quick Tasty Easy or Q.T.E. for short. The company has developed to become a leading producer of frozen half-baked and frozen products and our portfolio includes over 100 products. The company has gained a leading position in the production of croissants with butter, ciabatta and others. We offer franchise partnerships to our customers and we partner in building the hot points for the sale of bakery products, which are prepared on site and are always freshly baked. Company policy is to develop and offer new, quality products which become well established on the international market.

КЛИЕНТЪТ Е ВАЖЕН, НО НЕ ПО-МАЛКО ВАЖНИ СА И СЛУЖИТЕЛИТЕ В ЕДНА КОМПАНИЯ

Милена Драгийска, главен изпълнителен директор, Лидл България:

През годините Лидл България успя да се наложи като един от най-добрите работодатели на българския пазар. Според гве от последните проучвания, работещите хора и студентите в страната ви нареждат съответно на 5-о и 15-о място сред най-желаните работодатели. Какъв е вашият подход при изграждането на работодателската марка?

Изграждането на работодателската марка е цялостен процес, който е неизменна част от позиционирането ни като отговорна и коректна компания. Не можеш да претендираш, че си добър работодател, ако не си честен бизнес партньор или ако не си отговорен към клиентите и към общността като цяло. В този смисъл това са две страни на една и съща монета. През всичките тези години Лидл България се доказва като модерен бранд и като стойностна и отговорна компания. Това неминуемо рефлектира и върху начина, по който хората ни възприемат като работодател. Най-ценното е, че при нас няма противоречие между поведението ни навън пред клиентите и поведението ни у дома сред нашите служители. Затова, когато говорим за принципи като честност, коректност, прозрачност и отговорност, при нас те се прилагат с еднаква сила навсякъде. Вярвам, че този интегритет е ключов. Свикнали сме да казваме, че клиентът е най-важен. Не по-малко важни обаче са и онези, които с ежедневните си усилия и отдаденост допринасят за удовлетвореността именно на клиентите и така допринасят за успеха на компанията.

Кои са онези конкретни предимства, които са в основата на мотивацията и лоялността на вашите служители?

Качествените хора се привличат с конкурентно предложение, но се задържат с отно-

шение и усилия на ръководителите ежедневно. При мотивацията и лоялността нещата са много комплексни. Доброто заплащане е задължително, но далеч не единствено условие. То не може да „наклони везните“ изцяло в своя полза, ако срещу него не стоят редица други важни фактори. Сред тях са насърчаващата корпоративна култура, откритата и двупосочна комуникация, възможностите за развитие, интересните професионални предизвикателства, както и сплотеният екип и силният ръководен състав. Нека ви маркирам някои конкретни неща – ние сме първият ритейлър с позитивно електронно отчитане на работното време, с което гарантираме коректно изплащане на всяка изработена минута. Ежегодно инвестираме 6-цифрен бюджет в развитието и допълнителната квалификация на нашите служители – при нас всеки 5-и е получил възможност за кариерно израстване. Като част от международна верига, даваме на служителите си достъп до световни практики и ноу-хау. Не на последно място, грижим се и за баланса между работата и техния личен живот. Така например при нас служителите могат да ползват допълнителен ген отпуск за рождения си ден, а ако им се роди дете, получават подарък и финансова подкрепа. Мога да изброявам още много и всяко следващо ще накланя везните не в полза на заплатата, а в полза на цялостната атмосфера и същевременно индивидуално отношение, които човек открива на работното място при нас. Вярвам, че това е най-голямото предимство на Лидл България като работодател – симбиозата между коректно и отговорно отношение и грижата към служителите, която засвидетелстваме ежедневно.

Казвате, че заплащането не е водещ

фактор при избора на работа, но тъкмо Лидл България за първи път на нашия пазар направи кампания за набиране на служители, в която посочихте заплатата. Защо се спряхте на такъв подход?

Истината е, че за нас самите това беше експеримент, който не бяхме сигурни как ще се възприеме. За щастие, се превърна в успех. Избрахме този подход, за да провокираме интереса конкретно към позицията на касиер-продавачите, която е изключително важна за нашия бизнес – тези хора са лицето на Lidl. Но обявяването на заплатата не беше самоцел. То беше част от цялостното послание, че започвайки от касиер-продавач в Lidl, всеки може да стигне готам, докъдето стигат мечтите му, а ние имаме редица конкретни примери за подобни биографични „изкачвания“ в кариерната стълбца в Лидл България. От друга страна, подобни прозрачни практики могат единствено да допринесат за подобряване на средата, което е изцяло в полза на работещите. Показателен е фактът, че нашата кампания прерасна в дискусия за пазара на труда като цяло. Предизвикахме коментарите на медици, икономисти и лидери на мнение – знак, че сме повдигнали важна тема, която очевидно има нужда от трибуна и дискусия.

Могат ли самите компании да инициират налагането на положителни трудови практики?

Разбира се, че могат. Всяка отговорна компания е длъжна да иницира стойностни и добри практики. Ще ви дам един съвсем пресен пример – буквално преди няколко седмици обявихме трети официален почивен ден за служителите от нашите магазини. Това означава, че освен на Коледа и Нова година, те вече ще бъдат със своите семейства и

Милена Драгийска управлява Лидл България от 2007 г., когато веригата стъпва на българския пазар. Започва кариерата си в Lidl Германия през 2002 г. като Регионален мениджър продажби за регионите на Щутгарт и Карлсруе, след което продължава професионалното си развитие в централата на Lidl, където отговаря за различни международни проекти за Lidl International.

Член е на Управителния съвет на Германо-Българската индустриално-търговска камара.

на Великденската неделя. Сред хранителните вериги ние сме първите, които въвеждаме тази практика. Може би от бизнес гледна точка за някои тя не изглежда разумна – защо един търговец да се лишава от печалбата на празник като Великден? От гледна точка на добрия работодател обаче това е една прекрасна практика и жест на благодарност към всички онези хора, които работят през уикендите и останалите официални празници, когато гругите почиват. Вярвам, че компаниите и трудовият пазар трябва да са отворени към всяка идея, която е балансирана и в полза на работещите. Затова можем само да се радваме, ако други работодатели от сектора последват примера ни.

Наскоро открихте и развоен ИТ център – Lidl Digital. Различен ли е подходът тук при набирането на служителите и изграждането на работодателската марка?

Не само в името на Lidl Digital е видно, че от една страна говорим за една различна компания с напълно различен предмет на дейност. Затова и подходът е различен и съобразен със спецификите на ИТ бизнеса. От друга страна обаче в нея служителите откриват всички позитиви от принадлежността си към мащаба и начина на работа на ритейлър №1 в Европа – Lidl. Принципиите на прозрачност и коректност, отличните работни условия и заплащане и възможностите за кариерно развитие остават непроменени и тук, но спецификата на работата налага много по-различен, бих го нарекла артистичен и свободен подход при мотивацията на служителите. Ще го откриете в първата кампания за позиционирането на Lidl Digital като работодател, която стартирахме наскоро, както и дори в кариерния им сайт. Искаме да акцентираме именно върху това – че работата в Lidl Digital преобръща представите и не е това, което хората очакват. В този бранш много по-ценни са тръпката от професионалното предизвикателство и гостътът до последни технологии. Това е и ключовото предимство на Lidl Digital – изключително интересни проекти, в които участват екипи от цял свят, както и използването на най-новите технологии и езици за програмиране, пречупени през госта сложните оперативни процеси в модерния ритейл и неговата комплексна логистична среда. Тези две неща са основен мотивиращ фактор за всеки ИТ специалист и в Lidl Digital им даваме именно това. Щастлива съм, че въпреки краткото време, в което е на българския пазар, компанията успя бързо да намери своята идентичност, привлече изключително ценни кадри и уверено продължава напред.

1.

2.

КЪСИ ИСТОРИИ

В разгара на лятото не може да обуюм нищо друго, освен къси панталони. Как обаче да ги носим, без да изглеждаме като позрастващи?

Шорти, къси панталони, бермуди – както и да ги наречем, те винаги предизвикват полемики сред мъжката част от населението над 20 години. Може ли да ги носим и да изглеждаме сериозно? Колко да са дълги? С какви обувки е подходящо да се обуват? А стават ли за офис? Ако сме в Милано, отговорът на последният въпрос може и да е „да“. За останалите обаче ни трябва повече подготовка.

НАЙ-ГОЛЕМИЯТ ПРОБЛЕМ с късите панталони е в това как ще ги комбинирате – от това зависи колко на сериозно ще ги приемат хората около вас. Особено, ако бизнесът ви не е в лежерната творческа сфера. Ако трябва да сме честни, не посягайте към тях, ако имате каквито и да е съмнения. Ако сте достатъчно уверени обаче, изборът ви трябва да падне върху бермудите от качествена материя или въздъсещите чино панталони, но в къс вариант. И двата варианта са достатъчно

класически, за да може да ги комбинирате както за лежерна ваканция в Италия, така и за импровизиран бизнес обяд.

АКТУАЛНИ ТОЗИ СЕЗОН обаче са други видове къси панталони, които могат да поставят стилните ви решения под въпрос. Шортите с връзки, карго панталоните до коленете и тези с пъстри принтове са сред любимите на модните експерти този сезон. Първите са изключително удобни за активна почивка или пък неделно преяждане. Вторите отдават почит на модата от 90-те, а третите категорично изискват безпогрешно усещане за стил. За накрая оставихме нещо наистина крайно – късите къси панталони, които няма как да не ни напомнят Аксел Роуз в апогея на Guns'n'Roses. Седмицата на модата в Милано изобилстваше от възкъси мъжки шорти, които повече напомняха голно бельо. Да рискувате ли с тях? Зависи от смелостта и физическите ви данни. ■

3.

1. Norse Projects
2. Rubinacci
3. Ray-Ban
4. Prada
5. Pilgrim Surf + Supply
6. A.P.C.
7. Tod's
8. Polo Ralph Lauren
9. Saturdays NYC
10. Wacko Maria

4.

5.

6.

7.

EROTIC BAR

THE ART OF SEDUCTION IN SOFIA CITY

- * OVER 20 GORGEOUS GIRLS IN SOFIA
- * BREATH-TAKING STRIPTease SHOWS
- * ACROBATIC DANCERS
- * PROFESSIONALLY CHOREOGRAPHED SHOWS
- * PREMIUM BEVERAGES AND FIRST CLASS SERVICE

0877 948 375   eroticbarsofia@gmail.com
 Cherni Vrah Blvd 31
 f [eroticbarsofia](https://www.facebook.com/eroticbarsofia)

KAMA SUTRA
Night club

ADVENTURES FOR GENTLEMAN

bul. Kniaz Aleksandar Dondukov 19, 1000 Sofia Center
 +359 877 69 40 99 | www.barkamasutra.com
 Facebook: Kama Sutra Erotic Bar

ДА СЕ ЗАГУБИШ ТАМ, ЗНАЧИ ДА СЕ ВЛЮБИШ.

БАРСЕЛОНА

от
€ 79 ✈️
еднопосочна
цена

от
€ 159 ✈️
двупосочна
цена

Цената е крайна и включва: всички такси, 1 бр. ръчен багаж до 10 кг + 1 бр. дамска чанта/лаптоп, кетъринг на борда, безплатен чек-ин. Цена на първо парче багаж до 23 кг - 20 евро на посока. Чекиран багаж може да се заплати преди полет на летище или в офис на издателя на билета.

Цена на първо парче багаж до 23 кг - 20 евро на посока. Авиокомпанията предлага цени и с включен чекиран багаж. Виж всички предложения и резервирай на www.air.bg

България Ер
Национален Превозвач www.air.bg

ПРИЯТЕН
ПОЛЕТ

ПРИЯТНИ
ЕМОЦИИ

8.

9.

10.

SHORT STORIES

At the height of the summer we cannot put on anything else but shorts. But how are we to wear them without looking like adolescents?

Shorts, Cargo shorts, Bermuda shorts - however we might call them they always cause controversy among the male part of the population above the age of 20. May we wear them and look serious? How long should they be? What shoes are suitable for us to put on with them? And are they ok for an office? If we are in Milan the answer to the latter question may be "yes". However for the others we need more preparation.

THE BIGGEST PROBLEM with shorts lies in how you are going to combine them - how seriously the people around you will take them depends precisely on that. Particularly in case your business is not in the leisure creative field. To be honest, do not reach for them if you have any doubts whatsoever.

However if you are confident enough you should choose Bermuda shorts made of a quality fabric or the ubiquitous Chino trousers, but in their short version. Both variants are classic enough in order for you to be able to combine them both for a leisure vacation in Italy, and for an improvised business lunch.

THE ONES CURRENT THIS SEASON however are other types of shorts, which may call your decisions regarding style into question. Boardshorts, knee-long Cargo shorts and shorts with variegated prints are among the favourite ones of fashion experts this season. The first ones are particularly suitable for active recreation or a Sunday surfite. The second ones are paying homage to the fashion of the 90s, and the third ones are categorically requiring a perfect sense for style.

We left something really extreme for the end – the Short shorts which have no way of not call to our minds Axel Rose at the height of Guns'n'Roses. The Milan Fashion Week was bristling with rather short men's shorts, which resembled underwear. Should you run a risk with them? It depends on your bravery and your physical characteristics. ■

 Velvet Night Club
  velvet.club
  0876 391 374
0885 182 145

www.velvet.bg | bul. Pencho Slaveykov 12A, Sofia

Бъди различен, дори в сферата на забавленията! Излез от стереотипите! Стани част от проекта стриптиз клуб VELVET... Еротични вечери с красиви и запомнящи се момичета! Нощен клуб и стриптиз бар VELVET София е мястото, където удоволствието никога не свършва. Сам избираш как да продължи партито! Нашите момичета ще осъществят всичките Ви идеи. Забавлението при нас е от най-висок клас. Посетителите ще се наслаждат на танците на някои от най-красивите стриптизьорки и танцьорки в София. За Вашето добро настроение ще се погрижат 30 красиви, артистични и предизвикателни момичета. Всяка от тях е ангел с адски пламък в очите, способна да завладее вниманието Ви с индивидуална програма и зашеметяващи танци.

Be different, even in the field of entertainment! Get out of stereotypes! Become part of Strip Club Project VELVET... Erotic nights with beautiful and memorable girls! Night club and Strip bar VELVET Sofia is a place where pleasure never ends. You choose how the party goes on! Our girls will make all your dreams come true. We offer high class entertainment. The visitors will enjoy the dances of some of the most beautiful, artistic and seductive dancers. We have 30 girls with angelic look and flame in their eyes, capable of capturing your attention with an individual program and amazing dances, they will take care of your well-being.

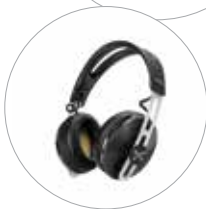
В куфара на Александър Лефтеров

Александър Лефтеров е основател и изпълнителен директор на Tiger Technology – глобален технологичен лидер в свързване на облачни масиви от данни във хибридни инфраструктури. Компанията е с офиси в България и САЩ. Нещата, които винаги носи със себе си при честите си пътувания:

Lapton Microsoft Surface: моят преносим офис. Всичко е в него - презентации, документи, писма, компютърен код. Винаги си представям, че може да се озова на място без интернет, и затова внимателно подготвям всичко за конкретното пътуване и го слагам в лаптопа.

Звукоизолиращи слушалки Sennheiser: възможността да се изолираш с любима музика или аудио книга, особено по време на дълъг полет, е изключителна привилегия.

Работна чанга Samsonite: работната ми чанга винаги е с мен по време на пътувания, защото съм свикнал на отделенията и поддредбата в нея. Тя съдържа всичко, което ми трябва - документи, компютър, визитки, мефтер, зарядни и така нататък.

Тениска Tommy Hilfiger: при първа възможност сменям ризата и костюма с нещо по-удобно и всекидневно.

Парфюм Chanel Allure: не съм експериментатор. Винаги нося с мен парфюма, с който съм свикнал от години.

Книга: при пътуванията често ми остава повече време за четене, отколкото във всекидневието.

„Прости“ лекарства: никой не иска да има нещо общо с лекарства, но след няколко инцидента и търсене на непознати лекарства из аптеките, винаги нося няколко за ежедневни проблеми – главоболие, настинка, възпалено гърло. ■

In the Suitcase of Alexander Lefterov

Alexander Lefterov is the founder and CEO of Tiger Technology – a global technology leader in integrating cloud storage into hybrid workflows. The company has offices in Bulgaria and USA. The things he always takes in his frequent travels:

Laptop Microsoft Surface: my mobile office. Everything that is related to my business is loaded in my laptop – presentations, documents, mail, code etc. I always imagine that I may end up in a place without internet and I take extra care to load everything that I may need for the particular travel.

Noise cancelling headphones Sennheiser: the ability to isolate yourself from the world while listening to music or audiobook, especially on long flights, is a privilege I never deny myself of.

Business bag Samsonite: always with me during travel because I'm used to its arrangement and content. It holds every business item I may need - laptop, documents, business cards, notebook, chargers etc.

Polo shirts Tommy Hilfiger: every time I get a chance, I change my suit and shirt to something more convenient.

Perfume Chanel Allure: I'm not experimenting often with this mandatory attribute and that is why I always take with me something I'm used to over the years.

A book: I found that I get a lot more reading time during travel than in my life at home.

“Simple” medicine: nobody wants to deal with drugs, but after some incidents in seeking an unfamiliar medicine abroad, I always take the drugs my body is used to for “simple” everyday problems – headache, cold, sore throat etc. ■

Samsonite

BY YOUR SIDE

КРЕДИТНИТЕ КАРТИ, КОИТО ВРЪЩАТ ПАРИ.

Всеки месец ЦКБ ти връща до 2% от сумата,
която си изхарчил на ПОС терминал в България.

**ДО 2%
CASH BACK**

от цената на всички
продукти, закупени
на ПОС терминал

Централна Кооперативна Банка
Важният си ти.

*5050
www.ccbank.bg

Ипотечен кредит **ДОМ ЗА ТЕБ**

*От Вкъщи
по-хубаво няма!*

- Ниска лихва
- Честен подход и прозрачни условия
- Безплатна имуществена застраховка

Централна Кооперативна Банка
Важният си ти.

*5050
www.ccbank.bg

DENTAL CLINIC

EO Dent

“Хора обединени в екип, могат да постигнат всичко онова, за което сам човек не може и да мечтае!”

Създаваме красота, вдъхновени от вас!

EO Дент е най-голямата верига дентални клиници в България, която е акредитирана универзитетска база за специализации на лекари по дентална медицина.

В EO Дент предлагаме комплексна диагностика и лечение на най-съвременно равнище.

Лечение с лазер, имплантология, естетика, (фасети, циркониеви конструкции, избелване със ZOOM2!), 3D диагностика, лечение под наркоза, HELBO терапия, детска дентална медицина, ортодонтия, ултразвукова диагностика, CAD-CAM – технологии, работа под микроскопи и много други.

Висококвалифициран екип, модерно оборудване и смели интериорни решения дават вашето спокойствие и сигурност при лечението.

В EO Дент можете да заспите (лечение под седация) и да се събудите с преобразена усмивка. Предлагаме изцяло нова концепция „CODEBEAUTY“ за естетична дерматология и трансплантация на коса, за здрава, красива и сияйна усмивка.

EO Дент разкри първата българо-немска имплантологично-хирургична клиника, в която нашите специалисти решават сложни хирургични и имплантологични случаи в съвременно оборудвани операционни. Модерната апаратура, съвременните технологии и дигитализацията дават сигурни и предвидими резултати в имплантологията и цялостната рехабилитация на дъвкателния апарат.

EO Дент изгради и първата по рода си в България специализирана детска дентална клиника с детски кът, компютърни игри, детски зъболекарски столове, изработени специално за EO Дент, тийнейджърски кабинети и още много други изненади, предразполагащи малките пациенти. Има и сектор за лечение на деца със специфични потребности – операционни блокове с апаратура от най-ново поколение, сензорна зала, в която чрез звуци, аромати и светлини се постига психологична подготовка и овладяване на страха, стая за извеждане от упойка и всички необходими условия за този тип пациенти. Грижата за тях се изразява не само в лечение, а в истинско приятелство, дълбока връзка на доверие и сигурност.

Дентални клиници EO Дент са отличени с престижни национални, европейски и световни отличия сред които: „The best clinic“ на Европейска бизнес асамблея и Международна диамантена награда за отличие в качеството. „The BIZZ“, статуетка „PEAK OF SUCCESS“, Международна диамантена награда за качество, „The best clinic“, Европейско отличие за Корпоративна социална отговорност, „Златен печат“ за европейски мениджмънт в здравеопазването, „Златна книга“ за завоюван висок престиж и принос към българското здравеопазване и др.

www.eo-dent.com info@eo-dent.com implantology.eo-dent.com [f EOdent](https://www.facebook.com/EOdent)

тел./tel. +359 888 46 46 66, +359 888 14 10 10, +359 888 500 522 [@eo.dent](https://www.instagram.com/eo.dent)

ТРУД И ТВОРЧЕСТВО

Колкото и да са досадни, летните ремонти са занимание,
за което въобще няма да съжалявате след няколко месеца

Текст КРИСТИНА НИГОХОСЯН / Фотография SHUTTERSTOCK

Може да изглежда като тормоз и дори кошунство да използвате лятната си отпуската за ремонти и подобрения у дома. Това обаче са дейности, които няма как да свършим през останалото време от годината, когато студът и влагата не ни позволяват и най-простото проветрение на къщата. Някои от ремонтните дейности може да изискват повече време, но някои спокойно се вметват в рамките на уикенд.

ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ НА ДОМА. Пониски сметки, по-екологичен и незамърсяващ природата дом, както и по-комфортна среда – това са само някои от предимствата на това да вложим малко средства в подобряването на енергийната ефективност. Първото, което трябва да направим в тази посока, е да сменим старата дограма с нова. Всяка фирма с тази дейност ще препоръча типа на прозорците и стъклата в зависимост от нуждите и възможностите ни. А с новата дограма са ни гарантирани по-ниски разходи за отопление, по-малко шумово замърсяване, както и намаляване на влагата в помещенията. Лятото е и времето, когато особено силно разчитаме на климатика, за да се чувстваме комфортно. Използвайте сезона да по-

ПОТРЕБИТЕЛСКИ КРЕДИТ

**СЕГА Е
ВРЕМЕТО**

ЗА МАЛКО ЦВЯТ

**Нови, по-добри
условия до
31.08.2019***

Заяви на *7224   postbank.bg

Postbank

*Предложението е валидно при подаване на искане за нов потребителски кредит от Пощенска банка в лева в периода 01.07.2019 г. – 31.08.2019 г.
Пълна информация за приложимите условия виж на www.postbank.bg

чистите филтрите му и да проверите състоянието на маркуча за кондензация, който спира да върши работа, ако е запушен. Още една крачка към комфортна и екологична среда е монтирането на програмируем термостат. С него може да контролирате температурата в дома и да настроите климатика или системата за отопление спрямо нуждите ви в различните часове на деня. И всичко това – през смартфона си.

ПОЧИСТВАНЕ НАВЪН. Собствениците на къщи са наясно, че ако работата по един апартамент отнема много време, то тази по къщата никога не спира. Лятото е моментът, когато можем да освежим вида на много части по двора, само като ги почистим. Почистването с пароструйка е бърз и ефективен начин да отстраните натрупана мърсотия, кал, мухъл. Дори не е нужно да купувате пароструйка или водоструйка – има доста фирми, които ги отдават по наем.

Невидим, но много полезен ефект има и почистването на улиците – дейност, която забравяме, докато те не се загръстят. През топлите месеци без гъждове е подходящото време да се занимаем с улиците – не особено приятна, но затова пък не изис-

кваша средства работа.

КОЗМЕТИЧНИ ПРОМЕНИ. Заг това лековато наименование всъщност се крият дейности, които не само ще ни отнемат много време, но и ще глътнат доста средства. Затова пък резултатът, за разлика от този с улиците, е видим и радващ окото. Бихме започнали от кухнята, независимо дали става дума за пълна подмяна на всички шкафове или само за освежаване. Най-лесният начин за това кухнята да изглежда „нова“ на сравнително прилична цена е подмяната на гръжките на шкафове и чекмеджетата, и подмяна на повърхността им чрез боядисване или фолиране. Ако пък имаме едно наум за това в някакъв момент да продадем жилището, подобряването на кухнята или банята е най-сигурният начин да увеличим цената му. В кухнята добра работа за това вършат инсталирането на кухненски остров, а в банята – на енергоефективен душ и подмяна на плочките с такива, които напомнят текстури от природата.

ФАСАДА И ВЕРАНДА. Като говорим за външен вид, не бива да забравяме фасадата и околната среда на къщата. Инсталирането на т. нар. "сайдинг" (твърдо външно покритие от поливинилхлорид) има мигновен

ефект върху цялостното излъчване на сградата, както и върху енергийната ѝ ефективност. Но дори и обикновено преобоядисване върши чудесна работа. За последното би допринесла и нова външна врата – гетайл, който остава пренебрегван от гостта собственици на апартаменти и къщи. Времето на гървените врати от давна отмина – най-популярният и устойчив материал за входна врата е фибростъклото. Тя не изисква постоянна поддръжка и не се деформира като тези от гърво, не тежи много като стоманените и е надеждна колкото блиндирана врата. Освен това можем да разчитаме на уплътненията ѝ, че няма да позволи на топлината от дома през зимата да избяга навън.

Сухо и топло време са необходимите условия, за да проверите гръските на верандата за счупени и изгнили места, както и за нанасяне на обичайния слой лак. Преди това може да използвате споменатото почистване с машина под налягане и да изчакате да изсъхне добре. И като сме започнали с гървените части, сега е моментът да преобоядисаме оградата. Колкото и досадно да е това, поне ни остава усещането, че сме поне малко като Том Сойер през лятото. ■

20% DISCOUNT ON PRICES FOR ACCOMMODATION THROUGH AUGUST

www.astorgardenhotel.com

www.villachinka.com

Prices from **187 BGN** per person per day
All INCLUSIVE ULTRA PLUS

+359 52 817 700

Prices from **875 BGN** for apartment per day
Special SPA & Wellness package in Astor Garden Hotel

+359 52 817 760

Sts. Constantine and Helena Resort / Varna

HOTEL PRIMORSKI

Holiday just a few steps of the beach

15 % discount on the additional services offered at Aquahouse Thermal & Beach

- ◆ prices from **65 BGN** per person per day in August
- ◆ prices from **40 BGN** per person per day in September

+359 888 55 86 36
reservations@hotelprimorski.com

www.hotelprimorski.com
Sts. Constantine and Helena Resort, Varna

COOK'S CLUB SUNNY BEACH HOTEL

HERE COMES THE FUN!

NEWLY RENOVATED FOR SEASON 2019

PRICES FROM 65 BGN PER PERSON

- Designed for a new generation of travelers
- Free sunbeds and parasols at the beach
- Near the ancient city of Nessebar
- All day and night DJ's at the pool
- Adults-only 16+

www.cooksclub.com

reservations.sunnybeach@cooksclub.com
8240 Sunny Beach Resort, Bulgaria
Tel.: +359 550 77 500

bedroombeach

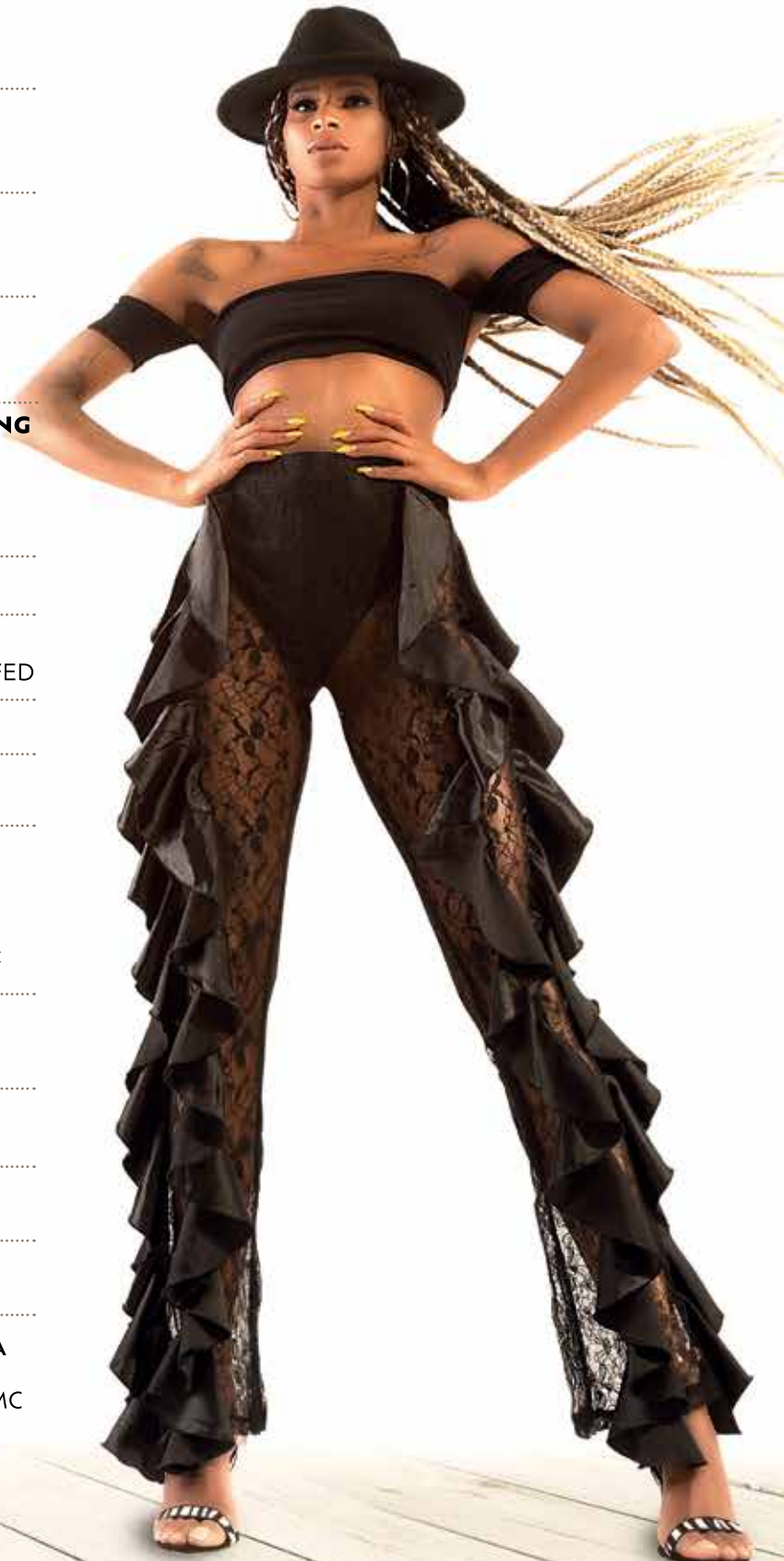
il paradiso del mare nero

AUGUST

AMAZING SUNDAY	04	DJs C-FUSION MILEN
	11	DJ STEPHAN GEE
	18	DJ VASCO C
LAZY MONDAY	05	DJ DIMO BG
	12	DJ MILEN
	19	DJ GORRO
EVERY TUESDAY WE LOVE MUSIC	06	DJ GORRO
	13	DJ BIG D
	20	DJ MILEN
EVERY WEDNESDAY BLACKROOM Bedroom Premium Ladies	07	HIP-HOP HISTORY REPEATING
	14	PAVELL&VENC VENC' DJ MATIt BIG D
	21	100 Kila DJ FED
	28	DJ BIG D
CONCERT	01	VASIL NAYDENOV
BLING WAVE	08	V:RGO TRF SHIZO
		MISHELL WATER GANG DJ FED
SHAME PARTY	15	
LADIES THURSDAY	22	DJ GORRO
	29	DJ BIG D

WEEKEND EVENTS

FRI 02	ELYX NIGHT DJs GORRO VASCO C C-FUSION VERA RUSSO MC Dancers from Romania	SAT 03	GAME OF GODS DJs VASCO C DIMO BG STEPHAN GEE VERA RUSSO MC Dancers from Romania
FRI 09	BEAUTY DOLLS MASCOTA D-TRAX MC MICKEY Dancers from Romania	SAT 10	Special Guest MAHMUT ORHAN warm up DJ VASCO C Dancers from Romania
FRI 16	GLENFIDDICH NIGHT DJs GORRO DIMO BG VERA RUSSO MC	SAT 17	Special Guest CONSOUL TRAININ warm up DJ VASCO C
FRI 23	KINKY NIGHTS DJ GORRO SVET RADOSLAVOV Violin	SAT 24	BURNING MAN MASCOTA DJ D-TRAX MC P
FRI 30	FETISH NIGHT DJs GORRO STEPHAN GEE	SAT 31	INDIAN SOUL DJs C-FUSION MILEN
SATURDAY DAY LIFE Live Vocal Bedroom Premium Ladies	03	DJ DIMO BG VESI BONEVA SVETLIN KUSLEV Saxophone	
	10	DJ GORRO VERA RUSSO MC	
	17	DJ MILEN SVETLIN KUSLEV Saxophone	
	24	DJ VASCO C	
	31	DJ GORRO	

FOR RESERVATION: **NIGHT:** +359 888 76 44 22, +359 888 86 06 66 **DAY:** +359 885 57 70 70
RESERVATION@BEDROOM.BG | WWW.BEDROOM.BG

iOS

ЗА ТАЙНАТА, СКРИТА В ДИЗАЙНА

Ideal Standard е в сътрудничество с известното италианско студио Palomba Serafini

Съвременните тенденции в начина на живот с преминаването към култура на споделяне водят до сливане на частния и обществения живот. Това изисква нова визия за решенията за банята, обединяващи форма и функция.

Вибриращи на тази вълна, Ideal Standard и Студио „Паломба Серафини“ създават не-

повторим дизайнерски стил, при който банята се възприема като част от цялостната архитектура.

Роберто Паломба казва, че „Добре създаденият дизайнерски проект напълно надхвърля неговата функция и остава вечен“. Това Ideal Standard нарича "Вечната стойност на дизайна" - синергия между функционално съвършенство и естетическа красота, при която дизайнът придава смисъл, надхвърлящ функцията, без компромис с качеството.

Непреходна керамика

Отличен пример на модерна интерпретация на класически, доказан във времето продукт, е колекцията мивки Conca. Паломба се вдъхновява от оригиналната колекция на Паоло Тилке от 1972 г., която за първи път предлага дизайн, който преминава от чистата практичност към комбинация на форма и функция.

Смесители с функция и естетика

Непреходното в дизайна е заложено от Паломба и в новите смесители Check и Joy. Check е с квадратен дизайн и с изключително фина ръко хватка. Joy има класиче-

ски линии, вписва се дори във високия клас керамика и изборът е от три различни ръкохватки. Check и Joy могат да придадат елегантен вид и излъчване на всяка баня. Заради гладките си повърхности и плавни преходи, те са лесни за почистване, с външен еко аератор 5л/мин. за намаляване на използваната вода.

Творчески заряд с цвят

Цветовете имат основополагаща роля в историята на керамичните продукти на Ideal Standard, особено през 1960-те и 1970-те. Сега този спомен се връща с нова цвят палитра – черен лак, матирано сиво, кашмир, градински чай и нар, мрамор и камък, за да предават емоция в интериора на банята.

„Прекрачваме границите с новите цветове нюанси. Обръщаме поглед назад, езикът на цветовете присъства в дизайна на продуктите на Ideal Standard и е основа на успеха на компанията. Сега искаме да се върнем към тези цветове с нюанси, които революционизират начина на мислене за банята - не просто обикновен цвят, а нови, вдъхновени светове,“ споделя Паломба.

THE SECRET OF DESIGN

Ideal Standard collaborates with renowned Italian design studio Palomba Serafini Associati

Modern lifestyle trends like the shift to a culture of 'sharing' have triggered a clear evolution where private and public lives blend together. This requires a new vision for bathroom solutions, a vision on form and function.

Vibrating on this wave, Ideal Standard and Studio Palomba Serafini creates a distinct design style looking at the bathroom as part of the architecture in its entirety 'where all things are considered'.

As mentioned by Roberto Palomba, "A well-designed project completely transcends its function and becomes timeless". This is what Ideal Standard calls 'The Eternal Value of Design': a synergy of functional perfection and aesthetic beauty where design gives meaning beyond function and quality is second to none.

Timeless ceramics

A true example of reinterpreting a classic masterpiece for the modern era is the Conca basin collection. Palomba takes inspiration from the original, designed in 1972 by Paolo Tilche – a range that signaled a shift from pure practicality to a combination of form and function in the bathroom.

Fittings with function and beauty

Two new tap fittings by Studio Palomba, Check and Joy express the timeless design. Check has a square design with an exceptionally thin handle. The must-have Joy design offers a slim, timeless variable that fits to any high-class ceramic and comes with a choice of three different handles. Both Check and Joy blend into any bathroom to add elegance and spirit. They have been crafted with smooth surface transitions, making them easy to clean, and include an environmentally-friendly five litre per minute aerator, which reduces water usage.

Creativity with colour

Colour has played a fundamental role in Ideal Standard's history, with ceramics particularly in the 1960s and 1970s. Now this memory is evoked with the introduction of a stylish new

colour palette - Black Gloss, Slate Grey, Kashmir, Sage and Pomegranate, marble and stone, bring a sense of emotion to bathroom interiors. "We've also pushed boundaries with the introduction of colour to the ranges. Looking back, the language of colour has been present in many of Ideal Standard's designs and has been central to their success. Now, we want to introduce colours that revolutionize the way of thinking about the style of a bathroom, evoking not just a simple colour, but new, inspired worlds.", Palomba comments.

Ideal Standard

THE SUMMER OF REPAIRS

However annoying summer repairs may be, they are a pursuit you will not at all regret after a few months

By KRISTINA NIGOHOSTIAN / Photography SHUTTERSTOCK

It may seem like a harassment and even sacrilege to use your summer leave for repairs and improvements at home. But these are activities that we cannot implement during the rest of the year, when the cold and the moisture do not allow us even the simplest ventilation of the house. Some of the repair activities may require more time, but some are easily fitting within the duration of a weekend.

ENERGY EFFICIENCY OF THE HOME. Lower bills, a more ecological and nonpolluting with regard to nature home, as well as a more comfortable environment - these are just some of the advantages of investing some funds in improving the energy efficiency. The first thing we have to do in this direction is changing the old joinery with a new one. Each company carrying out this activity will recommend the type of windows and glass according to our needs and resources. And with the new joinery we are guaranteed lower expenses for heating, lesser noise pollution, as well as a reduction of the moisture in the rooms. Summer is the time when we rely particularly strongly on the air-conditioner in order to feel comfortable. Use the season to clean its fil-

ters and to check the state of the condensation hose, which stops working if it is clogged. One more step towards a comfortable end ecological environment is installing a programmable thermostat. With it you may control the temperature at home and adjust the air-conditioner or the heating system in accordance with your needs in the various hours of the day. And all that - through your smartphone.

CLEANING OUTSIDE. People who own a house are aware that if the work on an apartment is taking a lot of time, the one on the house is non-stop. The summer is the moment when we may freshen-up the appearance of many parts of the courtyard by just cleaning them up. Cleaning with a steam current is a quick and efficient way of removing accumulated dirt, mud, mould. It is not even necessary for you to buy a steam cleaner or a high pressure washer - there are a lot of companies that are leasing them. Cleaning the rain gutters has an invisible but very beneficial effect as well - an activity we forge about until they get clogged. During the hot months without rainfall is when the suitable

time is for you to take care of the rain gutters - not a very pleasant work, but not requiring funds.

COSMETIC CHANGES. Behind this easy-oso name lie activities that will not only take us a lot of time, but will also swallow up a lot of funds. However the result, in contrast to that with the rain gutters is visible and pleasing to the eye. We would start from the kitchen, regardless if we are speaking of a complete change of all cupboards or of just a refreshing. The easiest way for the kitchen to look "new" at a comparatively decent price is changing the handles of cupboards and drawers, and changing their surface through painting or applying foil to their surface. And if we are keeping selling the home at some point in the back of our mind, improving the kitchen or the bathroom is the surest way of increasing its price. In the kitchen a good job for this purpose is the installment of a kitchen island, and in the bathroom - of an energy-efficient shower and a changing of the tiles with ones that bear a resemblance to textures from nature.

FACADE AND PORCH. When speaking of appearance, we should not forget the façade and ▶

► the surrounding environment of the house. The installing of the so-called "siding" (hard external covering made of polyvinyl chloride) has an instant effect on the overall looks of the building, as well as on its energy efficiency. But even a simple new coat of paint is doing fantastic work. A new front door would contribute for the latter as well - a detail that remains overlooked by many owners of apartments and houses. The time of wooden doors has long since gone - the most popular and resistant material for a front door is fiberglass. It does not require a constant maintenance and does not deform like these made of wood, it does not weigh a lot as the steel ones do, and is as reliable as a security door. Besides that we may rely on its sealing, which will not permit the heat to escape from your home in winter. A dry and hot weather is the necessary precondition in order to check the boards of the porch for broken and rotted places, as well as to apply the usual coat of varnish. Before that you may use the abovementioned cleaning with a high pressure washer and to wait for the porch to dry well. And since we have started with the wooden parts, now is the moment for applying a new coat of paint to the fence. However annoying this may be, at least it leaves us with the feeling that we are at least a bit like Tom Sawyer during the summer. ■

AMBER CLUB Aesthetic & Beauty

www.amberbeautyclub.com
info@amberbeautyclub.com
тел.: 0885 445 445

AMBER CLUB Aesthetic & Beauty

www.amberbeautyclub.com
info@amberbeautyclub.com
phone: +359 885 445 445

Amber Club е най-новият клуб за красота в сърцето на София. Истинско бижу, в което ще откриете изключително широк спектър от най-висок клас естетични процедури за здраве, младост и красота.

В Amber Club на ваше разположение за специална консултация са петима известни дерматолози, които ще ви препоръчат най-подходящото лечение в зависимост от конкретните ви проблеми, както и естетични процедури за вашата безупречна визия. Клубът разполага и с четири модерно оборудвани козметични кабинета, в които, освен терапиите с премиум козметика на световноизвестните брангове Biologique Recherche и Natura Bisse, се предлагат и ексклузивни процедури с най-иновативната, изключително ефективна и безопасна апаратура на Alma Laser. Всяка процедура е презентирана с подробна информация за своята същност, провеждане и резултат, както и с детайлно описание на използваните ултрамодерни апарати.

Amber Club is the newest beauty club in the heart of the city of Sofia. A true jewel, in which you will find an exceptionally broad range of highest class aesthetic procedures for health, youth and beauty.

In Amber Club five renowned dermatologists are at your disposal for a special consultation, who will recommend the most suitable treatment to you, depending on your concrete problems, as well as aesthetic procedures for your flawless appearance. The club also has four cosmetic practices with state-of-the-art equipment, in which, besides the therapies with premium cosmetics by the world-renowned brands Biologique Recherche and Natura Bisse, exclusive procedures are being

offered as well, with the most innovative, exceptionally efficient and safe equipment by Alma Laser. Each procedure is presented with detailed information on its essence, implementation and result, as well as with a detailed description of the ultramodern apparatuses that are being used.

STS. CONSTANTINE AND HELENA RESORT
VARNA

BALCHIK

**ДИРЕКТНО ОТ
ИНВЕСТИТОР**

MY-HOME.BG

+359 888 323 432

THE BAY - BEACH, FISH & BBQ

...WHERE THE SKY KISSES THE SEA!

Sts. Constantine and Helena Resort +359 887 003 003 www.thebay.bg

The Bay
-fish & bbq-

Медицински комплекс „Доверие“

1632 София ж.к. Овча Купел 2, ул. Фридрих Грюнангер 2
1756 София, ж.к. Изток, ул. Лъчезар Станчев 5
тел.: 02 40 36 100; 02 40 36 143
www.mbal.doverie.bg, info@mbal.doverie.bg

МК „Доверие“ е модерен медицински комплекс разделен функционално на диагностично-консултативен център и многопрофилна болница за активно лечение.

Усилията в нашата работа са насочени към това да предлагаме съвременен и иновативен медицински мениджмънт, като същевременно запазваме традиционните ценности на предоставяне на качествени, достъпни и надеждни за пациента грижи.

Нашата цел е да се ползваме с доверието на нашите клиенти, които ще получават здрава услуга, съобразена с най-добрите световни практики в медицинското лечение.

Ние предлагаме лесен достъп до медицинска помощ, като отделяме персонално внимание и конфиденциалност на пациента.

Болница „Доверие“ е една от първите частни болници в България. Създадена е в края на 2005 г. и вече над 10 години е част от „Доверие Обединен холдинг“ АД. Тя е модерна, европейска болница, различна от стандартните български болници във всяко отношение, като предлага много по-съвременно обслужване, апаратура и леглова база.

На разположение на пациентите на МК „Доверие“ са:

- Медицински център, разполагащ със собствени лаборатории и високотехнологично диагностично оборудване
- Многопрофилна болница за активно лечение с 8 специализирани отделения за болнична помощ
- 4 операционни зали и стационар от над 100 легла

Освен високотехнологично оборудване и специализирани отделения Медицински комплекс „Доверие“ може да предложи на своите пациенти оперативно лечение с единствена в зр. София система за роботизирана хирургия „Да Винчи“. Над 80% от всички диагностични и лечебни процедури се извършват чрез прилагане на минимално инвазивен (безкръвен) метод от висококвалифицирани екипи чрез съвременна ендоскопска апаратура.

Doverie Medical Complex

1632 Sofia, Ovcha Kupel 2 district, 2, Friedrich Grünanger Str.
1756 Sofia, Iztok district, 5, Lachezar Stanchev Str.
Tel. 02 40 36 100; 02 40 36 143
www.mbal.doverie.bg, info@mbal.doverie.bg

MC "Doverie" is a modern medical complex functionally divided into a diagnostic-consulting center and a multiprofile hospital for active treatment.

The efforts in our work are aimed at offering modern and innovative medical management, while preserving the traditional values of providing quality, affordable and patient-friendly care.

Our goal is to use the trust of our clients, who will receive a health service that is consistent with the best world practices in medical treatment.

For us, the patient is at the center of quality medical care that is provided by our experienced doctors. We offer easy access to medical care, giving personal attention and confidentiality to the patient.

Doverie Hospital is one of the first private hospitals in Bulgaria. It was established at the end of 2005 and has been part of Doverie United Holding AD for more than 10 years. It is a modern, European hospital, different from the standard Bulgarian hospitals in every respect, offering much more modern service, equipment and bed base.

The patients of MC "Doverie" are at the disposal of:

A medical center with its own laboratories and high-tech diagnostic equipment

Multi-profile Active Treatment Hospital with 8 specialized hospital care units

4 operating halls and more than 100 beds

In addition to high-tech equipment and specialized departments, Doverie Medical Complex can offer its patients an operative treatment with the only Da Vinci robotic surgery system in Sofia. Over 80% of all diagnostic and treatment procedures are performed by applying a minimally invasive (bloodless) method by highly qualified teams using modern endoscopic equipment.

Център по дентална медицина „Св. Георги“

www.dc-st-george.com, dc_st.george@abv.bg
тел.: 0886 129 213, 0898 526 082
ул. К. Иречек 20, София, България

ИМПЛАНТОЛОГИЯ
ПАРОДОНТОЛОГИЧНО ЛЕЧЕНИЕ
ЛАЗЕРНА ТЕРАПИЯ

В център по дентална медицина „Свети Георги“ ще откриете уютна атмосфера и висококвалифицирани дентална помощ и грижи, безболезнени процедури и манипулации, необходими за вашето успешно лечение.

Центърът разполага с най-висококачествени и модерни апаратури:

- Nd:Yag лазер - за лечение на различни пародонтологични заболявания;
- Er:Yag лазер - за лечение на кариези;
- диоден лазер;
- апарати за пиезохирургия;
- микроскоп;
- рентгенови апарати за панорамни и секторни снимки и др.

Д-р Георги Цалов - стоматолог с над 35 години трудов стаж, специализира в сферата на оралната хирургия, имплантологията, естетичната дентална медицина и пародонтологията.

Д-р Силвия Цалова се специализира в областта на микроскоп-асистираната ендодонтия, лазерната дентална медицина, естетичните възстановявания и детската дентална медицина. Заповядайте при нас, за да постигнем заедно перфектни резултати!

Запишете час онлайн на www.superdoc.bg

ЦЕНТЪР ПО ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА
„СВЕТИ ГЕОРГИ“

Dental Center “St. George”

www.dc-st-george.com, dc_st.george@abv.bg
cell phone: +359 886 129 213, +359 898 526 082
20 K. Irichek Str., Sofia, Bulgaria

ИМПЛАНТОЛОГИЯ
PERIODONTICS
LASER DENTISTRY

At dental center "St.George" you will find cosy atmosphere and highly qualified dental help and care, painless procedures and manipulations, which is a must for your successful treatment.

The dental center has the latest and highest quality equipment such as :

- Nd : Yag laser - treatment of various periodontal diseases
- Er : Yag laser - treatment of hard tissue and caries diseases
- Diode laser
- Piezosurgery equipment
- Microscope
- Panoramic / sector X-ray

Georgi Tsalov MD - a dentist with over 35 years of work experience, specializes in the field of oral surgery, implantology, aesthetic dental medicine and periodontology.

Sylvia Tsalova MD - specializes in the field of microscope-assisted endodontics, laser dental medicine, aesthetic restorations and pediatric dentistry.

You're more than welcome to visit us and achieve great results together!

Book your appointment on www.superdoc.bg

Spaghetti Company

Сердика център, бул. Ситняково №48
тел. 02/ 841 28 18
Mall Bulgaria 102 ет 3 до кино Арена
бул. Витоша 150, тел: 02/ 88 10 100
Работно време: понеделник - неделя от 10:00 до 00:00 ч.
spaghetticompany@mail.bg

Pizza, pasta, modernista и ТИ!

Мястото, известно с изключителна италианска кухня. Обстановката, която върхоява срещите, които винаги оставят у теб чувството, че си в сърцето на града!

Всеки от ресторантите Spaghetti Company носи свое собствено усещане. Независимо къде те отведат пътищата на София, в ресторантите от веригата намираш себе си сред изискана и творческа обстановка, модерен дизайн и оригинална италианска кухня, специално създадена под черпака на Маестро Марко Лукиари.

Домът на италианската кухня е наблизо. Тук е, за да намираш винаги себе си, приятели, делови партньори или нови срещи. Кухнята ни е палитра от италиански вкусове. Към това добавяме специална селекция от вина, музика и събития. Можеш да споделиш тук всяко късно сутрешно кафе, работен обяд, лежерен следобед или глъга вечеря. И всеки път ще бъде различно.

И както казва нашият главен готвач Марко Лукиари - „Има неща, за които няма сезони“. Има и такива места. Spaghetti Company е едно от тях.

Spaghetti Company

SERDIKA CENTER, 48 Sitnyakovo Blvd
phone: +359 2/ 841 2818
Mall Bulgaria 102 floor 3 near Arena cinema
150 Vitosha Blvd., phone: +359 2/ 88 10 100
Working time: Monday-Sunday 10:00 am – 12:00 pm
spaghetticompany@mail.bg

Pizza, pasta, modernista and YOU

The place, famous for exquisite Italian cuisine. The atmosphere, inspiring meetings that always leave you feeling in the heart of the city!

Each of the Spaghetti Company restaurants brings its own touch. No matter where Sofia roads take you, in the restaurant chain you find yourself amongst elegant and creative atmosphere, modern design and original Italian cuisine especially prepared by Maestro Marco Luchiar's ladle.

The home of Italian cuisine is nearby. It's right here, so you can always find yourself, friends, business partners or new encounters. Our cuisine is a palette of Italian flavours. We add a special selection of wine, music and events. Here you can share every late morning coffee, business lunch, a casual afternoon or a long dinner. It will be different each time.

As our chef Marco Luchiar says - "There are things of no particular season". There are such places. Spaghetti Company is one of them.

Spaghetti Kitchen*Bar

София, площад Св. Неделя 3
www.spaghetti-kitchen.bar
e-mail: office@spaghetti-kitchen.bar
тел.: 089 304 66 66

Ако трябва да забодем карфица в центъра на София, ще бъде точно тук - на площад Света Неделя 3, при чисто новият Spaghetti Kitchen*Bar. Отправяйки се към парадния вход, виждаме едно съвсем различно място - интериор на няколко нива и съвсем различни зони с много акценти и детайли, живеещи в пълна хармония.

Вкусната обиколка на мястото започва с това, с което обикновено свършваме - десерта. На входа ни посреща витрина с авторски десерти, приготвени на място от майстор сладкарите на Spaghetti Kitchen. Ако си решил да прооткриеш италианската храна, просто се отдай на прясна паста и добре препечена по ръбчетата пица в Morello фурната. Разбира се, Италия не е самотна на вкусната карта, която стои пред нас. Тръгваме на околосветско пътешествие с японското патешко, норвежка сьомга, октопод от Санторини, както и няколко предложения от българската кухня. Зоната с прошуто бара пък е прекрасно място за вино и тапаси. Новаторските коктейли, които се предлагат, са истинско произведение на алкохолното изкуство.

Накратко - Spaghetti Kitchen*Bar е мястото, на което можеш да се срещнеш с приятели, да хапнеш хубава храна или да пнеш любимия си коктейл в приятна атмосфера.

**SPAGHETTI
KITCHEN*BAR**
EAT • DRINK • SOCIALIZE

Spaghetti Kitchen*Bar

3, Sveta Nedelya Square, Sofia
www.spaghetti-kitchen.bar
e-mail: office@spaghetti-kitchen.bar
phone: +359 89 304 66 66

If we need to put a pin in downtown Sofia, it will be right here - at 3 Sveta Nedelya Square, at the brand new Spaghetti Kitchen*Bar. Heading for the front door, we see a completely different place - interior on several levels and completely different zones with a lot of highlights and details, living in perfect harmony.

The delicious tour of the place begins with what we usually end with - dessert. A window with original desserts, prepared here by Spaghetti Kitchen's pastry chefs, welcomes us at the entrance. If you've decided to rediscover Italian food, just indulge in fresh pasta and crispy pizza round the edges in the Morello oven. Italy, of course, is not alone on the delicious map we have in front of us. We set off on a round-the-world trip with Japanese duck, Norwegian salmon, Santorini octopus, as well as a few offers from the Bulgarian cuisine. What's more, the prosciutto bar zone is a great place for vino and tapas. The innovative

cocktails they offer are a real work of the alcoholic art. In a nutshell - Spaghetti Kitchen*Bar is the place where you can meet friends, eat good food or have your favorite cocktail in a pleasant atmosphere.

ПРАВИЛА ЗА ПРЕВОЗ НА БАГАЖ ПО ПОЛЕТИТЕ НА БЪЛГАРИЯ ЕР

Всички пътници на България Ер имат право на превоз на безплатен ръчен багаж в салона и регистриран багаж /в багажника на самолета/, в зависимост от избраната тарифа. Безплатните норми за брой и тегло на багажа могат да бъдат различни, в зависимост от класата на пътуване /бизнес или икономична/, както и от тарифата, по която е издаден билета. Превозът на багаж по редовните линии е съобразен и с някои общи правила и политиката на България Ер, които трябва да имате предвид.

Авиокомпания България Ер въвежда по линииите си правила за превоз на багаж за билети, издадени след 2 май 2011 г. Системата **PIECE CONCEPT** се базира на броя, теглото и размерите на чекирания багаж.

ТАРИФИ БЕЗ РЕГИСТРИРАН БАГАЖ

Всеки пътник, закупил билет по тарифа с включен само ръчен багаж, има право да превози в кабината на самолета безплатен багаж както следва:

Класа на обслужване	Норма на безплатен багаж	Такси за багаж
Икономична класа	1 брой ръчен багаж до 10 кг и размери 55x40x23 см (сумарна дължина до 118 см)* и 1 дамска чанта/лаптоп	Първи брой регистриран багаж до 23 кг и до 158 см*: • Вътрешни полети – 15 евро на посока • Международни полети – 20 евро на посока

ТАРИФИ С РЕГИСТРИРАН БАГАЖ

Всеки пътник, закупил билет по тарифа с включен регистриран багаж, има право да превози в багажниците на самолета безплатен багаж както следва:

1. По международни и вътрешни линии

Класа на обслужване	Норма на безплатен багаж
Бизнес класа	2 броя с общо тегло до 15 кг. (размери 55x40x23см всеки) и 1 дамска чанта/лаптоп 2 броя чекиран багаж до 32 кг, до 158 см* всеки**
Икономична класа	1 брой ръчен багаж до 10 кг и размери 55x40x23 см (сумарна дължина до 118 см)* и 1 дамска чанта/лаптоп 1 брой чекиран багаж до 23 кг и до 158 см*

2. Изключения

Вид карта	Пояснения
Златна карта FLY MORE	2 броя по 23 кг и до 158 см* всеки**
За билети заплатами с карта VISA Platinum от ЦКБ	2 броя по 23 кг и до 158 см* всеки**
За билети заплатами с кобрандирана карта България Ер и ЦКБ	2 броя по 23 кг и до 158 см* всеки**
За членове на програмата „CCB Club“	2 броя по 23 кг и до 158 см* всеки**
Моряци	2 броя по 23 кг и до 158 см* всеки**
Бебета от 0-2 години	В случай, че тарифата по която е издаден билета на възрастният, придружаващ бебето позволява 1 брой чекиран багаж до 23 кг, то бебето има право на 1 брой чекиран багаж до 10 кг. Превозът на бебешки колички се извършва безплатно, но те следва задължително да се предават и получават непосредствено при качване/слизване на/от самолета. Авиокомпанията не носи отговорност за щети в резултат на транспортиране по багажните ленти, в случай, че количката не е предадена/получена на/от самолета.

* Сумата от външните размери на дължината, височината и широчината на багажа /L+H+W/. Пътникът може да превозва и повече от безплатната норма багаж срещу допълнително заплащане. Трети багаж се таксува по максимална за трети свръхбагаж.

** Ако билетите Ви са заплатами в сайта на компанията, както и в случаите на: притежание на златна карта FLY MORE, членство в програмата CCB Club, или за билети, заплатами с кобрандирана карта от ЦКБ и България Ер или карта Visa Platinum от ЦКБ, е необходимо да се свържете с нас на тел.: +359 2 4020 400 или на е-мел: callfb@air.bg за преиздаване на билета с право на 2 броя безплатен багаж. Притежанието на карти CCB Club, Visa Platinum от ЦКБ, кобрандирана карта от ЦКБ и България Ер, както и златна карта FLY MORE не дава право на безплатен допълнителен чекиран багаж по тарифа без багаж. Правото на два броя багаж за притежатели на златна карта FLY MORE и CCB Club и за билети, заплатами с кобрандирана карта България Ер и ЦКБ и карта Visa Platinum от ЦКБ, е само за полети, при които опериращ превозвач е авиокомпания България Ер.

ПЪТНИКЪТ МОЖЕ ДА ПРЕВОЗВА И ПОВЕЧЕ ОТ БЕЗПЛАТНАТА НОРМА БАГАЖ СРЕЩУ ДОПЪЛНИТЕЛНО ЗАПЛАЩАНЕ.

3. Такси за свръхбагаж - Международни линии

За тегло на багажа между 23 кг и 32 кг	50 евро
За големина на багажа между 158 см* и 203 см*	70 евро
За големина на багажа между 203 см* и 280 см*	100 евро
Допълнителна бройка - втори багаж до 23 кг до 158 см*	50 евро
Допълнителна бройка - трети багаж до 23 кг до 158 см*	100 евро

Багаж с тегло над 32 кг може да се превозва само като карго.

4. Такси за свръхбагаж - Вътрешни линии

За тегло на багажа между 23 кг и 32 кг	20 евро
За големина на багажа между 158 см* и 203 см*	30 евро
За големина на багажа между 203 см* и 280 см*	40 евро
Допълнителна бройка - втори багаж до 23 кг до 158 см*	20 евро
Допълнителна бройка - трети багаж до 23 кг до 158 см*	50 евро

5. Специални категории багаж

Спортна екипировка	Превоза на спортна екипировка не влиза в нормата на безплатния чекиран багаж. Таксува се 50 евро в посока, като допълнително парче чекиран багаж. Екипировката трябва да е с максимални размери до 23 кг и до 203 см* Изключения: Безплатен превоз на 1бр. ски/сноуборд екипировка за всички директни полети, оперирани от България Ер.
Велосипеди	Приемат се за превоз в специална опаковка (картон или специален калф). Максимални размери на опаковката 160 x 90 x 25 см. Изисква се предварително потвърждение на услугата в резервацията. Международни линии: 70 евро в посока. Вътрешни линии: 30 евро в посока.
Оръжия	Превозът на огнестрелни оръжия и боеприпаси се извършва съгласно изискванията на Международната асоциация за въздушен транспорт /IATA/. Не се потвърждава на codeshare полетите на България Ер. Превозът на огнестрелни оръжия не може да бъде потвърден в случаите, когато авиокомпания България Ер е партньор по полет. Превозът на огнестрелни оръжия и боеприпаси, различни от спортно оръжие и боеприпаси, е забранен. В някои случаи, превоз на огнестрелни оръжия и боеприпаси за ловни и спортни цели, може да бъде разрешен. Пътникът трябва да се свърже с България Ер и да предостави информация за вида на оръжието, серийния му номер и припасите, които се внасят в резервационната система. Всички огнестрелни оръжия и боеприпаси, се приемат само като багаж за транспортиране в багажниците на самолета и в никакъв случай в салона с пътниците. Трябва да са разделно и подходящо опаковани, като теглото на мунициите не бива да надвишава 5 кг. Пътникът трябва да има всички документи, изисквани от закона и подзаконовите актове, приложими за превоз за съответната държава. България Ер си запазва правото да откаже превоз на огнестрелни оръжия и боеприпаси. • Ловни пушки и патрони – комплект до 15 кг: такса 50 евро в посока. • Ловни пушки и патрони – при общо тегло над 15 кг: такса 70 евро в посока. • Късо огнестрелно оръжие (пистолет): такса 20 евро в посока. Ловната пушка и патроните се считат за едно парче регистриран багаж и се таксуват с еднократна такса за обслужване. Този вид багаж не се включва в безплатната норма и максимална се прилага независимо от това дали пътникът има друг чекиран багаж.
Домашни любимци в пътническата кабина /PETS/	Приемат се само кучета и котки. България Ер не приема за превоз животни до и от Великобритания. При пътуване с домашен любимец /куче или котка/ е необходимо при закупуването на билет да свържете с авиокомпанията за потвърждение. Максимално тегло на животното и клетката – до 8 кг. За полети FB1431/1432 до и от Париж, където опериращ превозвач е Air France, максималното тегло е 6 кг. Максимални размери на клетката – 48 x 35 x 22 см. Не се включва в безплатната норма багаж. Заплаща се такса от 50 евро в посока.
Домашни любимци в багажника /AVIH/	Приемат се само кучета и котки. България Ер не приема за превоз животни до и от Великобритания. Без ограничение в теглото на животното. Максимални размери на клетката – 110 x 65 x 70 см. Не се включва в безплатната норма багаж, заплаща се такса: • при тегло на животното и контейнера до 32 кг - 80 евро в посока • при тегло на животното и контейнера над 32 кг - 120 евро в посока Изключения: • Животни с тегло с контейнера над 32кг не се приемат за превоз до/от Брюксел. • Бойните и опасни породи се приемат за превоз само като карго (напр. Американски питбул териер, Стафордширски бултериер, Американски стафордширски териер, Бултериер, Американски булдог, Дозо Аржентино, Кангал (Анатолийска овчарка), Кабказка овчарка, Ротвайлер, Родезийски рибгбек). Условия за превоз на живи животни в багажника на самолетите /AVIH до 32 кг./ • Транспортният контейнер трябва да е достатъчно голям, за да може животните да стоят в естествената си позиция, да могат да се обърнат и легнат; • Транспортният контейнер трябва да е проектиран така, че да не пропуска течности, напр. облицовани с абсорбиращ материал като например овсяно; • Контейнерът трябва да е устойчив на опити за излизане. Препоръчват се здрави пластмасови или съвременни контейнери от безвреден и нетоксичен материал. Не се допускат клечки от телени мрежи; • За да се избегне нараняване на животното, вътрешността на контейнера не трябва да има остри ъгли, ръбове или пируни; • Транспортните контейнери трябва да имат вентилационни отвори от четирите страни.

За смесени превози с участието на България Ер и други партньорски авиокомпани в маршрута могат да бъдат прилагани други условия за багаж.

BAGGAGE ALLOWANCE ON BULGARIA AIR FLIGHTS

All passengers of Bulgaria Air are entitled to free carriage of cabin baggage and checked baggage (in the luggage compartment of the airplane) depending on the chosen tariff. Free allowances for pieces and weight of baggage may vary depending on the travel class (business or economy) and the tariff on which the ticket has been issued. Baggage transportation on regular lines also conforms to some general rules and the policy of Bulgaria Air, which you should consider.

Bulgaria Air introduces rules for baggage carriage on its destinations for all tickets, issued after May 2, 2011. The **PIECE CONCEPT** system is based on the quantity, weight and dimensions of the checked-in baggage.

TARIFFS WITHOUT CHECKED BAGGAGE

Each passenger who bought a ticket in a tariff that includes only a hand baggage carriage, is allowed to transport in the cabin free baggage allowance as follows:

Class of service	Allowance for free of charge baggage	Fees for checked baggage carriage
Economy class	1 piece hand baggage up to 10 kg and dimensions 55x40x23 cm (total length up to 118 cm)* and 1 personal item/laptop bag	First piece of checked baggage up to 23 kg and up to 158 cm *: <ul style="list-style-type: none"> • Domestic flights – EUR 15 per direction • International flights – EUR 20 per direction

TARIFFS WITH CHECKED-IN BAGGAGE

Each passenger who bought a ticket in a tariff that includes checked baggage, is allowed to transport in the luggage compartment of the airplane free baggage allowance as follows:

1. International and Domestic flights

Class of service	Норма на безплатен багаж
Business class	2 pieces with a total weight up to 15 kg (dimensions 55x40x23cm each) and 1 personal item/laptop bag 2 pieces checked baggage up to 32 kg, up to 158 cm* each**
Economy class	1 piece hand baggage up to 10 kg and dimensions 55x40x23 cm (total length up to 118 cm)* and 1 personal item/laptop bag 1 piece checked baggage up to 23 kg and up to 158 cm*

2. Exceptions

Card type	Explanations
Gold card FLY MORE	2 pieces of 23 kg and up to 158 cm each**
For tickets paid with VISA Platinum card by CCBank	2 pieces of 23 kg and up to 158 cm each**
For tickets paid with co-branded card Bulgaria Air / CCBank	2 pieces of 23 kg and up to 158 cm each**
For members of the 'CCB Club' programme- free checked-in baggage	2 pieces of 23 kg. Third piece is charged as third excess baggage**
Seamen	2 pieces of 23 kg and up to 158 cm each**
Infants 0-2 years of age	If the fare of the ticket of the adult who is accompanying the baby allows 1 piece checked baggage up to 23 kg, the baby is entitled to 1 piece checked baggage up to 10 kg. Transportation of baby carriages is free of charge, but it is mandatory to hand them over/to receive them immediately before embarkation / disembarkation of the aircraft. The aviation company shall not be responsible for damages resulting from transportation on baggage belts, in case the carriage has not been handed over/received at the aircraft.

* The maximum allowed volume is the sum of the external length, height and width of the baggage/l+h+w/. The passenger may carry more than the free of charge baggage allowance for an additional fee. Third piece is charged as third excess baggage.

** If your tickets are paid in the company's website, as well as in the cases of: possession of gold card FLY MORE, membership in CCB Club, or tickets paid with co-branded card from CCB and Bulgaria Air or Visa Platinum card from CCB you need to contact us by phone +359 2 4020 400 or e-mail callfb@air.bg to reissue the ticket entitled to free 2 pieces of luggage. Possession card CCB Club, Visa Platinum CCB, co-branded card from CCB and Bulgaria Air, and Gold Card FLY MORE entitle the additional free checked baggage on tariff without luggage. The right to two pieces of luggage for holders of Gold Card FLY MORE and CCB Club and tickets paid with co-branded card CCB and Bulgaria Air and Visa Platinum card from CCB is only on flights where the operating carrier is Bulgaria Air.

THE PASSENGER MAY CARRY MORE THAN THE FREE BAGGAGE ALLOWANCE AT ADDITIONAL COST.

3. Excess baggage fees – International flights

Baggage weight between 23 kg and 32 kg	EUR 50
Baggage dimensions between 158 cm and 203 cm	EUR 70
Baggage dimensions between 203 cm and 280 cm	EUR 100
Extra piece – second bag up to 23 kg x 158 cm	EUR 50
Extra piece – third bag up to 23 kg x 158 cm	EUR 100

Baggage with weight over 32 kg may only be carried as cargo.

4. Excess baggage fees – Domestic flights

Baggage weight between 23 kg and 32 kg	EUR 20
Baggage dimensions between 158 cm and 203 cm	EUR 30
Baggage dimensions between 203 cm and 280 cm	EUR 40
Extra piece – second bag up to 23 kg up to 158 cm	EUR 20
Extra piece – third bag up to 23 kg up to 158 cm	EUR 50

5. Special categories of baggage

Sport equipment	Transportation of sport equipment is not included in the quota of checked baggage. It is charged as an extra piece of checked baggage EUR 50 in direction. The equipment must be of maximum weight and dimensions 23 kg and 203 cm* Exception: Free carriage of 1 piece of ski / snowboard equipment for all flights operated by Bulgaria Air.
Bicycles	Accepted for carriage in special packaging (cardboard or a special case). Maximum size of package 160 x 90 x 25 cm. This service requires pre-confirmation in the reservation. International flights: EUR 70 per direction. Domestic flights: EUR 30 per direction.
Firearms	Carriage of firearms and ammunition is carried out according to the requirements of the International Air Transport Association (IATA). It is not confirmed on codeshare flights of Bulgaria Air. Carriage of firearms and ammunition other than sport weapons and ammunition is prohibited. In some cases, carriage of firearms and ammunition for hunting and sporting purposes may be permitted. The passenger should contact Bulgaria Air and provide information on the type of weapon, its serial number and the ammunition, which will be entered into the reservation system. All firearms and ammunition will be accepted only as baggage and must be transported in the luggage compartment of the airplane and under no circumstances in the passenger cabin. They must be suitably packed separately and the weight of the ammunition should not exceed 5 kg. The passenger should have all documents required by law and regulations applicable to carriage for the particular state. Bulgaria Air reserves the right to deny carriage of firearms and ammunition. • Hunting rifles and cartridges – total weight up to 15 kg: fee EUR 50. • Hunting rifles and cartridges – total weight over 15 kg: fee EUR 70. • Short-barrel firearms (pistol): fee EUR 20. Hunting rifles and cartridges – total weight up to 15 kg: fee EUR 50 per direction. • Hunting rifles and cartridges – total weight over 15 kg: fee EUR 70 per direction. • Short-barrel firearms (pistol): fee EUR 20 per direction.
Pets in the passenger cabin /PETC/	Only dogs and cats are accepted. Bulgaria Air does not accept for carriage live animals to and from Great Britain. If traveling with a pet /dog or cat/, please be advised to contact the airline for confirmation at the time of purchase of your ticket. Maximum weight of the pet and the cage – up to 8 kg. For flights FB1431/1432 to/from Paris, where operator is Air France, the maximum weight of the pet and the cage is 6 kg. Maximum dimensions of the cage – 48 x 35 x 22 cm. Not included in the free baggage allowance. A fee of EUR 50 per direction applies.
Pets in the hold /AVIH/	Only dogs and cats are accepted. Bulgaria Air does not accept for carriage live animals to and from Great Britain. Without limitations in the weight of the pet. Maximum dimensions of the cage - 110 x 65 x 70 cm. Not included in the free baggage allowance, a fee apply as follows: • for total weight of the pet and the container up to 32 kg - EUR 80 per direction • for total weight of the pet and the container above 32 kg - EUR 120 per direction Exceptions: • Animals weighing over 32kg together with the container are not accepted for carriage to / from Brussels. • Fighting and dangerous breeds are accepted for carriage only as cargo (example: American Pit Bull Terrier, American Staffordshire Terrier, Staffordshire Bull Terrier, Bull Terrier, American Bulldog, Dogo Argentino, Karabash / Kangal / Anatolian Shepherd Dog, Caucasian Ovcharka / Caucasian Shepherd Dog, Rotweiler, Rhodesian Ridgeback). Conditions of carriage of live animals in the aircraft hold /AVIH/ • The transport container must be large enough for the animal to stand in its natural position, to turn around and to lie down; • The transport container must be designed to be leakproof, e.g. lined with absorbent material such as blankets; • The container must be escape proof. We recommend sturdy plastic or wood containers made from harmless and non-toxic material. Wire-mesh cages are not allowed; • To prevent the animal from injuring itself, the interior of the container must not have any sharp corners, edges or nails; • Transport containers must have ventilation holes on at all four sides.

For partner flights involving Bulgaria Air and other partner airlines, other luggage conditions may apply.

ГОТОВИ ЗА ПОЛЕТ

FIT TO FLY

Предлагаме ви няколко полезни съвета за това как да се чувствате добре по време на полета и след него. Изпълнявайте упражненията бавно и дишайте равномерно.

These handy exercises enable you to stay in top form – both during and after the flight. Perform each move with steady, even breathing.

Хогила

10 пъти

Поставете петите на пода и повдигнете нагоре пръстите на краката. После опрете пода с пръсти и повдигнете петите.

Глезени

15 пъти

Правете кръгови движения първо с единия крак, а после с другия.

Колене

30 пъти

Повдигнете единия крак, докато не усетите напрежение в бедрото.

Рамене

5 пъти

Поставете ръцете на бедрата и започнете да описвате кръгови движения с раменете.

Крака

10 пъти

Наведете се леко напред. Обгърнете с ръце коленете и ги повдигнете на нивото на гърдите. Загържете така 15 секунди.

Гръб и ръце

15 пъти

Поставете и двете стъпала на пода и стегнете корема. Наведете се напред, докато ръцете ви не опрат пръстите на краката.

EN

Feet

10 times

Placing your heels on the floor, stretch your toes upwards. Then, keeping your toes on the floor, raise your heels upwards.

Ankles

15 times

Rotate your foot – first in one direction and then the other.

Knees

30 times

Raise your legs, tensing the muscles in your thighs.

Shoulders

5 times

With your hands on your thighs, rotate your shoulders in a circular motion.

Legs

10 times

Bend forward slightly. Wrap your hands around one knee and raise it to your chest. Hold for 15 seconds. Repeat with the other knee.

Back and arms

15 times

Place both feet flat to the floor and hold your stomach in. Bend forward, moving your hands down your legs.

Да се лети не е страшно

- Статистиката сочи, че летенето със самолет е далеч по-безопасно от много други дейности
- Екипажът на вашия самолет е висококвалифициран и с богат опит
- Самолетите на България Ер са с безупречна поддръжка и могат да устоят на всякаква турбуленция
- Опитайте да се отпуснете – вдишайте дълбоко през носа и задръжвайте въздуха няколко секунди, преди да го издишате

EN

Relax!

- Statistics show that flying is much safer than many situations in daily lives
- The crew in control of the plane is highly trained and experienced
- Bulgaria Air aircraft are thoroughly maintained and designed to withstand various forms of turbulence
- Try to relax – breathe in deeply through your nose, hold for three seconds before exhaling slowly

По време на полет

- Усещате болка в ушите? Запушете носа, затворете устата и започнете да преглъщате или да се опитвате да изкарате въздуха, без да отваряте уста. Дъвченето на дръвка също помага
- Стимулирайте кръвообращението си, като се разходите по пътеката в самолета
- Избягвайте да седите с кръстосани крака, защото това може да ограничи кръвообращението
- Може да се почувствате по-удобно, ако свалите обувките
- Пийте повече вода и по-малко алкохол, чай или кафе

EN

During the flight

- Ear pain? Pinch your nose shut, close your mouth and swallow or blow out against your closed mouth. Alternatively, chew some gum
- Stimulate your circulation by walking around the cabin and stretching
- Avoid sitting with your legs crossed as this restricts circulation
- Removing your shoes may provide you with more comfort
- Drink plenty of water and not too much alcohol, tea or coffee

Как да се приспособим по-бързо към часовите разлики

- Опитайте се да настроите биологичния си часовник към времевата зона на бъдещата ви дестинация, като вечерта преди по лета си легнете един час по-рано или по-късно
- Не прекалявайте с тежката храна и не пийте твърде много алкохол или кафе вечерта преди полета
- Яжте богати на протеин храни в подходящи за новата часова зона отрязъци от денонощието
- Когато пристигнете на избраната от вас дестинация, направете си кратка разходка
- Прекарайте поне 30 минути на дневна светлина

EN

Reducing jetlag

- Begin adjusting your body clock to the time zone of your destination the night before departure by going to bed earlier or later
- Don't consume too much food the night before you leave, or drink too much coffee or alcohol
- Eat protein-rich meals at times that are normal for your new time zone
- At your destination, take light exercise – such as a walk
- Spend at least 30 minutes in daylight

УДОБСТВО И БЕЗОПАСНОСТ ВЪВ ВЪЗДУХА

YOUR COMFORT AND SAFETY IN THE AIR

Вашето здраве

Ако имате притеснения за здравето си, свързани с пътуването, и особено ако страдате от дихателни или сърдечно-съдови заболявания, посетете лекаря си преди заминаване. Аптеките могат да ви предложат лекарства без рецепта, но нашият съвет е винаги да се консултирате с лекар, който е най-подходящ за вас.

Вашият багаж

Избягвайте тежкия ръчен багаж. Носенето му може да претовари организма ви. Да седнете в креслото уморен и загъхан, означава да започнете пътуването си зле. В ръчния багаж носете само основното, което ще ви трябва по време на полета.

Срокът за явяване на летището

Опитайте се да пристигнете на летището рано. Оставете си достатъчно време за формалности, пазаруване и отвеждане към самолета. Времето за регистриране на пътниците е различно на различните летища и може да варира според дестинацията. Добре е да се информирате предварително за часа, в който трябва да сте на летището.

Вашата сигурност

Запознайте се с изискванията за сигурност и ги спазвайте.

Не се съгласявайте да пренасяте чужд багаж. Не оставяйте багажа си без надзор.

Слагайте ножове, ножици и остри предмети в куфара, който предавате за транспортиране в багажника на самолета. Ако са в ръчния ви багаж, летищните служби за сигурност ще ви забранят да ги качите в самолета.

Вашият ръчен багаж

Сложете тежките предмети под седалката пред вас, а леките – в багажните отделения над седалките. Не блокирайте с багаж пътя към аварийните изходи и пътеките между креслата. Отваряйте багажниците над седалките внимателно – ако съдържанието им е разместено по време на полета, при отваряне от тях може да паднат предмети.

Пушенето

Пушенето в самолета е опасно. Забранено е на всички

България Ер ви желае безопасен и удобен полет. Висококвалифицираните ни летци, стюардеси и стюарди са обучени да осигурят безопасността ви. Ето някои основни моменти от безопасността, с които може да се запознаете, докато почивате и се наслаждавате на полета на България Ер.

Bulgaria Air wishes you a safe and comfortable journey. Our highly trained flightdeck and cabin crews are here to take care of your safety. While relaxing and enjoying Bulgaria Air's inflight service, you may consider the basic points that follow.

полети на България Ер. На кабинния екипаж е наредено да следи за изпълнението на забраната. Не пушете в тоалетните, които са оборудвани с датчици за дим.

Упътванията за безопасност

Преди заминаване и пристигане кабинният състав на България Ер ще ви запознае с правилата за безопасност в самолета. Упътването включва сведения за предпазните колани, кислородните маски, изходите, аварийното напускане на самолета, спасителните жилетки. Молим за вашето внимание по време на демонстрацията. Разгледайте инструкцията за безопасност в самолета, която е в джоба на седалката пред вас.

Кабинен екипаж

Кабинният екипаж на България Ер се грижи да ви обслужва отлично и да осигурява безопасността по всяко време. Не се притеснявайте да повикате стюардесите и стюардите, като използвате разположения над креслото ви бутон, да споделяте коментарите си с тях и да ги убедомявате за потребностите си.

При пристигане

Пазете багажните си купони, за да намерите лесно багажа си. Отгледете малко време, за да се аклиматизирате след пристигането си.

in, shop and board. Check-in times vary from airport to airport and from destination to destination. Please, inform yourself well in advance to avoid delays/cancellations.

Your security

Do read and follow the security requirements. Do not agree to carry other people's items with you. Never leave your luggage unattended. Store personal knives, scissors and other sharp objects safely inside your suitcase or hold luggage. If you do not, airport security staff will stop you taking them aboard in your cabin luggage.

Your hand luggage

Please store heavy items underneath the seat in front of you. Stow lighter items in the overhead luggage racks. Please ensure you do not block access to the emergency exits, and do not block the aisle. Please open the overhead lockers with caution: items there may have become disturbed and may fall onto the seats below.

Smoking

Smoking onboard is dangerous. All Bulgaria Air flights are non-smoking and cabin crew are under strict instructions to monitor observance. Please do not smoke in the lavatories; they are equipped with smoke sensors.

The safety briefing

Before departure and on approach, Bulgaria Air cabin crew will demonstrate the rules of safety on board our aircraft. The briefing includes information on your seatbelt, how to use your oxygen mask, how to locate exits, how to leave the aircraft in an emergency, and how to use your lifejacket. Please spare a moment to watch their demonstration. Please also consult the illustrated Safety on Board leaflet in the seat pocket in front of you.

Your cabin crew

The Bulgaria Air flight attendants are on board to provide you with top class inflight service and ensure your safety at all times. Please do not hesitate to use the overhead attendant call button and share comments or request service from your flight attendant.

At the destination airport

Have your luggage identification tags ready to help you find your luggage. Give yourself some time for initial acclimatisation with the weather and environment of your destination.

Your health

If you have any medical concerns about making a journey, or if you suffer from a respiratory or heart condition, see your doctor before traveling. There are over-the-counter medicines available, but we recommended always consult a doctor to determine which are suitable for you.

Your luggage

Try to travel light. Carrying heavy bags can cause considerable stress you may not be used to. Arriving at your sit exhausted and perspiring is not a good start to your journey. In your hand luggage, carry only essential items which you will genuinely need during the flight.

Your check in deadline

Arrive early at the airport. Give yourself plenty of time to check

Уважаеми пътници,

В съответствие с директива на Европейската комисия 68/2004 от 15 януари 2004г., в охраняемите зони на летищата и в ръчния багаж не бива да се слагат предмети, с които е възможно или изглежда възможно да се причини нараняване. Сред забранените предмети са:

- всякакви видове огнестрелно оръжие;
- катапулти и харпуни;
- имитации на огнестрелно оръжие, в това число детски играчки;
- оръжейни части, с изключение на уреди за телескопично виждане;
- пожарогасител;
- електрошокови уреди;
- брадви, секири, сатъри, томахавки;
- лъкове, къси копия;
- всякакви заострени метални предмети,
- които могат да послужат за нараняване;
- ножове, независимо от предназначението им;
- саби, мечове;
- бръснари, скалпели;
- ножици, с режеща част по-дълга от 6см;
- бормашини, отвертки, клещи, чукове;
- кънки за лег;
- всички видове спортни стикове, бухалки, щeki и тотяги;
- всички видове оборудване за бойни спортове;
- амуниции, гранати, мини, военни експлозиви;
- детонатори;
- газ и газови контейнери;
- всякакви пиротехнически средства;
- хлор, парализиращи спрейове, съзотворен газ;
- терпентин, разреждател и аерозолна боя;
- напитки с над 70% съдържание на алкохол;

От 6 ноември 2006г. в Европейския съюз са в сила нови мерки за сигурност, които ограничават количеството течности в ръчния багаж. Те трябва да са в самостоятелни опаковки до 100мл всяка и общо до 1л, поставени в самозапечатващ се прозрачен плик, който подлежи на проверка от служителите по сигурността. Ограниченията се отнасят за следните течности: вода, напитки, супи, сиропи, гримове, кремове, лосиони, геловете, парфюми, дезодоранти, спрейове, паста за зъби, пана за бръснене и не включват медикаменти и бебешки храни за ползване по време на пътуването, но те подлежат на проверка.

Списъкът посочва някои от забранените за пренос предмети, без да бъде изчерпателен. Моля консултирайте се с летищния персонал за по-пълна информация.

From 6 November 2006 the European Union adopted new security rules that restrict the amount of liquids you can take through security checkpoints, in addition to other prohibited articles. These liquids must be in individual containers with a maximum capacity of 100 ml each, packed in one transparent, resealable plastic bag (with a capacity of no more than one litre). The restrictions apply to liquids such as water, drinks, soups, syrups, make-up, creams, lotions, gels, perfumes, deodorants, sprays, tooth paste and shaving foam. Liquid foods for babies and any medication a passenger may need during a flight are exempt from the above restrictions but must be presented at security checkpoints.

This is not an exhaustive list. If in doubt, please, consult the airport staff who will be happy to provide you with more detailed information.

Dear passengers,

In keeping with European Commission Regulation № 68/2004 of 15 January 2004, any object capable, or appearing capable of causing injury should not be carried into the security restricted areas of the airports and into the aircraft's cabins. These include, but are not limited to:

- all types of firearms;
- catapults and harpoons;
- replica or imitation firearms, toy guns;
- component parts of firearms (excluding telescopic sighting devices);
- fire extinguishers;
- stun or shocking devices;
- axes, hatchets, meat cleavers; machetes;
- arrows and darts;
- any type of sharpened metal objects, which could cause injury;
- all types of knives;
- sabers, swords;
- open razors and blades, scalpels;
- scissors with blades more than 6 cm in length;
- drills, screwdrivers, crowbars, hammers;
- ice skates;
- any type of sport bats, clubs, sticks or paddles;
- any martial arts equipment;
- ammunition, grenades, mines, explosives
- and explosive devices;
- detonators;
- gas and gas containers;
- any pyrotechnics;
- chlorine, disabling or incapacitating sprays, tear gas;
- turpentine and paint thinner, aerosol spray paint;
- alcoholic beverages exceeding 70% by volume.

НОВИ ПРАВИЛА ЗА ПРЕВОЗ НА ДЕЦА

От 1 юли 2012 година авиокомпания България Ер променя правилата за превоз на непридружени деца

За **НЕПРИДРУЖЕНО ДЕТЕ (UNACCOMPANIED MINOR - UM)** се смята дете, от 3 до 12 години, което по време на полета не се придружава от родител/настойник или друг пътник-придружител. Деца до 3 години не могат да ползват услугата непридружено дете

ПРИ УСЛУГАТА ПРЕВОЗ НА НЕПРИДРУЖЕНО ДЕТЕ (UM) служителите поемат детето от изпращача на отправното летище, придружават го по време на всички летищни формалности и го предават на посрещача. Услугата е задължителна за деца на възраст от 3 до 5 години и възможна при поискване за деца с навършени 5 години.

ФОРМУЛЯР – ИНФОРМАЦИЯ ОТ РОДИТЕЛ/НАСТОЙНИК: Задължителен документ, в който се вписва пълна информация за детето, както и имената, адресите и телефони на изпращача и посрещача.

ЕСКОРТ – Стюардеса, която пътува с детето и се грижи за него по време на полета. За да бъде осигурен ескорт, агентът, създател на резервацията на детето, внася SR UMNR с неговата възраст и рождена дата, както и информация за посрещача и изпращача – имена, телефон за връзка и пълн адрес. Запитването се прави поне две седмици преди полета. В рамките на 3 дни служителите от отдел Спейс контрол дават отговор на молбата. При потвърждение Спейс Контрол запазва място на стюардесата на желания полет и уведомява агента, който създава EMD в резервацията на детето в размер на гължимата сума за тази услуга.

ЗАДЪЛЖИТЕЛНАТА ИНФОРМАЦИЯ за потвърждаване на услугата UMNR включва три имена, възраст и рождена дата на детето; три имена, телефон за връзка и пълн адрес на посрещача и изпращача. Непридруженото дете трябва да носи със себе си валиден паспорт. За вътрешните полети паспортът може да бъде заменен с акт за раждане – оригинал или нотариално заверено копие.

- Авиокомпания България Ер не приема непридружени деца, трансфериращи на летище София. Изключения се правят само при предоставени контакти на трансферния пункт.
- Деца до 3 години не се приемат за превоз без придружител.
- Деца, навършили 5 години, се приемат за превоз без придружител и се обслужват по реда за непридружени деца – UM.

ЗАПЛАЩАНЕ ЗА ПРЕВОЗА на непридружени деца: за всяко непридружено дете, независимо от възрастта, се събира UM такса в размер на 40 евро на отсечка за международни полети и 20 евро за вътрешни линии, като за София – Лондон таксата е 50 евро, а за Лондон – София 50 паунда. Една стюардеса може да придружава две деца от едно семейство – братя и сестри, които пътуват заедно, като се заплаща една UM такса за двете деца.

Допълнителни условия:

- от 3 до навършване на 5 години: за детето се заплаща пълната тарифа за възрастен пътник без детско намаление, плюс 50% от едностранната тарифа в М класа за стюардесата-придружител. Всички дължими летищни такси за маршрута по билета също се събират;
- от 5 до 7 години: плаща се 100% от тарифата за възрастен пътник;
- от 8 до 11 години: плаща се детски билет с приложимото по съответната тарифа детско намаление;
- по желание на родителите, деца от 12 до 18 години могат също да ползват услугата UM срещу заплащане на UM таксата.

NEW RULES FOR TRANSPORTING CHILDREN

From the 1st of July 2012, Bulgaria Air is changing its rules regarding transporting unaccompanied children.

AN UNACCOMPANIED MINOR (UM) – is any child of 3 to 12 years of age who is not accompanied by parent/guardian or another passenger-companion on the same flight. Children of less than 3 years of age may not use the service for unaccompanied minor.

THE SERVICE “TRANSPORT OF AN UM means that employees of Bulgaria Air take the child from the person that escorts him or her to the departure airport, accompanies the child through all airport formalities, and brings him to the person that will collect the child at the destination. The service is mandatory for children between 3 and 5 years old, and optional for children who have already turned 5 years.

FORM – INFORMATION FROM THE PARENT/GUARDIAN: A mandatory document that contains full information about the child, as well as names, addresses and telephone numbers of the persons who will be escorting the child to the departure airport and from the destination airport.

ESCORT – A flight attendant who travels with the child and cares for him or her during the flight. To provide an escort, Bulgaria Air requires the travel agent that books the flight for the child to submit SR UMNR with the child's age and date of birth, as well as information about the person who will deliver the child to the departure airport, and the person who will collect him or her from the destination airport – their full names, telephone numbers and full addresses. This service should be requested at least two weeks prior to the flight. Staff members from the Space Control Department will reply to your inquiry within 3 business days. Upon confirmation, Space Control books a place for the flight attendant on the desired flight and informs the travel agent who issues an EMD on the child's reservation in the amount of the sum payable for the service.

MANDATORY INFORMATION for the confirmation of the UMNR service includes the child's full name, age and date of birth, as well as the full names, telephone numbers and complete addresses of persons delivering the child to the departure airport and those who are collecting him or her at the destination airport. The UM must have a valid passport on him/her. For domestic flights the passport may be replaced by a birth certificate or a copy of it certified by a Notary.

- Bulgaria Air does not accept unaccompanied minors who transfer at Sofia Airport. Exceptions are made only when contact information has also been submitted for the persons who will take care of the child at the point of transfer.
- Children under 3 years of age cannot travel unaccompanied.
- Children who have turned 5 are permitted to travel unaccompanied and are served according to the rules for unaccompanied minors.

THE PRICE FOR THE TRANSPORT OF UM SERVICE:

For an unaccompanied child, regardless of age, a UM fee of EUR 40 per international flight segment and EUR 20 for domestic flights is collected, for Sofia - London the fee is EUR 50 and for London - Sofia GBP 50.

One flight attendant can escort two children from the same family simultaneously - brothers and sisters traveling together, and in that case one UM fee is collected for both children.

Additional conditions:

- For children between 3 and 5 years old: the price is the full adult tariff without a children's discount, plus 50% of the one-way tariff per segment in M class for the escorting flight attendant. All applicable airport fees for the route of the flight are also collected;
- Age 5 - 7: the customer pays 100% of the tariff for an adult passenger;
- Age 8-11: the customer pays a children's tariff (with the applicable child discount from the respective tariff);
- Upon parental request, children aged between 12 and 18 years old may also make use of the UM service if the UM fee is paid.

THE FACE OF

Bulgaria Air

National Carrier www.air.bg

Airbus A320-214

Airbus A319-112
Airbus A319-111

Boeing 737-300

Embraer 190-100

CODESHARE PARTNERS

Co-operative and marketing abetments with other airlines are an integral part of Bulgaria Air operating policy. Code sharing agreements enable travelers to take advantage of a greatly enhanced spectrum of global destinations with the minimum of procedural inconvenience.

SOFIA – MOSCOW
Both airlines operate codeshare flights between Bulgaria and Russia.
VARNA/BOURGAS – MOSCOW
Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

SOFIA – PARIS
Both parties operate and have a seat exchange programme.

SOFIA – ROME
Both parties operate and have a seat exchange programme.
SOFIA – MILAN
Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

SOFIA – MADRID, MADRID – LAS PALMAS,
MADRID – TENERIFE
Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

SOFIA – AMSTERDAM
Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

SOFIA – BUCHAREST
Jointly operated services using Tarom aircraft and crew.

SOFIA – PRAGUE, PRAGUE – BUDAPEST
Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

SOFIA – BELGRADE
Jointly operated services using Air Serbia aircraft and crew.

SOFIA – ATHENS
Both parties operate and have a seat exchange programme.
SOFIA – VARNA, SOFIA – BURGAS, SOFIA – LARNACA
Jointly operated services using Bulgaria air aircraft and crew.
ATHENS – LARNACA, ATHENS – BEIRUT, ATHENS – TEL AVIV,
ATHENS – EREVAN, ATHENS – NICE, LARNACA - TEL AVIV
Jointly operated services using Aegean aircraft and crew.

SOFIA – MILAN
Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

Дестинации Destinations

CODESHARE PARTNERS

Code share партньорството позволява на авиокомпаниите да предлагат на своите пътници повече полети до дадената дестинация при облекчена процедура за резервация, както на собствените полети, така и на полетите на партньора по маршрута.

The Code share partnership enables airlines to provide for their valuable customers more frequencies to each particular destination at facilitating booking procedure, on every own operated or marketing flight en route.

SPA PARTNERS

Special prorate agreement е сред основните търговски договори, предоставящ на партньорските авиокомпани изключителната възможност да увеличат броя на предлаганите дестинации през даден пункт и да отговорят на търсенето на клиентите с приемливи цени.

The Special prorate agreement is among the basic commercial agreements, giving partner airlines a significant opportunity to enlarge number of global beyond destinations offered in response to customer demands at reasonable prices.

INTERLINE PARTNERS:

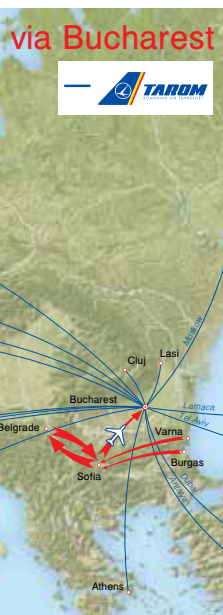
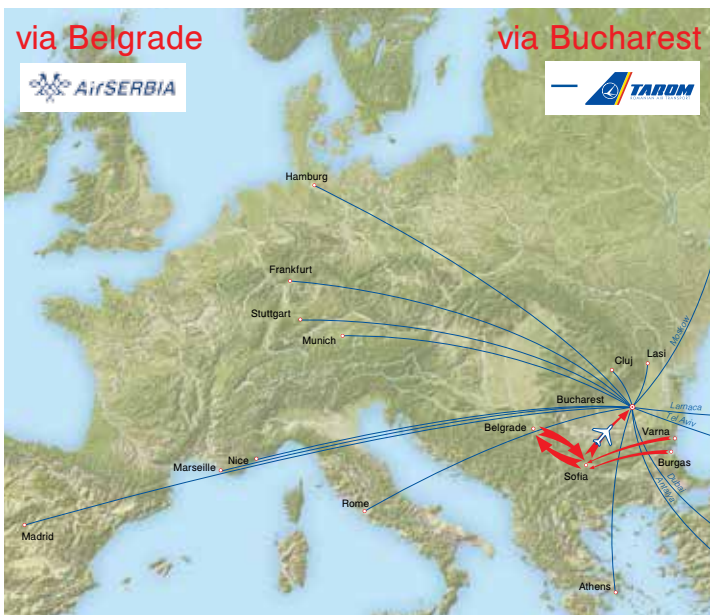
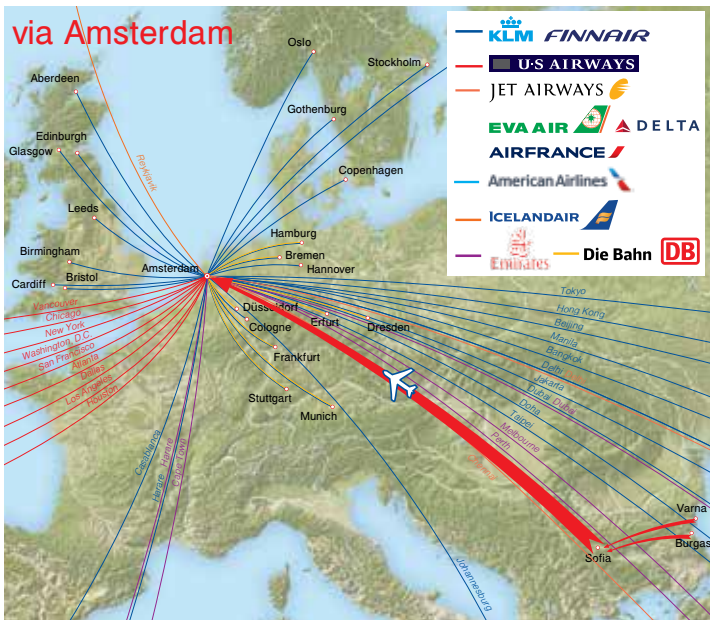
Interline agreement позволява взаимното признаване на билетите и по този начин съществено допринася за това двете авиокомпани да могат да предлагат продукта на партньора по редовни линии.

The Interline agreement permits the acceptance of each other's airtickets and that way contributes significantly both airlines to be able to offer customers reciprocally their product on schedule services.

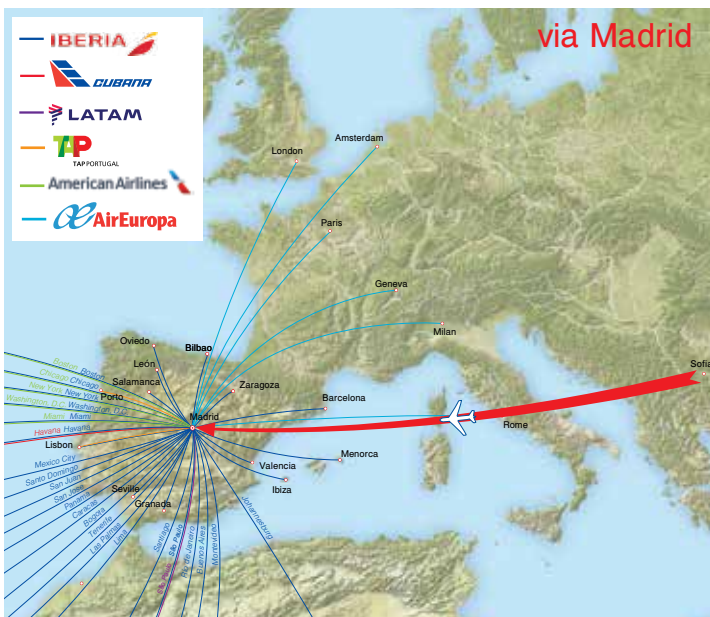

Летете до Всяка точка на света с България Ер и партньори. Fly anywhere across the world with Bulgaria Air and partners.

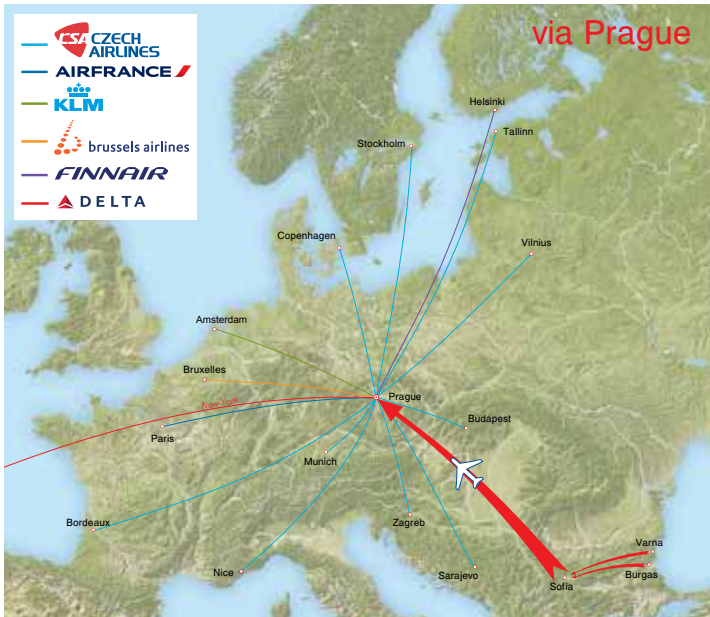
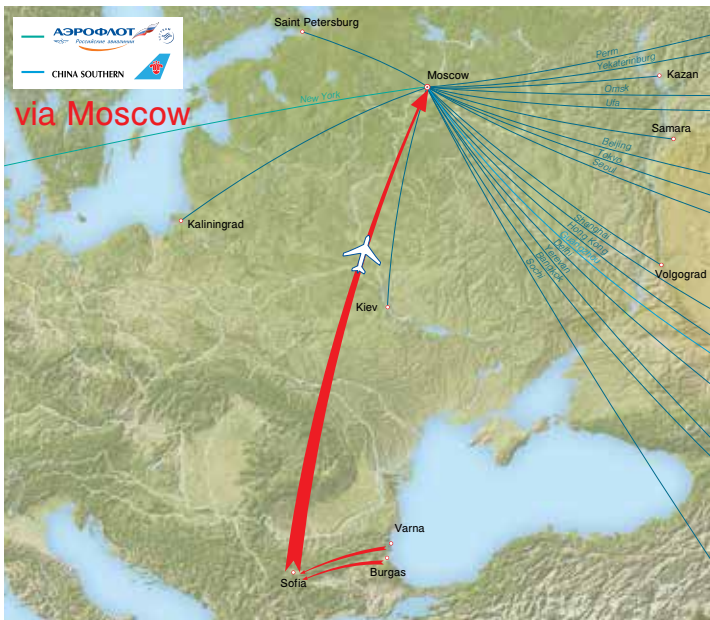

Летете до Всяка точка на света с България Ер и партньори.

Fly anywhere across the world with Bulgaria Air and partners.

БЪЛГАРИЯ ЕР: Къде да ни намерите? BULGARIA AIR: Where to find us?

<p>SOF BOJ VAR</p> 	<p>Customer Service Center</p> <p>1, Brussels Blvd Sofia Airport, Sofia 1540 <i>Working Hours:</i> Every day 08:00-22:00 Local Time</p>	<p>phone: +359 2 402 04 00 e-mail: callFB@air.bg www.air.bg</p>
	<p>Head office</p> <p>1, Brussels Blvd Sofia Airport, Sofia 1540 <i>Working Hours:</i> Monday - Friday 09:00-17:30 Local Time</p>	<p>fax: +359 2 984 02 03 e-mail: office@air.bg www.air.bg</p>
	<p>Sofia City Office</p> <p>2 Ivan Vazov Street <i>Working hours:</i> Monday - Friday 9:00-12:00/12:30-17:30 Local Time</p>	<p>e-mail: tickets1@air.bg www.air.bg</p>
	<p>FLY MORE Office</p> <p>1, Brussels Blvd Sofia Airport, Sofia 1540 <i>Working hours:</i> Every day: 09:00-12:00/13:00-18:00 Local Time</p>	<p>phone.: +359 888 903 943 +359 2 984 02 96 e-mail: flymore@air.bg www.air.bg</p>
	<p>Varna Airport Office</p> <p>Varna Airport Terminal 2, Departures <i>Monday - Friday and Sunday:</i> 07:00-21:00 Local Time <i>Saturday:</i> 03:00-18:00 Local Time</p>	<p>phone: +359 52 573 321 fax: +359 52 501 039 e-mail: varna@air.bg www.air.bg</p>
	<p>Varna City Office</p> <p>55, 8-mi primorski polk blvd <i>Working Hours:</i> Monday - Friday 09:00-20:00 Local Time Saturday 10:00-18:00 Local Time</p>	<p>phone: +359 52 651 101 e-mail: varna_city@air.bg www.air.bg</p>
	<p>Bourgas Airport Office</p> <p>Bourgas airport, Terminal 2 Departures, floor 2 <i>Working Hours:</i> Monday - Friday 09:00-17:30 Local Time (between June and September)</p>	<p>phone: +359 56 900 155 fax: +359 56 870 132 e-mail: boj@air.bg www.air.bg</p>
	<p>BRU</p> 	<p>Belgium, Brussels</p> <p><i>Working hours:</i> Monday - Friday 10:00-19:00 Local Time</p>

<p>LCA</p> 	<p>Cyprus, Nicosia</p> <p>"Louis Aviation" - 11 Lemesos Avenue, 2112 Nicosia, P.O. Box 21301, 1506 Nicosia, Cyprus.</p>	<p>phone: +357 225 88 182 fax: +357 223 76 606 e-mail: bulgariaair@louisgroup.com www.air.bg</p>
<p>BER</p> 	<p>Germany, Berlin</p> <p>Bulgarian Air Tour Leipziger str 114-115, 10117 Berlin, Germany <i>Working hours:</i> Monday - Friday 09:00-18:00 Local Time</p>	<p>phone.: +49 30 2514405 +49 30 2514460 fax: +49 30 2513330 e-mail: info@berlin-bat.de www.air.bg</p>
<p>LON</p> 	<p>United Kingdom, London</p> <p>Airport office Heathrow Ticket Pod 3 (Zone G) Terminal 4 Heathrow Airport TW6 3FB <i>Working hours:</i> Monday - Friday 09:30 - 17:30 Local Time</p>	<p>phone: +44 208 745 9833 +44 788 966 4174 e-mail: LHR@bulgaria-air.co.uk www.air.bg</p>
<p>MOW</p> 	<p>Russia, Moscow</p> <p>City Office 3 Kuznetzkiy Most Str., Moscow, 125009, Russia <i>Working hours:</i> Monday - Friday: 09:00-13:00/14:00-18:00 Local Time Saturday: 10:00-14:00 (between June and September)</p> <p>Airport office Sheremetyevo airport, Terminal F, fl. 2, ticket desks 10 and 14 <i>Working hours:</i> Opens 2 hours before flight</p>	<p>phone: +7 49 5789 9607 e-mail: ticketmow@air.bg moscow@air.bg www.air.bg</p> <p>e-mail: svoapfb@mail.ru www.air.bg</p>
<p>TLV</p> 	<p>Israel - Tel Aviv</p> <p>Open Sky LTD 25 Ben Yehuda Str. Israel 63806, Tel Aviv <i>Working hours:</i> Sunday - Thursday: 09:00-17:00 Local Time</p>	<p>phone: +972 379 51 355 fax: +972 379 51 354 e-mail: annie@open-sky.co.il www.air.bg</p>
<p>USA</p> 	<p>Mailing Address: 1819 Polk St #401 San Francisco, CA 94109 <i>Working Hours:</i> Monday - Friday 9am - 5pm, Saturday - Sunday 9am - 1pm (EST)</p>	<p>phone: 1-855-FLY-TO-BG (359-8624) e-mail: tickets@bulgariaairusa.com www.air.bg</p>
<p>VIE</p> 	<p>Austria, Vienna</p> <p>Intervega Reisen Tiefer Graben 9, A-1010 Wien, Austria <i>Working Hours:</i> Monday - Thursday 09:00-17:30 Local Time Friday 09:00-17:00 Local Time</p>	<p>phone: +43 1 5352550 0 900 220013 (domestic line) fax: +431 5352552 e-mail: intervegareisen@aon.at office@intervega.at www.air.bg</p>